

**GEBEDEN DER NEERLANDSCHE ISRAËLIETEN,
VOOR DE
EERSTEN EN DE TWEEDEN DAG
VAN HET
LOOFHUTTENFEEST.**

סדר תפלת מנחה

HEBREEUWS EN NEDERDUITS,

MET EEN HISTORISCH OVERZICHT,

BEWERKT DOOR

G. L. POLAK EN M. L. VAN AMERINGEN,

NIEUWE VERBETERDE EN VERMEERDERDE UITGAVE,

AMSTERDAM,

J. L. JOACHIMSTHAHL.

5653-1893.

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2015**

TOELICHTING LOOHUTTENFEEST. (SUKKOT)

<https://nl.wikipedia.org/wiki/Soekot> - [mw-headhttps://nl.wikipedia.org/wiki/Soekot - p-search](https://nl.wikipedia.org/wiki/Soekot_p-search)

Soekot of Loofhuttenfeest (Hebreeuws: סוכות of סוכוֹת) is een Joods feest dat zeven dagen duurt en waarbij wordt herdacht dat de Israëlieten (de voorouders van de Joden) veertig jaar lang in de Sinaiwoestijn onder de bescherming van God rondtrokken waarbij ze verbleven in tenten of hutten.

Deze rondzwerving lag tussen de uittocht uit Egypte die met Pesach wordt gevierd, en de intocht in het Beloofde Land.

Soekot, dat een vreugdevol feest is, wordt beschreven in de Tenach (de Hebreeuwse Bijbel) in Wajikra (Leviticus) 23:33-43[2], waarin de Israëlieten (en daarmee ook hun nakomelingen de Joden) wordt opgedragen dit feest elk jaar te vieren.

Soekot is een pelgrimsfeest.

Toen de Joodse Tempel nog bestond vierde men dit feest ook daar door aan God dankoffers voor de laatst binnengebrachte oogst te brengen.

Het feest begint op de 15e van de maand Tisjrie van de Joodse kalender. Vanwege de oriëntatie op de maanstand wijkt deze kalender af van de algemene of Gregoriaanse kalender waardoor Soekot op laatstgenoemde kalender elk jaar op andere dagen valt maar wel altijd in de periode van eind september tot eind oktober. De eerste twee dagen van Soekot gelden als feestdag (jom tow) waarop niet wordt gewerkt (buiten Israël, in Israël is dit alleen de eerste dag).

De twee dagen die volgen op Soekot zijn ook feestdagen, namelijk Sjemini Atseret en Simchat Thora. Vaak worden deze dagen ook nog tot Soekot gerekend.

https://nl.wikipedia.org/wiki/Bestand:Loelav_en_etrog.jpg

Volgens het gebod dient men gedurende Soekot in een Soeka ofwel loofhut te verblijven. Vaak wordt hiervoor een hut in de tuin gemaakt. Het eten van een maaltijd in een dergelijke hut geldt al als vervulling van het gebod, hoewel het er meer mee overeenkomt als men, indien mogelijk, ook erin overnacht, wat ook wel wordt gedaan. Het dak van de hut moet van takken en gebladerte van bomen en ander plantaardig materiaal zijn gemaakt, niet van ander materiaal, zoals kunststof. Verder zijn er nog andere eisen die aan het opzetten van de hut worden gesteld. De loofhut wordt verder versierd met vruchten en groenten.

Arba'a miniem

Volgens Wajiekra (Leviticus) 23:40-41 moeten er vier producten van bomen, arba'a miniem genoemd, worden gebruikt om daarmee zeven dagen lang voor God vreugdevol te zijn. Deze vier boomproducten, ook wel de vier soorten genoemd, zijn:

hadassiem - drie mirtetakken

aravot - twee beekwilgtakjes

loelav - een palmtak

etrog - grote en geurige citrusvrucht

Hadassiem, aravot en loelav worden tezamen gebundeld terwijl men de Etrog ertegenaan houdt. De bedoeling is dat men tijdens het lezen van bepaalde Psalmen op Soekot naar alle windrichtingen zwaaiende bewegingen met deze bundel maakt. De symbolische betekenis hiervan is dat men God vraagt voor al het groen te zorgen. Deze zwaaiende beweging staat bekend als het *sjokkelen met de loelav*.

Met deze *arba'a miniem* wil men aan de hand van haar eigenschappen een bepaalde symboliek van het Joodse volk uitdrukken:

- de etrog is geurig en smakelijk: slaat op die Joden die zowel de Thora bestuderen als dat ze hem ook toepassen
- de loelav is geurloos maar wel smakelijk: slaat op die Joden die zich hoofdzakelijk beperken tot Thorastudie
- de hadassiem zijn geurig maar smaakloos: slaat op die Joden die niet aan Thorastudie doen maar hem wel toepassen
- de aravot missen beide: slaat op die Joden die noch de Thora bestuderen noch hem toepassen

Echter, vanwege het feit dat ze alle vier tezamen worden genomen, vult de een aan wat de ander mist. Zodoende bereikt het Joodse volk als geheel toch hun doel, namelijk de Thora bestuderen en hem toepassen.

Ook in de synagoge wordt met deze bundel gezwaaid: namelijk tijdens bepaalde gedeeltes van het zogenoemde Hallel, de reeks van Psalmen 113 t/m 118, en wel op de volgende wijze:

naar het oosten
naar het zuiden
naar het westen
naar het noorden
naar boven (hemel)
naar beneden (aarde)

Daarna worden er 'hakafot' (omwegingen) gemaakt: een processie waarin iedereen z'n loelav rechtop voor zich houdt en tijdens het zingen van de woorden 'Hosjia Na' (=Help toch; Psalm 118) een rondgang om de bima maakt waarop een of meerdere mensen met een thorarol staan.

Dit doet men elke Soekotdag en op de laatste - de zevende - dag, Hosjana rabba, doet men dit zelfs zeven maal.

Bron: Wikipedia

INLEIDING

Ruim een halve week is nauwelijks sinds de Grote Verzoendag verdwenen, of ten derden male wordt binnen Israëls huizen feest gevierd, in de loop van veertien dagen.

Wordt de gelovige met bange vrees vervuld voor de even duistere toekomst als de onbeschenen en stil donkere nacht van de aanvangsdag des jaars wordt, bij het klimmen der maan en met de toeneming van haar lichtglans, een dag van boete en vasten de Almachtige gewijd en wordt de vrees voor de verborgen toekomst, meer en meer in - hoop overgaande, eindelijk door een vast en onwrikbaar vertrouwen op de Algoede vervangen; ten derden male wordt een feest - een feest van acht dagen, in het midden der maand, daarom bij onbenevelde maanglans, in het volste licht, dat het vertrouwen op de Goddelijke genade het menselijk hart kan verlenen, gevierd, met een vreugde - waarmede bijna geen ander feest begroet wordt.

Een dag in drukkende vrees voor de toekomst, één dag van kastijding, van boete voor het verleden, acht dagen van ongestoorde vreugde uit dankbaarheid voor de Weldaden, door de Allerhoogste ons verleend.

En onder zodanige indruk verschijnt het LOOFHUTTENFEEST (Sukkothfeest) voor de Israëliet. Dankbaarheid voor het verleden, dankbaarheid voor het tegenwoordige, vertrouwend voor de toekomst.

Ziedaar, de gevoelens, die dit feest in ons opwekt, en welke wij uit de geschiedenis van het feest ons voorstellen uiteen te zetten.

Trachten wij dus na te gaan:

1. Wat de loofhut was voor onze voorvaderen;
2. Welke gevoelens het verblijf in die loofhut in ons gemoed opwekt; terwijl wij
3. Zullen ontwikkelen: waartoe de verschillende voor feest opzettelijk voorgeschreven geboden, betreffende de vier plantsoorten, ons moeten leiden.

INLEIDING.

I.

Wanneer wij trachten te schetsen wat de loofhut voor onze voorouders was, dan vinden wij ons gedrongen ons in de geduchte en vreselijke woestijn van Arabië te verplaatsen. Stellen we ons onze voorouders voor als nauwelijks van het gestrengte en zware juk van Egypte's slavernij verlost, door de Almachtige droogvoets door de Ronde zee geleid, langs wegen, waar, wel is waar, nu eens gebrek aan water, dan weder gemis aan spijs zich deed gevoelen, doch die doorgaans welige akkers aan het oog vertoonde, eindelijk een onafzienbare, grote woestijn betredende, waar bestendig gebrek aan spijs en drank voor de deur staat, waar men dag op dag zich voorstelt door zwervende, woeste en krijgzuchtige volkstammen overvallen te worden - men denke o. a. aan de aanval der Amalekieten - waarbij met gebrek velerlei andere ongemakken gepaard gaan, tot het veertigjarig verblijf in zodanige onherbergzame streek, bovendien vol van addereengebroid en van andere vergiftige dieren, veroordeeld!

Bij zodanige gedachte zouden wij het lot onzer voorouders volstrekt niet benijdenswaardig vinden; te minder wanneer de Heilige Schrift zelve getuigt; te minder wanneer wij nagaan, dat zij in gene wel bevestigde huizen, maar in broze hutten die ongemakken te verduren hadden, waarvan de blote gedachte ons doet huiveren. Doch scheppen wij ons zodanig beeld van de staat onzer voorouders vóór 32 eeuw, dan vergissen wij ons niet alleen, maar dan doen wij te kort aan de wijze

Voorzienigheid. Wel woonden zij veertig jaren in broze hutten; maar beschermd door U; wel was die streek onveilig door roofzuchtige horden: maar wat vermochten deze tegen het door de Almachtige zelven aangevoerde volk? Wel hielden allerlei schadelijke dieren in die onmetelijke vlakte verblijf; maar konden zij Israël genaken? Nee! Al die schrikgestalten, die zich aan onze geest voordoen, als wij ons het beeld van de grote Arabische woestijn Voorstellen, konden Israëls rust en veiligheid niet in de weg staan. Geen gebrek aan spijs of drank deed zich daar gevoelen.

Geen brandende zonnegloed des daags, geen gevoelige koude des nachts kon hen deren; het mulle, gloeiende zand kon hun voet geen letsel toebrengen, geen vernielende zandstroom door de in die woeste oorden zo vaak heersende storm voortgezweept, kon hun gewaad der vernietiging prijs geven.

Vatten wij dus dit alles te zamen, dan blijkt het ons duidelijk, dat onze voorouders volstrekt niet te beklagen waren over het verblijf in de woestijn, veeleer waren zij te beklagen over de vele blijken van onbedachtzaamheid, onbedrevenheid, onkunde en verstoktheid, die zij bij zoveel gelegenheden aan de dag legden, waardoor zij veroordeeld werden hun leven in die barre streek te eindigen, terwijl hun kinderen bestemd werden het beloofde land in bezit te nemen. - Wanen wij nochtans niet, dat de acht en dertig jaren, welke de Israëlieten, sinds de dag hunner veroordeling, in de woestijn moesten doorbrengen, jaren van ellende en droefheid waren, jaren van honger en gebrek. Gewis het was een hard vonnis, in stede van een bekoorlijk land te bezitten, in een wildernis zijn einde te moeten afwachten; gewis was het hard, dat zij het land, vier eeuw vroeger hun ten erfdeel toegezegd, mochten betreden noch aanschouw; maar aan de anderen kant mochten zij het vooruitzicht smaken, dat hun kinderen zich in het bezit des lands zouden mogen verheugen.

De loofhut was dus voor onze voorouders de oefenschool voor hun bestemming. In die door de Allerhoogste beschermde hut werden zij allengs gehard tegen de wederwaardigheden, aan deze hun roeping en bestemming zo nauw verbonden. Een veertigjarig onafgebroken verblijf in een broze hut oefende een hoogst weldadige invloed op de ontwikkeling, de geestelijke vorming hunner telgen, de uitverkorenen, die in de krijg gehard, tegen de ongemakken des zwervenden levens opgewassen, het zo zeer gewenste erfdeel zouden in bezit nemen. Daar werden zij onderwezen in de wijze, waarop zij de God der vaders te vereren hadden, daar werden zij vermaand zijn diensten niet met die van een geschapen wezen te delen, daar werden zij in de volste waarheid de lievelingen, de uitverkorenen des Almachtigen.

II

Was de loofhut gewichtig voor onze voorouders, niet minder is zij dit voor ons. Stellen wij ons de vraag voor: "met welk doel zou toch de Almachtige het ons verplichtend voorgeschreven hebben, zeven dagen in loofhutten te vertoeven?" Dan kan, naar onze bescheiden mening, daartoe hoofdzakelijk worden aangevoerd, dat die loofhut een spiegel voor ons leven is. Ja, verlaat uw ruime, doeltreffend ingerichte, van alle gemakken voorziene woning, om gedurende een volle week, in een broze, enge en bekrompen het verblijf te houden; ondervindt daar, wat het zegt, aan de ongemakken des levens bloot te staan. Daar zal de Israëliet zich kunnen overtuigen, hoe onbeschrijfelijk groot de bescherming der Voorzienigheid, onze voorvaders ten deel gevallen, geweest is. Doet gedurende een week afstand van uw in weelderige tooi gedoste woningen en vertoeft in een loofhut, opdat gij eens kunt smaken het gevoel, dat onze voorouders beziel moet hebben, toen zij zich daar te midden der schrikkelijke woestijn veilig bevonden.

De loofhut brengt ons de talrijke vervolgingen, verdrukkingen en martelingen, onze

voorouders in de jongste 18 eeuw wedervaren, te binnen. Gelijk in haar onze gezondheid vaak op het spel gezet wordt; gelijk in &ene broze hut ons de schaduwzijde des aardsen levens wordt aangeboden; even zo hebben onze voorvaderen zo vele eeuw zwervend en dolend, ten prooi aan zo vele talrijke vijanden, blootgesteld aan de onstuimige woede van zo veel duizenden roofzieke moordenaren, prijs gegeven aan zo vele wisselvalligheden des levens, geprangd door kommer, gebrek en ellende, doorgebracht. Maar even als de loofhut ons wijst op het bestaan van een eeuwigen God, even als zij ons met vertrouwen op de wijze beschikking en de onwrikbare bescherming des Allerhoogsten vervult, even zo toont ons de geschiedenis van het langdurige lijden onzer voorouders, dat ook zij door de Almachtige vergeten noch verlaten zijn geworden.

Zo bezielt ons dan de loofhut met warme erkentelijkheid voor de Lotsbeschikker aller stervelingen, zo zien wij uit de loofhut met onbekommerde blik opwaarts en danken de Algoede voor de liefderijke leiding, van Hem erlangd. Gene vrees voor de toekomst benevelt ons oog; geen bange zuchten voor de dag van morgen prangen ons gemoed, wanneer wij de loofhut betreden. Waartoe vrees? waartoe weemoed? Israëls Beschermmer leeft! Israëls Wreker leeft! Israëls Leidsman verlaat zijn op Hem vertrouwde en zijn geboden nalevende kinderen niet! Geen verdriet, geen jammer store de feestelijke avond, die in de Loofhut ter ere des Eeuwigen doorgebracht wordt.

Maar ach, het Israël uit de negentiende eeuw schijnt de gulden lessen der voorvaderlijke geschiedenis geheel te vergeten. Zien wij om ons heen, dan is Israëls nakomelingschap wel zeer vermeerderd, maar het getal der loofhutten vermindert elk jaar. De nazaten van hen, die veertig jaren in de loofhutten woonden, zijn, op weinige uitzonderingen na, vervreemd van de overoude instellingen en geboden. Het noodlottig begrip schijnt meer en meer ingang te vinden, dat het gebod der loofhut een exceptioneel gebod is, dat niet met de andere geboden des Eeuwigen op gelijke lijn gesteld kan worden, en van daar het betreurenswaardig verschijnsel, dat de loofhutten allengs tot de geschiedenis, tot een voormalige thans in onbruik geraakte instelling behoren. Het kost ons gene inspanning, gene moeite om het ongodsdienstige, verkeerde van zodanig begrip te ontvouw. Waaruit zou het af te leiden zijn, dat de viering van het Loofhuttenfeest niet met die van het Paasfeest gelijk zou staan? Hoeveel weken voor de aanvang van laatstgemeld feest worden niet al reeds toebereidselen gemaakt en voorzorgen genomen, om met angstvallige nauwgezetheid de voorschriften der Rabbijnen nopens het Paasfeest na te leven, en het Loofhuttenfeest, tot welks viering in latere dagen, volgens de voorspellingen der profeten, zelfs heidense volken naar Jeruzalem zullen opkomen, wordt zo geheel en al veronachtzaamd - zou er ook verkeerd geplaatste schaamte toe bijdragen, om ons van het opslaan ener loofhut terug te houden? Wij zullen dit niet verder onderzoeken, maar bepalen ons tot de aanstipping van het verschijnsel als een feit, en kunnen niet luide genoeg er op aanhouden, dat men alle eenzijdigheid en ongelijkheid in de uitoefening onzer godsdienstplichten te keer ga. In dezelfde afdeling des Bijbels, waar de viering der overige feesten wordt voorgeschreven, wordt ook van het Loofhuttenfeest gesproken, en de ondervinding van de laatste achttien eeuw moet ons veel meer aansporen, het hoofdkenmerk van een zo vreugdevol feest uit het oog te verliezen, dan ons, onder het een of ander voorwendsel, daaraan te trachten te onttrekken.

In de loofhutten deed Ik de Israëlieten wonen", zegt de Eeuwige. Herinnert u de grote weldaden, uw voorouders bewezen toen Ik hen uit Egypte voerde. Alle Israëlieten moeten in hutten gedurende acht dagen verblijf houden; en evenmin als het de

gelovige in de gedachten komt, zich ook maar voor één enkelen dag aan de vervulling der voorschriften van te onttrekken evenmin is het hem vrijgelaten, het gebod nopens de MKH te verwaarlozen.

Doch laat ons thans de MKH met in nauw verband staande (vier plantsoorten) kostelijk behandelen.

III.

Waar toe - vraagt wellicht menigeen in de eenvoud zijns harten - waar toe heeft de Alwijze ons op dit vreugdevol feest het gebruik van vier plantsoorten verplichtend voorgeschreven? Trachten wij die vraag te onderzoeken en nemen wij de bedoelde planten met dit doel in handen, dan treft het dadelijk onze aandacht, dat wij vier geheel van elkaar in aard, voorkomen, bestemming en groeikracht verschillende planten verenigd zien.

Nevens de statig opwaarts rijzende palmtak, de nederige mirtentwijn, nevens de reukeloze wilgentak, de geurige Ethrogappel! Voorwaar, welke schone zedenlessen liggen in het gebruik dezer plantsoorten niet opgesloten! De statige palmtwijn is het beeld van de hovaardige trotse, van de zich op zijn meerdere aardse bezittingen en door de Algoede hem verleende zegeningen hoogmoedig verheffende man, die laag op zijn minder begunstigde natuurgenoten neerziet; maar die statige twijn is reukeloos - en ook de hoogmoedige heeft geen genot van het hem te beurt gevallen voorrecht; hij verspreidt geen geur; heeft geen denkbeeld van zijn ware roeping; kent de kracht niet, die de hem verleende schatten konden uitoefenen; hij prijkt hovaardig te midden van anderen door zijn gestalte, door de mare zijner schatten; maar deugden, die zijnen naam. vereeuwigen zouden, bezit hij niet.

Maar nu verenigen wij de geurige en fraaie Ethrog-appel met de rijzige palmtwijn. Die geurige vrucht stelt ons het beeld des deugdzamen, des Godvrezenden voor. Gelijk de bekoorlijke vrucht de lucht van haar aangename geur vervult, gelijk zij de aanschouwer bekoort; zo is het ook de deugdzame, de godvruchtige, wiens deugdzame, goede handelingen als een geurige wierook de lucht bezwangeren en heilzaam en verkwikkend werken op hen, die haar inademen. - Ja, de deugdzame is het sieraad der wereld - gelijk een fraaie vrucht dat van een ganse hof. - Zijn leven, zijn streven, zijn geheel bestaan is ten behoeve zijner medeschepselen, zijn natuurgenoten - zo ook de fijne vrucht voor de mens; en hoewel dikwerf de uiterlijke vorm, het voorkomen des deugdzamen soms iets onbevalligs aankleeft, gelijk zo vaak de Ethrogappel de uiterlijke sierlijkheid van vorm mist, - zo passen wij toch hierop toe het Bijbelwoord: " de mens ziet naar de uiterlijke vormen, God echter naar het hart;" deugd en godsvrucht gaan slechts dan vergezeld, wanneer geen menselijke hartstocht, maar de rede, het verstand beheerst; en daar, waar de onbenevelde blik des verstands de mens in al zijn handelingen bestuurt, kan het niet anders, of Godsvrucht en deugd hebben daar haar tent opgeslagen.

Maar bovendien schenkt ons de beschouwing van die vier plant soorten het overtuigendst bewijs, dat voor de Algoede alle mensen gelijk zijn. Een rijke, een arme, een onvermogene, een nooddriftige, allen gelden voor de Almachtige op dezelfde wijze. De zo statig opschietende palmtwijn - als beeld van de met rijke zegeningen begiftigde; de nederige wilgentak, als de gelijkenis van de min begunstigde, allen zijn voor de Allerhoogste gelijk, daar waar deugd en godsvrucht hun daden omkransen. Geen onderscheid, door rang of stand verkregen, kent de Alwetende tussen hen, die hun plichten vervullen; armen en rijken zijn voor Hem gelijk.

Wij zullen ons hier niet verder onledig houden met de talrijke zinnebeelden door onze geleerden uit de voorschriften betreffende de vruchten geput; wij vermenen te kunnen

volstaan met hieromtrent naar onze piutim van de eersten en tweeden dag te verwijzen.

Wij hebben ons beijverd een flauw denkbeeld te geven van de belangrijkheid van het Loofhuttenfeest, zo uit het oogpunt van onze godsdienst als uit dat van de geschiedenis onzer vaderen; en wij stellen ons voor in de volgende aflevering van het feest aan te tonen, hoe uit de viering van het Sukkothfeest blijkt, dat Israel doordrongen is - althans behoort te zijn - van de grote roeping, die het te vervullen, en van de waarde, die de Heilige Wet voor Israëls nazaten heeft.

HET LOOFHUTTENFEEST.

סדר תפלת מנחה

1 ORDE VAN HET NAMIDDAG-GEBED.

Aan de ingang van het Bedehuis verwijlt men enige ogenblikken en zegt:

Ik, op Uw oneindige goedertierenheid vertrouwde trede Uw huis binnen, en buig mij met eerbied voor bet verblijf Uwer heiligheid aanbeddend neer.

Alsdan gaat men het Godshuis eerbiedig binnen, en zegt: Wij betreden het huis Gods met gevoel van eerbied.

Nadat men het Bedehuis is binnen getreden, zegt men:

Hoe schoon zijn uw tenten, o Jakob! uw woningen, o Israël! Ik, op Uw oneindige goedertierenheid vertrouwde, treed Uw huis binnen en buig mij met eerbied voor het verblijf Uwer heiligheid aanbeddend neer. Eeuwige! ik bemin de plaats Uwer woning, het oord waar Uw eer troont. Ik werp mij aanbeddend neer, en buig mijn knie voor de Eeuwige, mijn Schepper. Laat mijn gebed tot U opstijgen, Eeuwige! in een genadig uur, God! verhoor mij, naar Uw eindeloze goedheid, naar Uw getrouw hulp.

Ik roep U aan, verhoor mij, Almachtige! neig Uw oor tot mij, luister naar mijn woorden. Met gerechtigheid aanschouw ik Uw gelaat, en verzadig mij, ontwakende, met Uw verschijning. Ik vertrouwen op U, Eeuwige en zeg: Gij zijt mijn God! Hoor de stem mijns smekens, als ik tot U schrei, als ik mijn hand ophef naar het binnenste Uws heiligdoms. Eeuwige, mijn God! tot U richt ik mijn gebed, en Gij geneest mij, U, Eeuwige! roep ik aan, tot U, Heere! smEEK ik. Licht Uw dienaar met Uw aangezicht voor, help mij door Uw goedertierenheid. Op U, Eeuwige! hoop ik, Gij staat mij bij, Heere, mijn God! Eeuwige! verhoor mijn gebed; wend U naar mijn smeken, zwijg niet bij mijn tranen. Eeuwige! hoor mij en wees mij genadig! Eeuwige wees Gij mij een Helper.

Lied Hammaäloth van David. Ik verheug mij als men mij zegt: laat ons naar het huis des Eeuwigen gaan. Ik verblijd mij over Uw belofte, gelijk hij, die een grote buit vindt. Luister naar de stem mijns smeken, mijn Koning, mijn God, want tot U richt ik mijn gebed. Verhoor, Eeuwige! des morgens, mijn stem, vroeg wend ik mij reeds tot U, en verbeide. Ik roep U aan, verhoor mij, Almachtige! neig Uw oor tot mij, luister naar mijn redenen. Op effen baan staat mijn voet, in volksvergaderingen wil ik de Eeuwige loven.

Heil de bewoners van Uw tempel! onophoudelijk prijzen zij U, Sela!

Heil den volke, wien het zo gaat, heil de volke, wiens God de Eeuwige is.

Loflied van David. Mijn God en Koning! U wil ik verhogen; Uw Naam eeuwig loven. Dagelijks wil ik U loven, Uw Naam roemen immer en eeuwig. Groot is de Eeuwige en zeer geprezen, ondoorgrondelijk is zijn almacht. Het een geslacht roemt aan het andere Uw daden, en zij maken Uw almacht bekend. De heerlijkheid van de roem Uwer Majesteit, Uw wonderdaden wil ik bezingen. Alles gewaagt van eerbied voor Uw almacht, ook ik wil Uw grootheid verkondigen. Alles bezingt het aandenken Uwer grote goedheid en roemt Uw algerechtigheid. Algenadig en barmhartig is de Eeuwige, lankmoedig en oneindig van goedheid. De Eeuwige is weldadig voor allen, zijn barmhartigheid strekt zich over al zijn schepselen uit. Al Uw werken danken U, Uw vromen loven U. Zij bezingen de Majesteit Uws Rijks, onderhouden zich over Uw

almacht. Om de mensen Uw almacht te verkondigen, de Majesteit en heerlijkheid Uwer heerschappij. Uw Rijk is het Rijk der eeuwigheid, Uw heerschappij duurt door alle tijden voort. De Eeuwige ondersteunt alle vallenden en richt alle gekromden op. Aller ogen zijn vol vertrouwen op U gevestigd, en Gij geeft hun spijs te rechter tijd. Gij opent Uw band en verzadigt alle levenden weldadiglijk. De Eeuwige is rechtvaardig in al zijn wegen, goedertieren in al zijn daden. De Eeuwige is nabij allen, die Hem aanbidden, allen, die Hem in waarheid aanroepen. Hij vervult de wens Zijner vromen; Hij boort hun geschrei en helpt hen. De Eeuwige behoedt allen, die Hem beminnen; Hij verdelt alle goddelozen. de lof des Eeuwigen zal mijn mond verkondigen, Zijn heilige Naam wordt door alle vlees in alle eeuwigheid geloofd. Wij loven de Eeuwige van nu af tot in eeuwigheid, Hallelujah!

De Voorlezer zegt half Kadis.

Wanneer ik de Naam des Eeuwigen aanroep, verheerlijkt de grootheid onzes Gods. Heer! open mijn lippen, dat mijn mond Uw lof verkondige.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God! God onzer voorouders, God van Abraham! God van Izak! God van Jakob! Gij, grote, machtige, en ontzagelijke God! Allerhoogste, die weldaden beloont, Eigenaar aller geschapene wezens, die de deugden der voorouders gedenkt, en liefdevol hun nakomelingschap een verlosser om Uws Naams wil brengt. Koning, Redder, Beschermer en Schild! Geloofd zijt Gij, Eeuwige, Abrahams Schild!

Gij zijt machtig in eeuwigheid, o Heer! machtige Redder! Gij doet de doden herleven. Gij onderhoudt de levenden met goedertierenheid, doet de doden herleven met Uw oneindige barmhartigheid. Gij zijt de Steun der wankelenden, der zieken Arts en Bevrijder der geketenden. Gij komt Uw beloften aan hen, die in de aarde sluimeren, getrouwelijk na. Wie gelijkt U, Heer der Almacht! wie evenaart U, Koning! die over leven en dood beschikt en heil laat ontspruiten. Getrouw aan Uw belofte, doet Gij de doden eenmaal herrijzen. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de doden weder bezielt,

Wanneer de Voorzanger het gebed overluid herhaalt, wordt het volgende ingelast.

De Voorzanger: Wij heiligen Uw Naam op aarde, even als men dien in de hoge hemelen heiligt, zoals het luidt bij Uw profeten: en de een riep de ander toe en sprak;

De Gemeente: "Heilig, heilig, heilig is de Eeuwige Zebaoth, de gehele aarde is vol van zijn heerlijkheid."

De Voorlezer: Tegen over hen roept men: "Geloofd."

De Gemeente: Geloofd zij de heerlijkheid des Eeuwigen, op haar plaats. De Voorlezer: En in de woorden Uws heiligen luidt het:

De Gemeente: De Eeuwige regere eeuwiglijk! Uw God, o Sion, door alle tijden heen, Hallelujah!

De Voorlezer: Te allen tijde verkondigen wij Uw grootheid, verheerlijken in alle eeuwigheid Uw heiligheid; Uw lof, onze God! wijkt nimmer van onze mond, want Gij, Almachtige 1 zijt een groot en heilig Koning. Geloofd zijt Gij, Eeuwige, de heilige God!

Gij begunstigt de mens met verstand, en bedeeft de sterveling met oordeel! begunstigt ons ook met kennis, oordeel en schrandereid. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die het verstand verleent.

Voer ons terug, Vader, tot Uw leer, breng ons nader tot Uw dienst, o Koning! en laat ons door oprechte boete tot U terugkomen. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die in boete

welbehagen vindt.

Vergeef ons, o Vader! als wij gezondigd, scheld ons kwijt, o Koning! als wij misdreven hebben. Want Gij zijt een vergevend en kwijscheldend God. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! Algenadige! die zo vaak vergiffenis schenkt.

Aanschouw onze ellende, neem U onzer belangen aan, en verlos ons spoedig, om Uws Naams wil. Gij toch zijt een machtig Verlosser. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! Israëls Verlosser.

Genees ons, Eeuwige, dan zijn wij genezen; help ons dan zijn wij geholpen, Gij immers zijt onze Roem! Schenk alle onze wonden een volkomen genezing, want slechts Gij, almachtige Koning! zijt een getrouw en ontfermende Arts! Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de zieken onder Zijn volk geneest.

Zegen, Eeuwige, onze God! dit jaar, laat alle deszelfs gewassen van allerlei aard ten goede gedijen; schenk zegen op de oppervlakte des aardbodems! Verzadig ons met Uw mildheid, en zegen het tegenwoordige jaar als de zegenrijke jaren. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de jaren zegent.

Blaas op de grote Schophar tot onze bevrijding; richt de banier op, tot verzameling onzer ballingen, verenig ons te gader van alle vier einden der aarde. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de verstotenen van Zijn volk Israël verzamelt.

Gij zijt heilig, Uw Naam is heilig, en de heiligen prijzen U dagelijks, Sela I Geloofd zijt Gij, Eeuwige! de heilige God.

Herstel onze rechters gelijk voormaals, onze raden als in vorige tijden, en verban van ons kommer en verdriet. Regeer ons alleen, Eeuwige! met genade en 'barmhartigheid, en spreek ons vrij in het gerecht. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! Koning! die billijkheid en rechtvaardigheid bemint. -

Dat de lasteraars gene hoop overblijve, de onheilstichters tezamen als in een ogenblik te gronde gaan en gezamenlijk spoedig uitgeroeid worden. Verlam weldra de overmoedigen, verbrijzel hen en stort hen neer, opdat zij spoedig vernederd worden. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die vijanden vernietigt en tirannen vernedert.

Over de rechtschapenen en vromen, over de oudsten van Uw volk, het huis Israëls, en het overblijfsel zijner schiftgeleerden, over elke deugdzame vreemdeling, zoals over ons allen, worde Uw ontferming opgewekt, Eeuwige! onze God! Verleen een goede beloning aan allen, die oprecht in Uw Naam vertrouwd, en laat ons deel steeds aan het hun gelijken. Nimmer zullen wij beschaamd worden, daar wij op U vertrouwd. Geloofd zijt Gij, Eeuwige, Steun en Toeverlaat der vromen.

Eens zult Gij naar Jeruzalem, Uw voormalige zetel, ontfermend terugkeren, en daarin wonen gelijk Gij het beloofd hebt.

o, Herbouw haar toch spoedig in onze dagen tot een eeuwigdurend gebouw, en grondvest weldra Davids troon daarin. Geloofd zijt Gij, Eeuwige die Jeruzalem herbouwt.

o, Laat spoedig de spruit van Uw dienaar David opbloeien en verhef met Uw bijstand zijnen hoorn. Want Uw hulp, verbeiden wij dagelijks. Geloofd zijt Gij, Eeuwige, die de hoorn des heils doet bloeien.

Verhoor onze stem, Eeuwige, onze God, verschoon ons, erbarm U onzer, en neem ons gebed met barmhartigheid en welbehagen aan. Gij toch zijt een Almachtige, die gebed en smeken verhoort, Laat ons o, Koning! niet onverhoord van U terugkeren. Gij toch verhoort met barmhartigheid de gebeden van Uw volk Israëls. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die het gebed verhoort.

Toon Uw welbehagen, Eeuwige, onze God! aan Uw volk Israël en diens gebeden. Herstel de offerdienst in het binnenste Uws heiligdoms. Neem Israëls offer en zijn

gebeden met liefde en welbehagen aan. O, mocht de dienst van Uw volk Israëls ten allen tijde welbehaaglijk zijn. Mochten onze ogen aanschouw, dat Gij met erbarming naar Sion terugkeert. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die zijn Majesteit andermaal in Sion zal doen tronen.

Voor dit alles zij Uw Naam, o Koning, geloofd en hoog geprezen immer en eeuwig. En al wat leeft zal U danken en Uw Naam oprecht prijzen, God onzes heils en onzer hulp! Sela! Geloofd zijt Gij, Eeuwige! wiens Naam de Algoede is en wien alleen het ons betaamt te danken.

o, Mocht Gij Uw volk Israëel ten eeuwigen dage een algemenen vrede schenken; want Gij, o Koning! zijt de Beer des vredes. Mocht het U behagen, Uw volk Israëel ten allen tijde en ure met Uw vrede te zegenen. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die Zijn volk Israel met vrede zegent.

Mijn God, bewaar mijn tong voor het kwaad en mijn lippen voor bedriegelijke redenen. Laat mijn ziel jegens mijn lasteraars gelaten, en tegen ieder geduldig zijn, gelijk het stof der aarde. Open mijn hart voor Uw leer, opdat mijn ziel naar de vervulling Uwer geboden streve. Vernietig spoedig hen, die boze ontwerpen tegen mij smeden, en verijdel hun voornemens. Doe dit om Uws Naams wil, doe dit om Uwer rechterhands wil, doe dit om Uwer heiligheids wil, doe dit om Uw Leer, opdat Uw geliefden bevrijd worden. Sta mij met Uw rechterhand bij, en verhoor mij. Mochten U de woorden mijns monds welbehaaglijk zijn en de ontboezeming mijns harten voor U, Eeuwige, mijn Rots en mijn Verlosser; Hij, die vrede onder zijn hemelkoren bewaart, beschikke vrede onder ons en geheel Israëel. Zegt hierop: Amen!

Het zij Uw wil, Eeuwige, einze God en God onzer voorouders! de heiligen tempel spoedig in onze dagen te herbouw, en laat ons aandeel hebben in Uw Leer. Wij zullen U aldaar in eerbied dienen, gelijk in vorige dagen en jaren der oudheid. Dan zal het offer van Juda en Jeruzalem de Eeuwige welbehaaglijk zijn, gelijk in voormalige dagen en jaren der oudheid.

(De Voorlezer herhaalt luid het gebed.)

Wij danken U, daar Gij de Eeuwige, onze God, en de God onzer voorouders zijt in alle eeuwigheid. Gij zijt door alle tijden heen de Rots onzes levens, het Schild onzes heils. Wij danken U, en verkondigen Uw roem voor ons leven, dat slechts van U afhangt, voor onze ziel, die Gij bewaart, voor Uw wonderdaden, die wij dagelijks voor ons hebben, voor Uw wonderen en weldaden te allen tijde - des avonds, morgens en middags, Algoede! Uw barmhartigheid heeft nimmer opgehouden, Uw genade, Albarmhartige! is oneindig; op U vertrouwen wij eeuwiglijk.

Terwijl de voorlezer het nevenstaande voordraagt, zegt men:

Wij danken U, daar Gij de Eeuwige, onze God en de God onzer voorouders, de God aller schepselen, onze Vormer, Schepper van alle gewrochten zijt. Lof en dank zijn wij aan Uw groten en heiligen Naam verschuldigd, omdat Gij ons het leven geschonken hebt en dit bestendigt. Laat ons voortaan leven en onderhoud ons; voer onze ballingen bijeen naar Uw heilig verblijf, opdat wij Uw wetten kunnen in acht nemen, Uw wil volbrengen en U met ganser harte dienen; waarvoor wij U danken. Geloofd zij de God der dankzeggingen.

ORDE VOOR de EROEB:

Wanneer het Loofhutten feest op Donderdag invalt, dan is het niet geoorloofd gedurende het feest de spijsen voor de Sabbat te bereiden, tenzij de heer des heizes vóór de ingang van het feest een zekere hoeveelheid broods en gekookte spijs in de hand neme en daarbij in het bijzijn van zijn vrouw het volgende zegge:

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons door zijn geboden geheiligd en ons het gebod van Eroeb bevolen heeft.

Door dezen Eroeb zij het ons, als ook alle hier ter stede woonachtige Israëlieten, geoorloofd,' op de feestdag, ten behoeve van de Sabbat, te bakken, te koken, spijsen warm te houden, licht te ontsteken en in het algemeen al het nodige te verrichten.

(Die dit in het Hebreeuws niet verstaat, mag het in zijn moedertaal zeggen.)

Bij de Intrede van de Sabbat.

Op! laat ons de Eeuwige jubelzingen, juichen ter ere van de Rots, onze Redder. Laat ons met dankliederen voor Hem verschijnen, hem met snarenspeel begroeten. De Eeuwige is een grote God, een groot Koning over alle godgelijke wezens. De schatten der aarde zijn in zijn hand, Hem zijn der bergen kruinen. Hem is de zee, Hij is haar Schepper, het droge land het werk Zijner handen. Komt, aanbidden en werpen wij ons neer, laat ons voor de Eeuwige, onze God, knielen. Hij is onze God, wij zijn het volk Zijner weide, de kudde Zijner hand - heden nog als gij naar Hem luistert. "Verstokt uw hart niet gelijk te Meriba, ten dage der beproeving in de woestijn. Alwaar uwe, ouders Mij beproefden en op de toets stelden, ofschoon zij Mijn daden aanschouwden. Veertig jaren verwierp Ik dit geslacht en sprak: "het is een volk verdoold van zin, dat Mijn wegen niet wil erkennen. In Mijn toorn zwoer Ik toen dat zij nimmer Mijn rustplaats zouden bereiken."

Zingt een nieuw lied ter ere des Eeuwigen, zingt den Eeuwige, ganse aarde! Zingt de Eeuwige, looft Zijnen naam, verkondigt dag aan dag Zijn heil. Verhaalt onder de heidenen Zijn roem, onder alle natiën zijn wonderen. Want groot is de Eeuwige en hoog geprezen; ontzaggelijk boven alle goden is Hij. Nietig zijn der heidenen goden, doch de Eeuwige heeft de hemel geschapen. Pracht en Majesteit zijn voor Hem, in Zijn heiligdom macht en heerlijkheid. Brengt de Eeuwige, geslachten der heidenen, brengt de Eeuwige hulde en roem. Betuigt de Eeuwige de roem Zijns Naams, brengt geschenken aan, betreedt Zijn voorhof. Aanbidt de Eeuwige! in feestgewaad, beeft voor Hem, gij aardelingen! Zegt onder de heidenen: de Eeuwige is Koning, de wereld staat vast en wankelt niet, Hij recht de volkeren naar billijkheid. Verheug u, hemel, juicht aarde; de zee bruiest met wat haar vult. Velden verblijden zich met al wat daarop is, alle bomen des wouds juichen. Voor de Eeuwige, want Hij komt. Hij komt en recht de aarde, recht de wereld met rechtvaardigheid, de volkeren met zijn trouw.

De Eeuwige regeert, de aarde is verheugd, de grote eilanden verblijden zich. Wolken en duisternis omgeven Hem, de veste van Zijnen troon is recht en gerechtigheid. Vuur loopt voor Hem uit, en ontsteekt zijn vijanden rondom. Zijn bliksem verlicht de wereld, de aarde aanschouwt het en beeft. Bergen smelten gelijk was voor de Eeuwige, voor de Heer der ganse aarde. De hemelen verkondigen zijn gerechtigheid, alle volken aanschouw zijn ere. Beschaamd zijn alle beeld-aanbidders, die op hun goden roemen, alle goden buigen zich voor Hem. Sion hoort het en verheugt zich, Juda's dochteren zijn verblijd over Uw rechtspraak, Eeuwige Want Gij, Eeuwige! zijt de Allerhoogste in alle werelden, ver verheven boven alle goden. Vrienden des Eeuwigen, haat het kwaad; Hij bewaart het leven Zijner vromen, redt hen uit de macht der

goddelozen. Licht gaat op voor de vrome, vreugde voor het deugdzame hart. Verheugt u, rechtschapenen! in de Eeuwige, dankt Zijnen heiligen naam.

Een psalm. Zingt een nieuw lied ter ere des Eeuwigen, die wonderen verricht; zijn gerechtigheid behaalt de zege, Zijn heilige arm. De Eeuwige heeft zijn hulp bekend gemaakt, zijn gerechtigheid voor der heidenen ogen geopend. Hij was zijn liefde en trouw aan Israëls huis gedachtig; de eilanden der aarde aanschouwden de hulp van onze God. Juicht de Eeuwige, alle aardbewoners, galmt, jubelt en roert de snaren. Roert de snaren ter ere des Eeuwigen, de harp en allerlei snarenspeel. Met trommel en Schophar-geschal begroet de Koning, de Eeuwige. De zee bruiest en al wat haar vult, de wereld en al haar bewoners. Stromen ruisen als handgeklap, bergen juichen te gader voor de Eeuwige. Want Hij komt, om de aarde te rechte; Hij richt de wereld met rechtvaardigheid, volken met billijkheid.

De Eeuwige regeert, de heidenen beven, Hij troont op Cherubim, de aarde siddert. Groot is de Eeuwige! in Sion, verheven boven alle volken. Zij huldigen Uw Naam, (Grote, Ontzaglijke Heilig is Hij!) met de Almacht des Konings, die gerechtigheid bemint. Gij hebt de deugd op vasten voet gebracht, in Jakob recht en billijkheid verordend. Verheft de Eeuwige, onze God, werpt U voor Zijn voetbank aanbeddend neer, heilig is Hij! Mozes en Aron onder zijn dienaren, Samuel onder de aanbedders van Zijn Naam; zij riepen de Eeuwige aan, Hij verhoorde hen. Uit een wolkzuil sprak Hij tot hen, zijn getuigenis namen zij in acht, en de wet, die Hij hun gegeven had. Eeuwige, onze God, Gij verhoorde hen, waart hun een vergevend God en tevens bestraffer hunner overtredingen. Verheft de Eeuwige, onze God: werpt u voor Zijnen heiligen berg aanbeddend neer; want de Eeuwige onze God is heilig.

Een psalm Davids. Brengt de Eeuwige, gij zonen der machtigen! brengt de Eeuwige hulde en roem. Brengt de Eeuwige den roem Zijns Naams; aanbidt de Eeuwige! in heilig feestgewaad. De stem des Eeuwigen rolt over vloed, de God der ere dondert over machtige stromen. Des Eeuwigen stem is geweldig, de stem des Eeuwigen is met heerlijkheid. De stem des Eeuwigen verplettert cederen, de Eeuwige slaat de cederen van de Libanon in splinters. Hij doet hen huppelen als een kalf, de Libanon en de Sirjon als een jong Reëm. De stem des Eeuwigen schiet een vlamme bliksem. De stem des Eeuwigen doet de woestijn beven, de Eeuwige doet de woestijn van Kades sidderen. De stem des Eeuwigen doet de schuw hinden opstuiven, ontbladert de bossen; doch in Zijnen tempel zegt alles: Majesteit. De Eeuwige zat bij de zondvloed op de troon; de Eeuwige troont eeuwig als Koning. De Eeuwige verleent Zijnen volke de zege, de Eeuwige zal Zijn volk met vrede zegenen.

De Voorlezer zingt op welluidende toon:

Kom, geliefde! de bruid tegemoet, laat ons de Sabbat ontvangen.

(De gemeente herhaalt dit vers).

"Neem in acht en gedenk (den Sabbat)" liet ons de enige God in één galm hoeren, de Eeuwige is oenig en Zijn Naam is enig, tot roem, pracht en lof. (Kom)

Laat ons de Sabbat te moet gaan, hij is de bron des zegens, van de aanvang af is hij reeds vastgesteld, slot van Zijn werk, ofschoon de eerste in het scheppingsplan. (Kom)

Paleis des Konings! koninklijke vest 1 kom uit uw puinhopen te voorschijn; gij hebt reeds lang genoeg in het tranendal vertoefd, Hij zal Zich uwer weder ontfermen. (Kom)

Maak u op, schud het stof van n af; Mijn volk, trek uw feesttooi aan. Breng door

Jisai's zoon uit Bethlehem mijner ziel verlossing aan. (Kom)

Ontwaak, ontwaak 1 uw licht breekt aan! op en licht! sta op, sta op! hef de lofzang aan, de heerlijkheid des Eeuwigen, is op u verschenen. (Kom)

Wees niet beschaamd, bloos niet, waarom zijt gij zo ter neer geslagen? Waarom jammert gij? In u zullen de armen mijns volks beschutting vinden, de stad op haar heuvelen herbouwd worden. (Kom)

Het verderf treft uw rovers, verwijderd worden uw belagers, uw God verheugt zich weder met n, gelijk een bruidegom zich met een bruid verblijdt.

Rechts en links zult gij u uitbreiden en de Eeuwige eerbiedigen, door de man uit de stam van Perez zullen wij ons verheugen en jubelzingen. (Kom)

Kom in vrede, kroon uws mans! kom met vreugde en gejuich, onder de getrouw des dierbaren volks, kom, o bruid, kom o bruid. (Kom)

Psalmlied ter ere van de Sabbat. Liefelijk is het de Eeuwige te danken, Allerhoogste! Uw Naam te bezingen. Des morgens Uw goedheid te roemen, Uw trouw des avonds.

Bij snarenspeel en psalter, door de harp tot nadenken opgewekt. Want Uw werken, o Eeuwige! verkwikken mij, Uw gewrochten wil ik bezingen. Hoe groot zijn Uw werken, Eeuwige! hoe diep Uw gedachten. De onverstandige ziet het niet in, de dwaas begrijpt het niet; als goddelozen groenen gelijk het kruid, als alle onrechtstichters bloeien, opdat zij eeuwiglijk verloren gaan. Doch Gij, Eeuwige! zijt eeuwiglijk verheven! Zie, Uw vijanden, o Eeuwige! zie, Uw vijanden komen om, onheilstichters verdwijnen. Doch gelijk dien des Reëms stijgt mijn hoorn te voorschijn, mijn grijsheid glinstert als van verse olie. Mijn oog ziet neer op mijn benijders, mijn oor hoort genoeg van mijn belagers, die zich tegen mij verzetten. De deugdzame zal als een palmtwigg bloeien, als een ceder op de Libanon opschieten. Die in het huis des Eeuwigen zijn geplant, zullen in de voorhof van onze God bloeien. Zij zullen zelfs in de ouderdom bloeien; immer vers en saprijk blijven. Om te verkondigen hoe rechtvaardig de Eeuwige! s, mijn Rots, in Wien geen onrecht is.

De Eeuwige regeert, is met Majesteit bekleed, de Eeuwige is met macht bekleed en omgord, zo staat de wereld, zij wankelt niet, Onwankelbaar staat Uw troon van toen af, Gij zelf in eeuwigheid. Waterstromen, o Eeuwige! waterstromen verheffen hun stem; de stromen verheffen hun golven. Verhevener dan der vloedden geraas is het geweldig bruisen van de golven der wereldzee, machtiger nog is de Eeuwige! in gindse hoogte. Uw getuigenis blijft immer getrouw, Uw tempel is met heiligheid getooid, Eeuwige, in lengte van dagen.

Nu worde verheven de almacht des Heeren, gelijk Gij toegezegd hebt: Gedenk Uw barmhartigheid en genade, Eeuwige! die eeuwiglijk bestaan.

(Voorlezer.) Hoog geloofd en geheiligd zij de Naam des Hoogverhevenen, die de wereld naar Zijn welbehagen geschapen heeft. Mocht Hij Zijn Rijk vestigen gedurende uw leven en in uw dagen en gedurende het leven van het ganse huis Israëls, spoedig, in korten tijd, zegt hierop:

(De Gemeente) Amen! De Naam des Hoogverhevenen zij geprezen, immer en eeuwig. Geloofd, geprezen, geroemd, verheven, verhoogd, verheerlijkt, hoog geprezen en hoog vereerd zij de Naam des Heiligen, geloofd zij Hij, hoog boven elke lofzegging, gezang, lofspraak en smeking, zoals die op aarde worden uitgesproken, zegt hierop: Amen!

(De Gemeente.) De Naam des Eeuwigen zij geloofd, van nu tot in eeuwigheid.

Vele hemelse gelukzaligheid en een lang leven valle ons en gans Israël ten deel, zegt

hierop: Amen!

(De Gemeente.) Mijn heil is van de Eeuwige, Schepper van hemel en aardt).

Hij, die eendracht onder zijn hemelkoren sticht, schenke ons en gans Israël vrede, zegt hierop: Amen!

Gebed voor de Eersten Avond van het Loofhuttenfeest.

De Voorlezer.

Looft de Eeuwige, de Lofwaardige.

De Gemeente en naderhand de voorlezer. Geloofd zij de Eeuwige, de Lofwaardige, in alle eeuwigheid.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! Wiens bevel de avonden doet schemeren, die met wijsheid de hemelpoorten opent, de uren verandert en de tijden afwisselt met verstand, die de sterren aan het uitspansel in haar loop naar Zijnen wil regelt, Schepper van dag en nacht, die het licht voor de duisternis en de duisternis voor het daglicht doet verdwijnen. Zo ontvoert Hij de dag en brengt de nacht, en maakt een scheiding tussen dag en nacht. Eeuwige Zebaoth is Zijn Naam! Hij, de Almachtige, Levende en Zelfstandige, heerse over ons in alle eeuwigheid.

(Op Sabbat zegt men de gebeden van de tweede avond.)

Met de vier plaatgadingen 1) in hun handen, komen zij (Israëlieten) 15 met pauk en snarenspeel loven; met gouden banden 2) omwinden en bereiden zij U de palmtak; vermeerder hun banieren als de door U getelde sterren des hemels. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de avonden schemeren doet.

Eeuwige liefde hebt Gij Uw volke, de huize Israëls, toegezegd. Uw leer, geboden, wetten en rechten hebt Gij ons geleerd; daarom, Eeuwige, onze God, zullen Uw wetten ons bezig houden als wij ons neerleggen en wanneer wij opstaan, en wij verheugen ons onophoudelijk met de woorden Uwer leer en met Uw geboden. Zij immers zijn ons leven en de verlenging onzer dagen, en daarom zullen wij ons dag en nacht daarmee bezig houden. O, mocht Gij ons Uw liefde nimmer onttrekken.

Zij die zich met de van voormaals gekroonde Wet bezig houden, die komen, en zeven dagen lang in de loofhut vernachten, doe hen verdiensten vinden, bescherm hen voor de doornhegge (beledigers), en laat Uw onverzettelijke liefde nimmer van hen wijken. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die Zijn volk Israël bemint.

Hoor, Israël, de Eeuwige, onze God, is een enig, eeuwig Wezen.

Geloofd zij de Naam Zijner heerlijke regering immer en eeuwig!

Gij zult de Eeuwige, uw God, beminnen met geheel uw hart, geheel uw ziel en geheel uw vermogen. Deze woorden, welke Ik u heden beveel, zullen u steeds in het hart blijven. Gij zult die uw kinderen inprenten en daarvan spreken, als gij in uw huis zit of u op de weg bevindt, als gij u ter neerlegt en als gij opstaat. Gij zult u die tot een teek en op uw hand binden, en als een voorhoofdsband tussen uw ogen dragen. Gij zult die aan de deurposten van uw huis en aan uw poorten schrijven.

Terwijl de Voorlezer nevenstaande woorden zingt, zegt de gemeente:

Geprezen, geroemd, verheerlijkt, hoog vereerd en verheven is de Naam van de Koning aller koningen, de Heilige, geloofd zij Hij, want Hij is de Eerste en de Laatste, buiten Hem bestaat geen god. Maakt baan voor Hem, die door de hemelsferen rijdt, Wiens Naam Eeuwige is! Zingt vrolijk voor Hem, Zijn Naam is boven allen roem en lof

verheven. Geprezen zij de Naam Zijner verheerlijkte Majesteit. De Naam des Eeuwigen zij hoog geprezen, van nu af tot in alle eeuwigheid.

AVOND-GEBED.

Wanneer gij zo Mijn geboden zult in acht nemen, die Ik u heden beveel, om de Eeuwige, uw God, van ganser harte en met geheel uw ziel te beminnen en Hem te dienen; dan zal Ik uw land de regen te bestemden tijd geven, de vroegen en laten regen, opdat gij uw koren, most en olie zult kunnen inzamelen. Ook zal Ik op uw veld gras voor uw vee laten groeien, opdat gij eten en u verzadigen kunt. Neemt u echter in acht, opdat uw hart niet verleid worde, om af te wijken en afgoden te dienen en u aanbidde voor hen neer te werpen. De toorn des Eeuwigen zou tegen u ontbranden: Hij zou de hemel sluiten, opdat geen regen kome, en de aarde haar gewas niet geven zou, en gij zoudt spoedig verloren gaan van het goede land; dat de Eeuwige u geeft. Neemt dus deze woorden ter harte en prent ze in uw gemoed, bindt ze tot een teken op uw hand en tot een voorhoofdsband tussen uw ogen. Leert ze uw kinderen om bestendig er over te spreken, als gij in uw huis zit, langs de weg gaat, als gij u ter neerlegt en opstaat. Schrijft ze aan de deurposten van uw huis en op uw poorten; opdat gij met uw kinderen langen tijd vertoeven moogt op het aardrijk, dat de Eeuwige uw voorouders toegezworen heeft, zolang de hemel boven de aarde bestaan zal.

De Eeuwige sprak tot Mozes als volgt: Spreek tot de kinderen Israëls en zeg hun, dat zij en al hun nakomelingen aan de hoeken hunner klederen schouwdraden maken, en aan de hoek dezer schouwdraden een hemelsblauw wollen snoer bevestigen. Deze zullen u tot schouwdraden dienen, opdat gij dezelve ziet, u de geboden des Eeuwigen herinnert en dezelve uitoeft, maar de ingevingen uws harten of hetgeen uw ogen aanschouw niet navolgt, welke gij boelerende aanhangt. Gij zult daardoor al Mijn geboden indachtig zijn, dezelve uitoefenen en uw God heilig zijn. Ik ben de Eeuwige, uw God, die uit Egypte gevoerd heb, om u ton God te zijn, Ik, de Eeuwige, uw God.

Waar en waarachtig is dit alles en ons bevestigd, dat Hij en geen ander de Eeuwige, onze God, en wij Zijn volk Israël zijn. Hij is het, die ons uit de hand van regenten bevrijd heeft; Hij, onze Koning, die ons van het geweld aller tirannen gered heeft; Hij, de Almachtige, die al onze verdrukkers tuchtigt en al onze zielsvijanden weder vergeldt; Hij, die ondoorgrondelijk grote dingen en ontelbare wonderen verricht; Hij is het, die onze ziel in het leven behoudt, en onze voet niet laat wankelen, die ons de hoogten onzer vijanden doet bestijgen, en onze hoorn verheft boven allen, die ons haten; die om ons wonderen en wraak aan Farao uitgeoefend, tekenen en wonderen in het land der zonen van Cham verricht heeft, die in zijn verbolgenheid al de eerstgeborenen in Egypte verslagen, en Zijn volk Israël daaruit gevoerd heeft tot eeuwige vrijheid. Hij is het, die zijn zonen tussen de afdelingen der Schelfzee voerde, en hun vervolgers en haters in de afgrond stortte. Toen aanschouwden zijn zonen zijn almacht, prezen en loofden Zijnen Naam, huldigden zijn heerschappij met welbehagen. Mozes en de kinderen Israëls hieven U ter ere een lofzang aan.

Mochten zij, die de (vier) plantspruiten dragen, verzadiging van vreugde ten deel verwerven, op het feest der Loofhutten. Bedek hen met de schaduw Uwer rechterhand, om de verdiensten van Uw rechtgelovige (Abraham), die de gegoten afgodsbeelden verguisde Die U met een gedwee hart smeken, geleid hen om de deugden des enigen zoons (Izak), die eens een hemelse verkondiging verkreeg, bij de gebeurtenis van de

in elkaar gevlochten struiken. De loofhut strekke hun tot schaduw, wegens de vromen staven-schiller (Jakob), die in Succot gewoond heeft. (Gen. XXXIII, 17). De overblijfselen zijner nakomelingen, wil hen onder Uw schaduw beschermen, en met de kroon des heils bekronen, om hen tegen allerlei wapenen te dekken! Wil ook, o Heilige! Uw verbond versterken, en doe de onreine geest voor openlijke en verborgene zonden verre van ons wijken. Verbreek des lasteraars arm, en zend de rechtvaardige heil, kracht en standvastigheid! Begenadig hen, die deze zeven dagen viëren, en in wier hand de vier plantgadingen pralen, en verhoor hun geschrei.

Mijn Helper, mijn God! verneem het geschrei Uws volks, weid en verlustig het met Uw goedertieren redenen. Almachtige; toen Gij eenmaal de tirannen (de Egyptenaren) in Uw toorn, vernederd hebt, hief Uw volk feest- en triomfzang, aan, om U te roemen, met vrolijkheid, gejuich, en grote vreugde riepen allen eenstemmig:

"Wie gelijkt U onder de machten, o Eeuwige, wie evenaart U, verheerlijkt in heiligheid, geducht in roem, Wonderenverrichter?" Uw kinderen zagen Uw regering, toen Gij de zee voor Mozes doorkliefde.

Hen, die het loflied gedurende al deze acht dagen voleinden, en de hoofdstukken der offers, elk op zijnen tijd, lezen, plant weder in, en doe hen in het vette land (Kenaän) wonen; Machtige, onze Rots! laat ons heil bewaarheid worden; "deze is de Rots onzes heils!" zo riepen zij, en zeiden: "De Eeuwige zal immer en eeuwig regeren!" Ook is er gezegd: "De Eeuwige heeft Jakob bevrijd en hem verlost uit de macht van hen, die "sterker waren dan hij."

In heilig feestgewaad gedost zingen zij (Israëlieten) in Zijn heiligdom, en doen zij een nieuw lied, een nieuw lofzang opwellen; schenk hun in volle mate vrede, Koning, Rots en Heilige van Israël. Geloofd zijt Gij, Eeuwige, die Israël verlost heeft.

Laat ons, Eeuwige, onze God! ons in vrede neerleggen, en gezond weder opstaan, onze Koning, spreid de hut des vredes over ons uit, breng ons tot meerdere volmaking door Uw goede raadgevingen, help ons om Uws Naams wil, beschut ons en wend de vijand, de pest, het zwaard, de honger en de kommer van ons af; verwijder elke verleider van voor ons en achter ons, en verberg ons in de schaduw Uwer vleugelen, want Gij, Almachtige zijt onze Hoeder en Beschermmer, en een almachtig en barmhartig God en Koning zijt Gij. Bewaak ons in- en uitgaan in leven en vrede van nu af tot in eeuwigheid. En breid de hut Uws vredes over ons uit.

Algoede, vernieuw de zetel Uws tempels; versterk de welbeminden, die Gij naar Uw evenbeeld hebt geschapen, om Uw Naam te loven en in Uw wereld te heiligen, en bescherm ons met het verbond Uws vredes.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de tent des vredes over ons, Zijn geheel volk Israël en over Jeruzalem uitbreidt.

(Op Sabbat):

De kinderen Israëls zullen de Sabbat in acht nemen, dat zij de Sabbat viëren door alle geslachten als een eeuwig verbond. Tussen Mij en de kinderen Israëls zal deze (Sabbat) een teken zijn in eeuwigheid. Want in zes dagen schiep de Eeuwige de hemel en de aarde, en op de zevenden dag rustte Hij en had Zijn doel bereikt.

Mozes maakte Israël met de feestdagen des Eeuwigen bekend.

De Voorlezer zegt half Kadis.

Heere! open mijn lippen, dat mijn mond Uw lof verkondige.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God 1 God onzer voorouders, God van Abraham! God van Izak! God van Jakob! Gij, grote, machtige en ontzagelijke God! Allerhoogste, die weldaden beloont, Eigenaar aller geschapene wezens, die de deugden der voorouders gedenkt, en liefdevol hun nakomelingschap een verlosser om Uws Naams wil brengt. Koning, Redder, Beschermmer en Schild. Geloofd zijt Gij, Eeuwige, Abrahams Schild!

Gij zijt machtig in eeuwigheid, o Heer! machtige Redder! Gij doet de doden herleven. Gij onderhoudt de levenden met goedertierenheid, doet de doden herleven, door Uw oneindige barmhartigheid. Gij zijt de Steun der wankelenden, der zieken Arts en Bevrijder der geketenden. Gij komt Uw belofte aan hen, die in de aarde sluimeren, getrouwelijk na. Wie gelijkt U, Heer dor Almacht? Wie evenaart U, Koning die over leven en dood beschikt en heil laat ontspruiten? Getrouw aan Uw belofte, doet Gij de doden eenmaal herleven! Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de doden weder bezielt. Gij zijt heilig, Uw Naam is heilig, en de heiligen prijzen U dagelijks, Sela! Geloofd zijt Gij, Eeuwige, de heilige God!

Gij hebt ons uit alle volken uitverkoren, ons bemind, welbehagen in ons gevonden, ons boven alle natiën verheven, door Uw geboden geheiligd, en ons tot Uw dienst, onze Koning! doen naderen, en hebt Uw groten en heiligen Naam op ons overgedragen.

Gij gaf ons met liefde, Eeuwige, onze God, (Sabbatdagen tot rust,) gezette tijden tot vreugde, feest- en hoogtijden tot verlustiging, (deze Sabbatdag en) dezen feestdag der Loofhutten, de tijd onzer bevrijding (met liefde), tot verkondiging der heiligheid, ter gedachtenis aan de uittocht uit Egypte.

Onze God en God onzer voorouders! mocht toch opstijgen, komen, genaken, gezien, welgevallig aangenomen, gehoord, gedacht en herinnerd worden onze gedachtenis en onze belangen, de herinnering onzer voorouders, de herinnering van de gezalfde, de zoon van Uw dienaar David, de herinnering aan Uw heilige stad Jeruzalem, de herinnering van Uw gans volk, het huis Israëls, tot bevrijding, ten goede, tot genade, gunst, barmhartigheid, leven en vrede, op dezen dag van het Loof huttenfeest. Gedenk onzer, Eeuwige, onze God! op denzelfden ten goede, herinner U onzer ten zegen, en help ons op denzelfden tot een gelukzalig leven! Begunstig en begunadig ons, krachtens Uw belofte van heil en ontferming, erbarm U onzer en help ons, want op U alleen zijn onze ogen gericht, want Gij, Almachtige! zijt een genadige en ontfermingsvolle God en Koning.

Laat ons, Eeuwige, onze God! de zegen Uwer feestdagen genieten tot leven en eendracht, tot vreugde en blijdschap, gelijk Gij goedgunstig hebt toegezegd ons te zegenen. (Onze God, God onzer voorouders! Dat onze rust U welbehaaglijk zij!) heilig ons door Uw geboden, verleen ons aandeel in Uw leer, verzadig ons met Uw goedheid, verblijd ons door Uw hulp, reinig ons hart, opdat het U in waarheid diene, en laat ons, Eeuwige, onze God! (met liefde en welbehagen,) met vreugde en blijdschap Uw heilige (Sabbat- en) feestdagen deelachtig zijn, opdat zich gans dat Uw Naam heiligt, verheuge. Geloofd zijt Gij, Eeuwige, die (den Sabbat,) Israël en de hoogtijden heiligt!

Toon Uw welbehagen, Eeuwige, onze God! aan Uw volk Israël en des- zelfs gebeden. Herstel de offerdienst in het binnenste Uws heiligdoms. Neem Israëls offer en zijn gebeden met liefde en welbehagen aan. o, Mocht de dienst van Uw volk Israël U ten allen tijde welbehaaglijk zijn. Mochten onze ogen aanschouw, dat Gij met erbarming naar Sion terugkeert. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die zijn Majesteit andermaal in Sion zal doen tronen.

Wij danken U, daar Gij de Eeuwige, onze God en de God onzer voorouders zijt in alle eeuwigheid. Gij zijt door alle tijden heen de Rots onzes levens, het Schild onzes levens. Wij danken U, en verkondigen Uw roem, voor ons leven, dat slechts van U afhangt, voor onze ziel, die Gij bewaart, voor Uw wonderdaden, die wij dagelijks voor ons hebben, voor Uw wonderen en weldaden te allen tijde - des avonds, morgens en middags. Algoede! Uw barmhartigheid heeft nimmer opgehouden, Uw genade, Albarmhartige! is oneindig; op U vertrouwen wij eeuwiglijk.

Voor dit alles zij Uw Naam, o Koning! geloofd en hoog geprezen, immer en eeuwig. En al wat leeft zal U danken en Uw Naam oprecht prijzen. God onzes heils en onzer hulp, Sela! Geloofd zijt Gij, Eeuwige! wiens Naam de Algoede is, en wien alleen het ons betaamt te danken.

o, Mocht Gij Uw volk Israël ten eeuwigen dage een algemenen vrede schenken, want Gij, o Koning! zijt de Heer des vredes. Mocht het U behagen Uw volk Israël ten allen tijde en ure met vrede te zegenen. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die Zijn volk Israël met vrede zegent.

Mijn God! bewaar mijn tong voor het kwaad en mijn lippen voor bedrieglijke redenen. Laat mijn ziel jegens mijn lasteraars gelaten, en tegen ieder geduldig zijn, gelijk het stof der aarde. Open mijn hart voor Uw leer, opdat mijn ziel naar de vervulling Uwer geboden streve. Vernietig spoedig hen, die boze ontwerpen tegen mij smeden, en verijdel hun voornemens. Doe dit om Uws Naams wil, doe dit om Uwer rechterhands wil, doe dit om Uwer heiligheids wil, doe dit om Uw Leer, opdat Uw geliefden bevrijd worden. Sta mij met Uw rechterhand bij, en verhoor mij. Mochten U de woorden mijns monds welbehaaglijk zijn en de ontboezeming mijns harten voor U, Eeuwige, mijn Rots en mijn Verlosser!
Hij, die vrede onder zijn hemelkoren bewaart, beschikke vrede onder ons en geheel Israël. Zegt hierop: Amen!

Het zij Uw wil, Eeuwige, onze God en God onzer voorouders de heiligen tempel spoedig in onze dagen te herbouw, en laat ons aandeel hebben in Uw Leer. Wij zullen U aldaar in eerbied dienen, gelijk in vorige dagen en jaren der oudheid. Dan zal het offer van Juda en Jeruzalem de Eeuwige welbehaaglijk zijn, gelijk in voormalige dagen en jaren der oudheid.

(Op Sabbat zegt men:

Thans waren voleind de hemel en de aarde en hun gezamenlijk heir. Als God voleind had op de zevenden dag Zijn werk, dat Hij gemaakt had, rustte Hij op de zevenden dag van al Zijn werk, dat Hij gemaakt had. God zegende de zevenden dag en heiligde dien, want op dien dag rustte Hij van al Zijn werk, dat Hij God, ter volmaking geschapen had.

De Voorlezer:

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God en God onzer vaders! God van Abraham, God van Izak en God van Jakob! de grote, machtige en ontzagelijke God! Hoogverhevene, Eigenaar van hemel en aarde.

De Gemeente:

Der voorouderen Schild door Zijn woord, bezielt Hij de doden weder door zijn bevel, de Koning, de Heilige, zonder wederga! Hij is het, die Zijn volk rust gebod op Zijnen heiligen Sabbatdag. Want Hij scheidt behagen in dit volk, - ten einde het rust te doen genieten! Hem willen wij dienen met eerbiedige vrees en ontzag en Zijnen Naam willen wij prijzen telken dage, steeds met de daaraan eigene zegenvormen. Hij, God des danks, Heer des vredes, heiligt de Sabbat, zegent de zevenden dag en schenkt heilige rust aan een volk, verzadigd met wellust, ter herinnering aan het werk der scheppingsdagen.

De Voorlezer:

Onze God en God onzer voorouders! schep behagen in onze rust, heilig ons door Uw geboden en laat Uw leer ons aandeel zijn. Verzadig ons met Uw goedheid, verblijd ons door Uw heil en reinig ons hart, opdat het U naar waarheid diene. Laat ons, Eeuwige, onze God! met liefde en welbehagen Uw heiligen Sabbat deelachtig zijn, dat zich daarop door rust verkwikke, Israël, die Uw Naam heiligen. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de Sabbat heiligt.

Nu worde verheven de almacht des Heeren, gelijk Gij toegezegd hebt: Gedenk Uw barmhartigheid en genade, Eeuwige! die eeuwiglijk bestaan.

(Voorlezer.) Hoog geloofd en geheiligd zij de Naam des Hoogverhevenen, die de wereld naar Zijn welbehagen geschapen heeft. Mocht Hij Zijn Rijk vestigen gedurende uw leven en in uw dagen en gedurende het leven van het ganse huis Israëls, spoedig, in korten tijd, zegt hierop:

(De Gemeente.) Amen! De Naam des Hoogverhevenen zij geprezen, immer en eeuwig.

Geloofd, geprezen, geroemd, verheven, verhoogd, verheerlijkt, hoog geprezen en hoog vereerd, zij de Naam des Heiligen, geloofd zij Hij, hoog boven elke lofzegging, gezang, lofspraak en smeking, zo als die op aarde worden uitgesproken, zegt hierop: Amen!

(De Gemeente.) Neem met barmhartigheid en welgevallen ons gebed aan.

Het gebed en het smeken van gans Israël voor hun hemelsen Vader worde aangenomen, zegt hierop: Amen!

(De Gemeente.) De Naam des Eeuwigen zij geloofd, van nu tot in eeuwigheid.

Vele hemelse gelukzaligheid en een lang leven valle ons en gans Israël ten deel, zegt hierop: Amen!

(De Gemeente.) Mijn heil is van de Eeuwige, Schepper van hemel en aarde.

Hij, die eendracht onder zijn hemelkoren sticht, schenke ons en gans Israël vrede, zegt hierop: Amen!

INWIJDING VAN HET LOOFHUTTENFEEST.

(Op Sabbat:

Op de zesden dag waren voleind de hemel en aarde en derzelver gezamenlijk heir. Als God op de zevenden dag Zijn werk, dat Hij gemaakt had, voleind had, rustte Hij op de zevenden dag van al Zijn werk, dat Hij gemaakt had. God zegende de zevenden dag en heiligde dien want op dien dag rustte Hij van al Zijn werk, dat Hij, God, ter volmaking geschapen had.)

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! Schepper van de vrucht des wijnstoks.

AVOND-GEBED.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons uit alle volkeren uitverkoren, ons meer dan andere natiën verheven, door Uw geboden geheiligd en ons, o Eeuwige, onze God! liefdevol (Sabbatdagen tot rust), bepaalde dagen tot vreugde, feest- en hoogtijden ter verlustiging, alsook (dezen Sabbatdag en) dezen dag van het Loofhuttenfeest, de dag onzer verlustiging als een heilige verkondiging ter herinnering aan de uittocht uit Egypte gegeven hebt; daar Gij ons uitverkoren, ons meer dan alle volkeren geheiligd en ons (den Sabbat en) Uw heilige feestdagen (met liefde en welwillendheid), met vreugde en verlustiging deelachtig gemaakt hebt. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die (den Sabbat) Israël en de hoogtijden heiligt.

Wanneer men in een loofhut zit, zegt men:

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons door zijn geboden geheiligd, en ons bevolen heeft om in de loofhut te zitten.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons in het leven behouden, bestaan verleend heeft, en ons dezen tijd heeft doen bereiken.

Op ons rust de plicht de Heer des heelals te loven, de Schepper der wereld te verheerlijken. Hij heeft ons niet gelijkelijk bedeed met de natiën van andere landen, ons niet gelijk geacht met de bewoners des aardrijks; ons aandeel is niet gelijk het hun en ons lot evenaart niet dat der grote menigte. Wij immers knielen, werpen ons neer en aanbidden de Koning aller koningen, de Allerhoogste, geloofd zij Hij, Hij is het, die de hemel uitgespannen en de aarde gegrondvest heeft. De troon Zijner Majesteit is ginds in de hoge hemelen, het verblijf Zijner almacht is in gene onmetelijke hoogte. Hij alleen is onze God, geen ander buiten Hem. Waarlijk onze Koning is Hij, en niemand buiten Hem. Zo staat het ook in zijn Leer geschreven: "Erken het heden en neem het ter harte, dat alleen de Eeuwige de God is boven in de hemel, beneden op de aarde, en geen ander!"

Daarom hopen wij, Eeuwige, onze God! spoedig de heerlijkheid Uwer Majesteit weder te aanschouw; de gruwelen zullen dan van de aarde verbannen en de afgoden vernietigd worden. Door het Rijk des Almachtigen wordt de wereld volmaakt, en alle mensenkinderen zullen U wen Naam aanbidden. Tot U zullen zich alle snoodaards der aarde wenden, en alle bewoners des aardrijks zullen het erkennen en inzien, dat slechts voor U alleen elke knie buigen, elke tong zweren moet. Voor U, Eeuwige, onze God! zullen zij knielen en zich aanbeddend neerwerpen, de eer Uws Naams verheerlijken. Allen zullen het juk Uwer heerschappij op zich nemen, opdat Gij spoedig voor eeuwig over hen regeert. Want het Rijk behoort U, en Gij zult roemrijk regeren in eeuwigheid; gelijk in Uw leer geschreven staat: " De Eeuwige zal immer en eeuwig regeren." Voorts: "De Eeuwige zal Koning zijn over de gehele aarde, en

alsdan zal de Eeuwige enig, en Zijn Naam de Enige zijn."

ORDE VAN HET OCHTEND-GEBED.

Aan de ingang van het Bedehuis verwijlt men enige ogenblikken en zegt:
Ik, op Uw oneindige goedertierenheid vertrouwd, trede Uw huis binnen, en buig mij
met eerbied voor het verblijf Uwer heiligheid aanbeddend neer.

Alsdan gaat men het Godshuis eerbiedig binnen, en zegt: Wij betreden het huis Gods
met gevoel van eerbied. Nadat men het Bedehuis is binnen getreden, zegt men:

Hoe schoon zijn uw tenten, o Jakob! uw woningen, o Israël! Ik, op Uw oneindige
goedertierenheid vertrouwd, tred uw huis binnen en buig mij met eerbied voor het
verblijf Uwer heiligheid aanbeddend neer. Eeuwige! ik bemin de plaats Uwer woning,
het oord waar Uw eer troont. Ik werp mij aanbeddend neer, en buig mijn knie voor de
Eeuwige, mijn Schepper. Laat mijn gebed tot U opstijgen, Eeuwige! in een genadig
uur, God! verhoor mij, naar Uw eindeloze goedheid, naar Uw getrouw hulp.

Ik roep U aan, verhoor mij, Almachtige! neig Uw oor tot mij, luister naar mijn
woorden. Met gerechtigheid aanschouw ik Uw gelaat, en verzadig mij, ontwakende,
met Uw verschijning. Ik vertrouwen op U, Eeuwige en zeg: Gij zijt mijn God. Hoor de
stem mijns smekens, als ik tot U schrei, als ik mijn hand ophef naar het binnenste Uws
heilighdoms. Eeuwige, mijn God! tot U richt ik mijn gebed, en Gij geneest mij. U,
Eeuwige, roep ik aan, tot U, Heere! smee ik. Licht Uw dienaar met Uw aangezicht
voor, help mij door Uw goedertierenheid. Op U, Eeuwige! hoop ik, Gij staat mij bij
Heere, mijn God! Eeuwige! verhoor mijn gebed; wend U naar mijn smeken, zwijg niet
bij mijn tranen. Eeuwige! hoor mij en wees mij genadig! Eeuwige! wees Gij mij een
Helper.

Lied Hammaäloth van David. Ik verheug mij als men mij zegt: laat ons naar het huis
des Eeuwigen gaan. Ik verblijd mij over Uw belofte, gelijk hij, die een groten buit
vindt. Luister naar de stem mijns smeken, mijn Koning, mijn God, want tot U richt ik
mijn gebed. Verhoor, Eeuwige; des morgens, mijn stem, vroeg wend ik mij reeds tot
U, en verbeide. Ik roep U aan, verhoor mij, Almachtige! neig Uw oor tot mij, luister
naar mijn redenen. Op effen baan staat mijn voet, in volksvergaderingen wil ik de
Eeuwige loven.

In de vroegen morgen aanbid ik U, mijn Rots en Toevlucht!
Tot U richt ik des morgens en avonds mijn gebeden,
Voor Uw grootheid sta ik verstomd,
Want Uw blik doorschouwt de ontwerpen mijns harten.
Wat toch vermag hart en tong,
Wat mijn kracht, de geest, die mij bezielt, te verrichten?
En desniettemin is U de lofzang des stervelings welgevallig.
Daarom dank ik U, zolang de Goddelijke ziel in mij woont.

OCHTEND-GEBED.

1. Verheerlijkt en geloofd zij God, de Heer van 't leven, Hij is en Zijn bestaan wordt door geen tijd bepaald.
2. Hij, enig, gadeloos, ver boven 't al verheven, Staat onbegrijpelijk dáár, door de eindeloosheid omstraald.
3. Geen lichaam vat Zijn geest, geen vorm besluit Zijn wezen; Niets dat Zijn heiligheid ooit evenaren kon.
4. Vóór al 't geschapendom was reeds Zijn troon verrezen, Hij, de Eerste, in 't wijd heelal was reeds eer iets begon.
5. Elk schepsel blijft op Hem als God en Heerser staren; Zijn grootheid en bestuur wordt door 't heelal verkond.
6. Zijn' uitverkorenen doet Hij Zijnen wil ontwaren. Zijn hemelprofetie ontvloeit hun' heiligen mond.
7. Als Mozes deed zich nooit Profeet in Israël horen; Geen ooit, voor wien de glans van God zo duid'lijk blonk.
8. Vertrouwde van Zijn huis, tot Zijn profeet verkoren, Was Hij 't die aan Zijn volk de leer der waarheid schonk.
9. Voor de eeuwigheid liet Hij de heil'ge wet verkonden, Verandert nooit haar woord, noch haar verheven zin,
10. Hij ziet ons hartsgeheim en weet het te doorgronden,
Bij d' aanvang ener zaak, ziet Hij haar uitkomst in.
11. de vrome zal Hij eens naar zijn verdiensten lonen,
En naar het misdrijf wordt de boze straf bereid.
12. Op 't einde der dagen zal Hij Zijn' gezalfde ons tonen. Die elk verlossen zal, die op Zijn hulp beidt,
13. God doet de doden eens van uit het stof herrijzen. Blijf, Israël! Zijn Naam in eeuwigheid dan prijzen.

De Hemelheer troonde, eer Hij hemel en aarde
En 't schepselenheer door Zijn macht had ontvaánd;
Toon 't goddelijk machtwoord de wereld baarde,
Werd Hij Koning genaamd.

Hij blijft, de Eerbiedwaardige, als Heerser verheven,
Ook dan, wen eens alles tot stof is vergaan,
Hij was en Hij is, en, door glansen omgeven,
Zal Hij eeuwig bestaan,

Nooit zal Hem, de Eeuwige, een tweede gelijken.
Noch toegevoegd worden.

Geen aanvang, geen end begrenst Hem;
en nooit zal 't Gebied van Hem wijken,
om Wien alles zich wendt.

Mijn God, mijn Verlosser, mijn Hoeder in rampen,
Mijn Toevlucht, mijn Heilskelk, mijn Hoop en mijn Rots.
Wanneer ik Hem aanroep bij 't smartelijk kampen,
al het lijden ten trots.

Ik leg in zijn handen, in rust en vertrouw,
mijn geest en mijn lichaam vol hope ter neer.
Op Hem blijf ik slapende en wakende bouw,
Ik vrees niet, met mij is de Heer!

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons door zijn geboden geheiligd en ons bevolen heeft de handen te wassen.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals, die de mens wijs gevormd en in hem onderscheidene openingen en holligheden geschapen heeft. Het is openbaar en voor de troon Uwer Majesteit bekend, dat, wanneer een derzelve ontijdig geopend of gesloten bleef, de mens niet zou kunnen in het leven blijven bestaan.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige! Genezer van alle vlees, die wonderdaden verricht.

In onderscheidene gemeenten begint men hier: *Mijn God!* enz.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God! Koning des heelals! die ons door zijn geboden geheiligd en ons bevolen heeft, ons met de woorden der leer bezig te houden.

Laat toch, Eeuwige, onze God! de woorden Uwer leer aangenaam zijn voor onze mond en voor dien van Uw volk, het huis Israëls, opdat wij en onze nakomelingen (en de afstammelingen onzer nakomelingen) en de nakomelingen van Uw volk, het huis Israëls, al te gader Uw Naam erkennen en (belangloze) beoefenaars Uwer leer mogen zijn. Geloofd zijt Gij, Eeuwige, die de leer aan Zijn volk Israël onderwijst. Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons uit alle natiën uitverkoren en ons zijn leer gegeven heeft. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! Gever der loer.

De Eeuwige zegene en behoede u. De Eeuwige lichte u met Zijn aangezicht toe en zij u genadig. De Eeuwige wende u Zijn aangezicht toe en verlene u vrede.

De volgende zaken hebben bij de wet gene bepaalde maat: de grootheid van de ongemaaide hoek op het veld [voor de armen], de eerstelingen dor vruchten [voor de priesters], het feestoffer [bij de verschijning te Jeruzalem op de feestdagen], de uitoefening van weldadigheid en de beoefening der leer. Van de volgende zaken geniet de mens de vruchten reeds op deze wereld, doch de hoofdvergelding blijft voor de toekomst bewaard, te weten: de verering der ouders, de uitoefening van weldaden, des morgens vroeg en des avonds laat de leerschool te bezoeken, de gastvrijheid, de zieken te verzorgen, het uithuw van bruiden, het begeleiden der doden, aandacht bij het gebed, het stichten van vrede onder de mensen, doch de beoefening der Wet weegt tegen dit alles op.

Mijn God! de ziel, die Gij mij gegeven hebt, is rein! Gij hebt haar geschapen, Gij hebt haar gevormd, Gij hebt haar mij ingeblazen, Gij bewaart haar in mij, Gij zult haar mij eenmaal ontnemen, doch haar mij in de toekomst weder geven. Zo lang de ziel in mij is, dank ik U, Eeuwige, mijn God en God mijner voorouders, Heer aller gewrochten, Oorsprong aller zielen. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de dode lichamen weder bezielt.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals, die de haan het instinct gegeven heeft, om de scheiding tussen de dag en de nacht op te merken.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige onze God, Koning des heelals, die mij niet als heiden heeft doen geboren worden.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des Heelals! die mij niet als slaaf heeft doen geboren worden.

(Mannen zeggen:) Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des Heelals! die mij niet als vrouw heeft doen geboren worden.

(Vrouw zeggen:) Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des Heelals! die mij

naar Zijn welbehagen geschapen heeft.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des Heelals! die de blinden ziende maakt.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des Heelals! die de naakten kleedt.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des Heelals! die de boeien der gebondenen slaakt.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des Heelals! die de gekromden opricht.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des Heelals! die de aarde over het water heeft uitgebreid.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des Heelals! die voor al mijn benodigdheden zorgt.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des Heelals! die de schreden des mans bevordert.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des Heelals! die Israël met macht omgordt.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des Heelals! die Israël met heerlijkheid kroont.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des Heelals! die de vermoeide nieuw kracht verleent.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des Heelals! die de slaap van mijn ogen en de sluimer van mijn oogleden verdrijft.

Mocht het U toch behagen, Eeuwige, onze God, God onzer voorouders, ons vaardigheid in Uw leer en gehechtheid aan Uw geboden te verlenen. Voer ons niet in de handen der zonde, der overtreding, der misdaad, der verzoeking en der schande. Laat gene boze begeerte over ons heersen, houd ons verwijderd van slechte mensen en slecht gezelschap. Laat ons gehecht blijven aan goede begeerten en deugdzame handelingen. Buig onze hartstochten om U alleen onderworpen te zijn, en verleen ons heden en ten allen dage gunst, genade en ontferming in Uw ogen en in die van allen, die ons zien, en bewijs ons Uw grote milddadigheid. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die Zijn volk Israël vele weldaden bewijst.

Moge het U toch behagen, Eeuwige, mijn God, God mijner voorouders, mij heden en ten allen dage te bewaren voor onbeschaamdheid en onbeschaamdheid, voor slechte mensen, slecht gezelschap, een' kwaden nabuur, voor kwade toevallen, voor de verderfelijken verleider, voor een gestreng gericht en een gestrengen tegenstander, hetzij hij tot ons verbond behore of niet.

De mens zij ten allen tijde, zelfs in het geheim, godvrezend; hij bekenne de waarheid, en spreke de waarheid naar de overtuiging zijns harten, en gewenne zich des morgens vroeg (het volgende) te zeggen:

Heer aller werelden! niet op onze deugden vertrouwd, richten wij onze smekingen tot U, maar in het vertrouwen op Uw onbegrensde barmhartigheid. Wat zijn wij? Wat is ons leven? Wat onze vroomheid? Wat onze deugd? Wat onze hulp? Wat onze kracht? Wat onze sterkte? Wat kunnen wij voor U, Eeuwige, onze God, God onzer vaders, te berde brengen? Zijn niet alle helden voor U nietig, de beroemde mannen als of zij er nooit geweest waren, de wijzen als onwetend, de vernuftigen als gedachteloos, want

de meeste hunner daden zijn nietig, hun levensjaren zijn ijdel voor U, wat is zelfs des mensen voortreffelijkheid boven het vee? Niets, want alles is ijdel!

Echter zijn wij Uw volk, de zonen Uws verbonds, de kinderen van Uw vriend Abraham, wien Gij op de berg Moria vriendschap toegezworen hebt; het nakroost van zijn' enigen zoon Izak, die reeds [tot offer] op het altaar gebonden lag; de gemeente van Jakob, Uw eerstgeboren zoon, dien Gij uit hoofde der grote liefde, welke Gij hem toedroeg, en der vreugde, die Gij met hem halt, Israël en Jesschurun noemde.

Daarom zijn wij verplicht U te danken, U te loven en te verheerlijken, Uwen Naam te prijzen, te heiligen en lof en dank toe te kennen. Heil ons! hoe liefelijk is ons aandeel, hoe bekoorlijk ons lot, hoe schoon ons erfdeel! Heil ons! dat wij tweemaal daags, 's morgens vroeg en 's avonds laat uitroepen:

Hoor Israël, de Eeuwige, onze God, is een enig, eeuwig Wezen!

Geloofd zij de Naam Zijner roemrijke Majesteit immer en eeuwig.

Gij waart dezelfde vóór dat de wereld geschapen werd, Gij waart dezelfde nadat de wereld in het aanzijn geroepen was, Gij zijt dezelfde in deze wereld, en Gij zijt dezelfde in de toekomstige wereld. Heilig Uw Naam over hen, die Uw Naam heiligen, en heilig Uw Naam in Uw wereld. Dat door Uw hulp onze hoorn verheven en verhoogd worde! Geloofd zijt Eeuwige! die Uw Naam in het openbaar heiligt.

Gij zijt de Eeuwige, onze God, in de hemel, op de aarde en in de hoogst verheven hemelen. Voorwaar, Gij alleen zijt het eerste en laatste Wezen, en buiten U bestaat er gene godheid. Roep bijeen allen, die op U hopen, van de vier einden der aarde; opdat alle wereldlingen inzien en erkennen, dat Gij alleen de God zijt van alle rijken der aarde. Gij toch hebt de hemel, de aarde, de zee en al wat daarin is, geschapen, en wie onder al Uw schepselen, onder de hogere tot lagere wezens, kan U voorschrijven wat Gij doen zult? –

Hemelse Vader! wees ons genadig, om Uws groten Naams wil, die over ons genoemd wordt, Vervul aan ons, Eeuwige, onze God! hetgeen er geschreven is: "Te dier tijde zal Ik u terugbrengen, ten tijde namelijk, dat Ik u zal bijeen zamelen, want Ik zal u Naam en rang onder alle volkeren der aarde verschaffen, wanneer Ik uw ballingen voor uw ogen terug voere. Zo spreekt de Eeuwige!"

De Eeuwige sprak tot Mozes als volgt: Gij zult maken een koperen wasvat en deszelfs voetstuk van koper, en gij zult dit plaatsen tussen de tent der samenkomst en tussen het altaar, en gij zult daar water in doen. Daar zullen Aron en zijn zonen hun handen en voeten wassen, wanneer zij in de tent der samenkomst komen, zullen zij zich met water wassen, opdat zij niet sterven; of wanneer zij tot het altaar naderen om de dienst te verrichten, en een vuuroffer ter ere des Eeuwigen in rook te laten opgaan, dan zullen zij hun handen en voeten wassen, opdat zij niet sterven, en dit zal een eeuwig wet voor hem en zijn nakomelingen, door alle tijden heen zijn. [Des morgens] zal de priester zijn linnen kleed aantrekken, en met een linnen broek zijn lichaam bedekken, en alsdan de as van het, door het vuur van het brandoffer op het altaar verteerde [offer] wegruimen, en dezelve naast het altaar neerleggen. Vervolgens zal hij zijn klederen uittrekken en andere klederen aandoen, om de as buiten het leger op een reine plaats te brengen.

De Eeuwige sprak tot Mozes als volgt: Gebied de kinderen Israëls en zeg hun: "Mijn offer, namelijk Mijn spijs, die Mijn vuur verteert, Mij tot een aangename geur, zult

gij in acht nemen op zijnen bepaalden tijd te offeren. Zeg hun alzo; dit is het vuuroffer; dat gij de Eeuwige ter ere brengen zult; eenjarige lammeren zonder lichaamsgebrek, twee voor elke dag tot brandoffer, en dit ten allen tijde. Het een lam zult gij des morgens en het andere lam tussen de beide avonden bereiden. En een tiende van een Efa fijn meel tot spijsoffer, aangemengd met een vierde van een Hin gestoten olijfolie. - Het dagelijkse brandoffer - gelijk het reeds op de berg Sinai bereid werd, als vuuroffer, tot een aangename geur ter ere des Eeuwigen. Voor elk lam behoort een vierde van een Hin (wijn) tot plengoffer, in het heilige zal de onvermengde offerwijn ter ere des Eeuwigen geplengd worden. Het andere lam zult gij tussen de beide avonden bereiden; gelijk het morgenoffer met deszelfs plengoffer, zult gij dit als vuuroffer, tot een liefelijke geur ter ere des Eeuwigen bereiden. Men zal dit slachten aan de noordzijde des altaars voor de Eeuwige, en de zonen van Aron, de priesters zullen het bloed rondom het altaar sprengen.

De Eeuwige zeide tot Mozes: neem u specerijen, dropbalsem, zeenagelen en galbanum, deze en nog andere specerijen, met zuivere wierook, van elk even veel gewicht. Gij zult daarvan een reukwerk maken, een mengsel naar specerijmengerswerk ondereen geroerd, en zuiver het, alsdan zal het heilig zijn. Gij zult daarvan tot een fijn poeder stoeten en dit voor de getuigenis leggen in de tent der samenkomst, alwaar Ik u op gezette tijden verschijnen zal; het zal u allerheiligst zijn. - Ook is er gezegd: Altron zal [op het altaar] van dat reuk werk ontsteken; elke morgen, wanneer hij de lampen reinigt, zal hij het in rook doen opgaan; als Aron de lampen tussen de beide avonden zal ontsteken, zal hij het in rook doen opgaan; een gestadig offerwerk zal het ter ere des Eeuwigen zijn voor uw nakomelingschap.

(De Rabbijnen hebben geleerd): het reukwerk was samengesteld uit balsem, zeenagel, galbanum en wierook, van elk zeventig Mane gewicht. Mirre, kassia, spits van nardus, saffraan, van elk zestien Mane gewicht. Costus twaalf Mane, specerij bast drie Mane, kaneel negen Mane, loog van wikken negen Kab, Cyprus-wijn, drie Saä en drie Kab, en als men geen Cyprus-wijn heeft, neemt men ouden witachtige wijn; Sodomzout een vierde van een Kab, een weinig van het kruid Maäle-Asan, dat de rook doet opstijgen).

Rabban Nathan zegt: ook een weinig harst van de Jordaan; doet men er echter honig in, dan wordt het onbruikbaar, en als men een der bestanddelen achterwege laat, is men de dood schuldig (door het Goddelijk gericht). Rabban Simon, de zoon van Gamliël, zegt: de balsem is niets anders dan de gom, die langs de balsemheester afdruipt; de loog van wikken dient om er de zeenagel mede af te spoelen, opdat hij er schoon uitzie; in de Cyprus-wijn weekt men de zeenagel, om er een sterken geur aan te geven, doch urine zou daartoe dienstiger geweest zijn, ware het niet, dat men eerbiedshalve geen urine in het heiligdom mag brengen.

Wij hebben geleerd: Rabbi Nathan zegt: onder het fijn malen der specerijen zeide men: "Stamp fijn! Stamp fijn!" omdat het geluid voor de specerijen nuttig is. Heeft men het tot de helft (van de bepaalde hoeveelheden) bereid, dan mag men het gebruiken; tot een derde of vierde gedeelte, hebben wij nimmer gehoord, Rabbi Jehuda zeide: als algemene regel geldt: is het naar de voorgeschreven hoeveelheden bereid, dan is het tot de helft bereid, geoorloofd te gebruiken; doch is er een der bestanddelen uit weggelaten, dan is men de dood schuldig (door het Goddelijk gericht)

Wij hebben geleerd: Bar-Kappara zeide: Eens om de zestig of zeventig jaren heeft men de helft van het overgeblevene gebracht.

Nog leerde Bar-Kappara: Wanneer men honigraad onder de bestanddelen opgenomen had, dan zou niemand de geur hebben kunnen verduren; en waarom wordt er geen honig onder gemengd? Omdat de Heilige Schrift zegt: "want van al wat zuurdeeg of honig is, "zult gij geen vuuroffer ter ere des Eeuwigen in rook doen opgaan."

De Eeuwige Zebaoth is met ons, Jakobs God is onze veste, Sela! Eeuwige Zebaoth! heil de mens die op 1T vertrouwt, Eeuwige! verleen ons de zege, Koning! sta ons bij, als wij U smeken. Gij zijt mij tot schuilplaats, behoed mij voor bange nood, met reddingsgejuich omringt Gij mij, Sela! Het offer van Juda en Jeruzalem zal de Eeuwige welbehaaglijk zijn, gelijk in oude tijden en voormalige jaren.

Ach, Heere! Verlos de gekluisterde natie, met de machtige grootheid van Uw rechterhand.

Verhoor het gebed Uws volks, sta ons bij, en louter ons, Ontzaggelijke, o, Almachtige! behoed hen, die naar Uw eenheid vorsen, als Uw oogappel.

Zegen hen, reinig hen, erbarm U hunner, verleen hun steeds een welwillende goedheid.

Grootmoedige! Heilige! Leid Uw gemeente met Uw oneindige goedheid.

Enige! Hoogverhevene! Wend U tot Uw volk, die Uw heiligheid gedenken.

Verhoor ons gebed, luister naar ons geschrei, Gij, die al het verborgene kent.

Geloofd zij de Naam Zijner roemrijke Majesteit immer en eeuwig.

(Op Sabbat voegt men hier het volgende bij

[Op de Sabbat twee eenjarige lammeren, zonder lichaamsgebrek, en twee tienden meelbloem, met olie aangemengd, tot spijs- offer, benevens deszelfs plengoffer. Dit is het brandoffer voor elke Sabbat, behalve het gestadige brandoffer en deszelfs plengoffer].

Welke zijn de plaatsen der offers? De allerheiligste offers worden geslacht aan de noordzijde des altaars, de stier en de geitenbok van de Verzoendag worden aan de noordzijde des altaars geslacht, en de opvanging van hun bloed in het vaatwerk geschiedt eveneens aan de noordzijde, en dit bloed wordt gespat tussen de beide draagbomen van de ark [aan de noordzijde], tegen het voorhangsel, dat het Heiligdom van het allerheiligste scheidt en op het gouden altaar; het ontbreken van een dezer sprengingen houdt de verzoening tegen. Het overgeblevene bloed wordt aan de westelijken bodem des in de voorhof staande koperen altaars weggeworpen; geschiedt dit niet, dan houdt dit de verzoening niet tegen. De stieren en bokken, die geheel moeten worden verbrand, worden aan de noordzijde des altaars geslacht; de opvanging van het bloed in het vaatwerk geschiedt eveneens aan de noordzijde des altaars; derzelver bloed wordt geplengd tegen het voorhangsel en op het gouden altaar; een dezer sprengingen houdt de verzoening tegen; het overblijvende bloed wordt aan de westelijken bodem des in de voorhof staande koperen altaars weggeworpen; geschiedt dit niet dan houdt dit de verzoening niet tegen. Zoowel deze als alle andere geheel te verbranden offers, worden op de standplaats verbrand. De zoenoffers der gemeente, alsmede die van ieder bijzonder persoon, de zoenoffers der gemeente zijnde: de geitenbokken der nieuw maans- en andere feestdagen - worden aan de noordzijde des altaars geslacht; hun bloed wordt in het vaatwerk aan de noordzijde des altaars opgevangen, en van dit bloed moet viermaal, op de vier hoeken des altaars, gesprengd worden. Hoe geschiedt dit? De priester beklimt de trap en wendt zich langs de omgang eerst naar de zuid-oostelijke, dan naar de noord-oostelijke, vervolgens naar

de noord-westelijke en eindelijk naar de zuid- westelijke boek; het overblijvende bloed wordt aan de zuidelijken bodem weggegooid. De offers worden door de priesters uitsluitend binnen de omvang des voorhofs, op allerlei wijze bereid, gegeten, gedurende een ganse dag tot de daaropvolgende middernacht. Het brandoffer behoort mede tot de allerheiligste offers; het wordt geslacht aan de noordzijde des altaars, deszelfs bloed wordt opgevangen in het vaatwerk aan de noordzijde des altaars, en van dat bloed wordt gesprengd aan twee hoeken, zodat dit in vier stralen loopt; de huid wordt er van afgetrokken, vervolgens wordt het dier in stukken gebouwd en geheel verbrand.

De vredeoffers der gemeente en de schuldoffers - welke laatste zijn; dat wegens een diefstal, wegens een vergrijp aan gewijde zaken, wegens het ontoren ener verloofde lijfeigene, dat van een nazireeër, van oenen melaatse na zijn genezing, en dat wegens twijfelachtige misdaden - worden aan de noordzijde geslacht, het bloed wordt in het vaatwerk aan de noordzijde opgevangen en van dat bloed wordt gesprengd aan twee hoeken, zodat dit in vier stralen loopt; deze offers worden insgelijks binnen de omvang des voorhofs door de priesters, op allerlei wijze toebeebereid, gegeten, gedurende een ganse dag tot de daaropvolgende middernacht. Het dankoffer en dat van de nazireeër, behoren tot de minder heilige offeranden; zij kunnen op elke plaats in de voorhof geslacht worden; van het bloed wordt gesprengd aan twee hoeken, zo dat dit in vier stralen loopt; het vlees wordt binnen de ganse stad (Jeruzalem), door ieder mens, op allerlei wijze toebeebereid gedurende een ganse dag en de daaropvolgende middernacht gegeten. Ditzelfde geldt ook ten opzichte van het aan de priesters afgestane aandeel; met dit verschil, dat dit alleen door de priesters, hun vrouw, kinderen en lijfeigenen mag gegeten worden.

De vredeoffers behoren eveneens tot de minder heilige offeranden; zij worden overal in de voorhof geslacht, van het bloed wordt op twee hoeken gesprengd, zo dat liet in vier stralen uitloopt; zij worden in de ganse stad (Jeruzalem), door alle mensen, op allerlei wijze bereid, en gedurende twee volle dagen en den, daar tussen invallenden nacht, gegeten. Ditzelfde geldt ook voor het aandeel dat de priester afgestaan wordt, met dien verstande, dat dit aandeel alleen door de priesters, hun vrouw, kinderen en lijfeigenen mag gegeten worden. De eerstgeworpenen, de tienden van het vee en het Paasoffer zijn mede van mindere heiligheid; zij mogen op elke plaats van de voorhof geslacht worden, en hun bloed wordt slechts eenmaal gesprengd doch dit moet alleen tegen de bodem des altaars geschieden. De wijze, waarop zij gegeten worden, is echter van elkaar verschillend. De eerstgeworpenen worden alleen door de priesters gegeten; de tienden van het vee door een ieder; beiden mogen in de ganse stad Jeruzalem, op allerlei wijze toebeebereid, gedurende twee volle dagen en de daar tussen invallenden nacht gegeten worden; het Paasoffer wordt uitsluitend des nachts, en wel bepaald voor middernacht, en dan nog wel uitsluitend door hen, op wie men daartoe gerekend heeft, en eindelijk niet anders dan gebraden gegeten.

Rabbi Ismaël zeide: naar dertien regelen wordt de Thora verklaard: door van het geringe tot het meer gewichtige te besluiten; door gelijkkluidende uitdrukkingen; door een wet die als grondregel aangenomen wordt, hetzij deze uit een of twee Bijbelteksten afgeleid wordt; door het algemeen en door het bijzondere; door het bijzondere en algemeen; door het algemene, bijzondere en algemeen kan niets anders dan het bijzondere voor alle dergelijke gevallen bepaald werden; door het algemene, dat het bijzondere nodig heeft; door het bijzondere, dat het algemeen nodig heeft; bij elk algemeen voorschrift, waarvan een bijzonder gedeelte op nieuw

behandeld wordt, geldt deze bijzondere vermelding niet alleen voor het bijzondere deel alleen, maar is op het geheel toepasselijk. Elk zodanige bijzondere vermelding, waarvan bij het algemeen voorschrift een gedeelte bijzonder behandeld wordt, slechts gedeeltelijk tot het algemeen gevorderd wordende, geschiedt tot verzachting, maar niet tot bezwaring. Indien van dergelijke bijzondere vermelding, welke in het algemene voorschrift afzonderlijk behandeld is, iets dat niet tot de algemene bepaling behoort, gevorderd wordt, dan is het uitgezonderd om het algemeen te verzachten en het bijzondere te bezwaren. Indien van het bijzondere geval, dat uit het algemene genomen is, iets nieuws wordt afgeleid, dan kan het niet weder tot het algemene teruggebracht worden, tenzij zulks uitdrukkelijk in de Heilige Schrift vermeld worde. een onbepaalde stelling wordt soms door een volgende nader opgehelderd; soms geschiedt dit door woorden, die op het einde voorkomen. Wanneer twee Bijbelplaatsen met elkaar strijdig schijnen te zijn, wordt er een derde plaats uit de Heilige Schrift ter beslissing gevorderd.

Het zij U welbehaaglijk, Eeuwige, onze God, en God onzer voorouders! de heiligen tempel spoedig in onze dagen te herbouwen en ons aandeel te verlenen in Uw leer. Aldaar zullen wij U ootmoedig dienen, gelijk in vorige dagen en voormalige jaren.

Men ziet de schouwdraden aan de vier hoeken van het Talith na, omhult zich slaande daarmee, en zegt:

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons door zijn geboden geheiligd en ons bevolen heeft, ons met de Zizith [schouwdraden] te omhullen.

Na zich met het Talith bedekt te hebben, zegt men het volgende:

God! hoe voortreffelijk is Uw genade, dat de mensenkinderen onder de schaduw Uwer vleugelen bescherming vinden. Zij verkwikken zich met de overvloed Uws huizes; uit de beek des genoegens drinkt Gij hen. Voorwaar, bij U is de bron des levens, in Uw licht aanschouw wij het licht. Streck Uw genade over al Uw vereerders uit, en Uw gerechtigheid over allen, die vroom van gemoed zijn.

Wanneer men te laat in het Bedehuis komt, dan kan men, ten einde de gebeden met de Gemeente te gelijk te verrichten, een gewijzigde orde volgen, zoals die in het Hebreeuws uitvoerig omschreven is.

Men neemt de twee Zizith, die van voren aan het Talith zijn, in de rechterhand, en zegt het volgende staande.

Geloofd zij Hij, die door Zijn woord de wereld heeft voortgebracht, geloofd zij Hij, geloofd zij de Schepper des aanvangs! Geloofd zij Hij, die spreekt en volbrengt, geloofd zij Hij, die besluit en nakomt; geloofd zij Hij, die Zich over de aarde ontfermt; geloofd zij Hij, die zijn vereerders met gelukzaligheid beloont; geloofd zij het eeuwigloovende en zelfstandige, eeuwige Wezen; geloofd zij de Verlosser en Redder; geloofd zij Zijn Naam; geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! Almachtige en erbarmingsvolle Vader, die in de mond Zijns volks geloofd wordt, geroemd en geprezen door de taal Zijner vromen en dienaren; ook wij willen U, Eeuwige, onze God, door de gezangen van Uw dienaar David loven; met lofspraken en gezangen willen wij U verhogen, prijzen, roemen, Uw Naam overluid roemen en U als Koning huldigen. Onze God is de enig Eeuwiglevende! Hij is een roemvolle Ko-

ning, wiens grote Naam door alle eeuw heen verheerlijkt is. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! door lofspraken hoog geprezen Koning.

Men kust de Zizith en laat ze los.

Dankt de Eeuwige roept Zijn Naam aan, maakt onder de volkeren zijn daden bekend. Zingt Hem ter ere, roert voor Hem de snaren, onderhoudt U over al zijn wonderdaden. Roemt Zijn heilige naam, dat zich het hart verblijde van hen, die de Eeuwige vereren. Zoekt de Eeuwige en zijn almacht, smeekt voor Hem onophoudelijk. Denkt aan de wonderwerken, die Hij verrichtte, de wondertekenen en de rechtspraken Zijns monds. Nakroost van Israël, Zijnen dienaar, kinderen van Jacob, Zijn uitverkorenen. Hij, de Eeuwige, is onze God, Zijn gerecht strekt zich over de ganse aarde uit. Denkt eeuwig aan Zijn verbond; het woord door Hem bevolen, tot in duizenden geslachten, aan het verbond met Abraham gesloten, de eed aan Izak gedaan, dien Hij aan Jacob bepaalde tot een Eeuwige instelling, aan Israël tot een eindeloos verbond. "U," sprak Hij, "geef Ik het land Kenau als de landstreek uws erfdeels."

Nog waart gij van gering aantal; weinig en vreemd in het land. Zij togen rond van het een volk naar het andere, van het een rijk naar een andere natie. Hij liet hen door niemand onderdrukken, en tuchtigde vorsten hunnentwege. "Roert Mijn gezalfden niet aan; doet Mijn profeten geen leed!" Zingt de Eeuwige, gans de aarde, verkondigt dag aan dag Zijn heil. Verhaalt onder de heidenen Zijnen roem, onder alle volken zijn wonderen. Want groot is de Eeuwige, en zeer geprezen, ontzaggelijk boven alle goden. Immers der volkeren goden, allen zijn nietige afgoden - de Eeuwige heeft de hemel geschapen. Voor Hem is Majesteit en pracht, macht en schoonheid zijn op zijn plaats. Brengt de Eeuwige, geslachten der volken, brengt de Eeuwige roem en zege. Brengt de Eeuwige de roem Zijns Naams, komt voor Hem en brengt geschenken, aanbidt de Eeuwige! in heilig feestgewaad. Beeft voor Hem, ganse aarde, de wereld staat vast en wankelt niet. Verheug u, hemel! aarde! wees vrolijk; onder de volken worde verkondigd: de Eeuwige regeert. De zee met hetgeen zij bevat bruiset; het land met hetgeen er op staat juiche, zij juichen, de bomen des wouds, voor de Eeuwige; want Hij komt om de aarde te richten.

Dankt de Eeuwige, want Hij is goed, zijn goedertierenheid duurt eeuwig. Zegt: help ons, God onzes heils, breng ons bijeen en red ons van de heidenen, opdat wij Uw heiligen Naam danken en ons met Uw lof roemen. Geloofd zij de Eeuwige, Israëls God, van eeuwigheid tot eeuwigheid. Al het volk zegge: "Amen" en "Loof de Eeuwige." Verheft de Eeuwige, onze God: werpt u aanbidde neer voor zijn voetbank, heilig is Hij. Verheft de Eeuwige, onze God, werpt u aanbidde neer voor Zijnen heiligen berg, want de Eeuwige, onze God, is heilig! Hij, de Albarmhartige, vergeeft de misdaad en verdelgt niet, doet vaak Zijnen toorn bedaren en laat zijn ganse verbolgenheid niet ontwaken. Eeuwige! onttrek mij Uw ontferming niet, steeds beware mij Uw genade en trouw. Gedenk, Eeuwige, Uw barmhartigheid en genade, die eindeloos zijn. Kent God de almacht toe, over Israël is zijn Majesteit, zijn grootheid is in de hemelen. Ontzaggelijk verschijnt de Eeuwige uit Zijn heiligdom; Israëls God geeft de volke macht en zege; Geloofd zij God 1 Eeuwige, God der wrake, God der wrake, verschijn! Verhef U, Rechter der aarde, vergeld de trotsen naar verdiensten. De Eeuwige! de hulp, over Uw volk schenk Uw zegen, Sela! De Eeuwige Zebaoth is met ons, Jakobs God is onze Veste, Sela. Eeuwige Zebaoth! Heil de man, die op U vertrouwt.

Eeuwige, help! o Koning, ten dage dat wij U aanroepen. Help Uw volk, zegen Uw

erfdeel, weid en verzorg hen eeuwiglijk.

Onze ziel verbeidt de Eeuwige, Hij is onze hulp en ons schild. Door Hem verblijdt zich ons hart; daar wij op Zijn heiligen Naam vertrouw. Eeuwige! verleen ons Uw genade, zoals wij op U verbeiden. Toon ons, Eeuwige! Uw genade, verleen ons Uw hulp. Maak U op tot onze hulp, verlos ons, om wil Uwer genade. "Ik ben de Eeuwige, uw God, die u uit Egypteland voerde; doe uw mond ver open, Ik zal dien vullen".

Heil de volke, wien het zo gaat, heil de volke, wiens God de Eeuwige is. Ik, op Uw genade vertrouwd, verblijd mijn hart door Uw hulp. Ik zing ter ere des Eeuwigen, want Hij doet mij wel.

Voor de opperzangmeester, een psalm Davids.

De hemelen verhalen Gods eer, Zijner handen werk verkondigt het uitspansel. De een dag paart aan de anderen zijn redenen; de een nacht deelt het onderricht aan de anderen mede. Gene spraak, gene woorden, wier stem niet vernomen wordt. Hun snoer omvat de ganse aarde, hun voordracht dringt zo ver als de bewoonde wereld, tot daar waar Hij der zonnetent geplaatst heeft. Deze - gelijk de bruidegom komende van zijn bedekking - verheugt zich gelijk een held om de baan te doorlopen. Van gindse hemelgrenzen gaat zij uit, loopt de baan tot het einde rond, en niets blijft voor haar gloed verborgen. De leer des Eeuwigen is volmaakt, zij laaft de ziel; de getuigenis des Eeuwigen is waarachtig, zij maakt de onverstandige wijs. De bevelen des Eeuwigen zijn billijk, zij verblijden het hart; de geboden des Eeuwigen zijn louter, zij verlichten de ogen. De vreze des Eeuwigen is rein, zij bestaat eeuwig; de rechten des Eeuwigen zijn waarachtig, al tegader rechtvaardig. Bekoorlijker dan goud en kostbare kleinodiën, aangenamer dan honig en honigzeem. Ook Uw dienaar is door dezelve wel gewaarschuid; grote vergelding wacht hem, die dezelve nakomt. Onwetende dwalingen wie bemerkt die? Houd mij vrij van verborgen zonden. Verwijder mij ook van overmoedige gedachten, laat het niet over mij heerse, dan kan ik, van vele zonden vrij, der volmaking naderen. Mochten U welbehaaglijk zijn de redenen mijns monds en de overpeinzing mijns harten, Eeuwige, mijn Rots en mijn Verlosser.

Van David, toen hij voor Abimélech zijn verstand verloochende: en deze hem van zich verwijderde, waardoor hij ontkwam. Ik wil de Eeuwige ten alle tijde loven; Zijn lof zij immer in mijn mond. Mijn ziel roemt zich in de Eeuwige; dat de verdrukten horen en zich verheugen. Prijst met mij des Eeuwigen grootheid, laat ons gezamenlijk Zijn Naam roemen. Toen ik de Eeuwige zocht, verhoorde Hij mij, en Hij redde mij uit al mijn angst. Die naar Hem opzien, glinsteren van vreugde; hun gelaat wordt nooit door het rood der schande gekleurd. Deze bedrukte riep, de Eeuwige vernam het, en hielp hem uit al zijn nood. De engel des Eeuwigen is gelegerd rondom zijn vereeders, en redt hen. Proeft en ziet hoe goed de Eeuwige! s; heil de mens, die op Hem vertrouwt. Eerbiedigt de Eeuwige, zijn heiligen, want zijn vereeders lijden geen gebrek. Jonge leeuw lijden gebrek en verhongeren; die de Eeuwige zoeken, hebben aan het goede geen gebrek. Komt, kinderen! luistert naar mij, ik wil u in de vreze des Eeuwigen! onderrichten. Wie is de man, die in het leven behagen schept? de leeftijd bemint, om het goede te zien. Bewaar uw tong voor het boze, uw lippen voor bedrieglijke taal. Wijk van het boze, doe het goede, zoek vrede, jaag dien na. De ogen des Eeuwigen zijn op de rechtvaardige gericht, zijn oren tot hun geschrei. De toorn des Eeuwigen treft de onheilstichters, verdelgt hun aandenken van de aarde. [De vromen] schreien en de Eeuwige hoort hun stem, Hij redt hen uit al hun nood. De Eeuwige is nabij de gebrokenen van gemoed, de verbrijzelden van geest helpt Hij. Veel lijden treft vaak de rechtvaardige, doch van dit alles redt hem de Eeuwige. Hij

bewaart al zijn gebeente, niet een daarvan wordt gebroken. De snoodheid doodt de goddeloze, het verderf treft de vijanden des rechtvaardigen. De Eeuwige verlost de zielen Zijner dienaren, allen, die op Hem vertrouwd, gaan niet te gronde.

Gebod van de Goddelijke man Mozes. Heer! Gij waart ons een toevluchtsoord door alle geslachten heen. Alvorens bergen ontstaan, hemel en aarde geschapen waren, van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt Gij Almachtig. Gij voert de mens tot aan de vernietiging, en zegt: Zonen Adams! keert terug! (Want duizend jaren zijn voor U één dag, die gisteren verging gelijk een nachtwake.) Gij doet hen heenstromen, zij zijn als een slaap, des morgens als verwisselend gras. Des ochtends bloeiend en verwisselend, des avonds afgehouden en verdord. Zo vergaan wij in Uw toorn, in Uw verbolgenheid worden wij daar heen geworpen. Gij hebt onze misdaden voor ogen, onze verborgene daden voor het licht Uws aangezichts. Zo verdwijnen al onze dagen door Uw toorn: wij brengen onze jaren om als een ademtocht. Onze leeftijd duurt zeventig jaren, tachtig jaren op zijn sterkst, en hun trots is moeite en kommer; want snel afgesneden, vliegen wij heen. Doch wie kent het geweld van Uw toorn; gelijk Uw verbolgenheid is Uw Majesteit. Ach, leer ons onze dagen tellen, opdat wij wijs van harte zijn. Wend U, Eeuwige! - ach, hoe lang nog - wees Uw dienaren wederom genadig. Verzadig ons des morgens met Uw goedertierenheid, dan roemen wij juichend onze levensduur. Verblijd ons zo langen tijd als Gij ons getuchtigd hebt, als de jaren, waarin wij slechts onheil aanschouwden. Toon Uw verheven werk aan Uw dienaren, aan hun kinderen Uw Majesteit. De welwillendheid van de Heer, onze God, valle ons ten deel, dan gelukt onze handenarbeid; ja het werk onzer handen gelukt slechts door Hem.

Gij, die in het verborgene bij de Allerhoogste toeft, in de schaduw des Almachtigen vernacht, u zeg ik, dat de Eeuwige mijn Toevlucht, mijn Burcht, mijn God is, op Wien ik vertrouwd. Hij redt u van het gespannen net, van de woedende pest. Met zijn wieken dekt Hij u, onder zijn vleugelen vindt gij bescherming, zijn trouw is schild en beukelaar. Beef niet voor nachtelijke angst, voor de pijl die des daags snort; voor de pest, die in het duistere rondwaart, voor het verterend vuur, dat des middags woedt. Al sneven duizend aan uw zijde, tienduizend aan uw rechterhand, U genaakt het niet. Gij aanschouwt het slechts met uw ogen, en ziet de straf der goddelozen. Want Gij hebt uw vertrouwen op de Eeuwige, op de Allerhoogste uw toevlucht gesteld. U genaakt het kwade niet, gene plaag zal in uw tent binnen treden. Want Hij beveelt u zijn engelen aan, om u te behoeden op al uw wegen. Zij zullen u op de handen dragen, opdat gij uw voet aan geen steen stote. Gij trapt over luipaard en adder heen; verplet leeuw en drakengebroid. Want hij begeert Mij, daarom red Ik hem; Ik verhef hem, want hij erkent Mijn naam. Hij roept Mij aan, Ik verhoor hem; in de nood sta Ik hem bij; Ik red hem en verleen hem eer. Ik verzadig hem met lengte van dagen, en doe hem Mijn heil aanschouw.

Hallelujah! Looft de Naam des Eeuwigen! looft, gij dienaren des Eeuwigen; die in het huis des Eeuwigen dient, in de voorhof van de tempel van onze God. Looft God, want de Eeuwige is welwillend, bezingt Zijnen naam, die liefelijk is. Want dit weet ik: dat de Eeuwige groot, onze Heer groter is dan alle andere goden. De Eeuwige vormt, al wat Hem behaagt, in de hemel en op de aarde, in de zeeën en alle diepten. Hij voert de wolken op van het einde der aarde, vormt de bliksem bij de regen, brengt de wind uit zijn verborgene plaatsen. Hij sloeg Egypte's eerstgeborenen van mens en vee. Hij zond midden onder Egypte tekenen en wonderen, onder Farao en zijn dienaren. Hij is het, die talrijke volken versloeg en machtige vorsten deed omkomen; Sichon, koning der

Emorieten, Og, Basans koning, en alle rijken van Kenaän, en gaf hun land tot erfdeel aan Zijn volk Israël tot bezit. Eeuwige, Uw Naam duurt eeuwig, Eeuwige! Uw roem duurt door alle tijden heen. De Eeuwige zal Zijn volk recht verschaffen en over zijn dienaren van besluit veranderen. Der heidenen afgoden van goud en zilver, zijn door mensenhanden vervaardigd. Zij hebben een mond en spreken niet; ogen en kunnen niet zien; zij hebben oren, doch horen niet, zij hebben geen adem in hun mond. Die hun maken gelijken hun, en ieder die op hun vertrouwt. Israëls huis, looft de Eeuwige; Aärons huis, looft de Eeuwige. Levi's huis, looft de Eeuwige. Gij, Godsvereerders, looft de Eeuwige. De Eeuwige zij van Sion uit geloofd; Hij, die in Jeruzalem troont, Hallelujah

Dankt de Eeuwige, want Hij is welwillend, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Dankt de God aller goden, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Dankt de Heer aller hoeren, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Die alleen grote wonderen verricht, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Die met vernuft de hemel schiep, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Die de aarde boven het water heeft uitgebreid, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Die grote lichten heeft geschapen, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

De zon tot de heerschappij des daags, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

De maan en de sterren tot de heerschappij des nachts, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Die Egypte sloeg met de dood zijner eerstgeborenen, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Die Israël uit hun midden voerde, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Met sterke hand en uitgestrekte arm, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Die de Schelfzee verdeelde, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Die Farao er midden door voerde, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Die Farao met zijn legermacht in de Schelfzee stortte, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Die Zijn volk door de woestijn voerde, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Grote koningen versloeg, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

En machtige beheersers doodde, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Sichon, koning der Emorieten, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Og, koning van Basan, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

En hun land ten erfdeel gaf, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Ten bezit aan Zijn dienaar Israël, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Die onzer, in onze druk gedacht, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

En ons van onze vijanden verlost, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Die spijze verleent aan alle vlees, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Dankt de God des hemels, eeuwig duurt zijn goedertierenheid.

Juicht, rechtvaardigen, de Eeuwige! de vromen betaamt lofzang; dankt de Eeuwige met harpgetokkel, bezingt Hem met de tiensnarig luit. Zingt Hem een nieuw lied, roert bij jubelgezag lustig de snaren.

Des Eeuwigen woord is billijk, al Zijn doen is trouw. Hij bemint de deugd en het recht, des Eeuwigen genade vervult de aarde. Naar des Eeuwigen woord ontstonden de hemelen, door de adem Zijns monds al hun heir. Hij hoopt de wateren der zee als een muur op een, bewaart de afgrond in de diepte. Vreest de Eeuwige, gij ganse aarde,

beeft voor Hem alle wereldlingen, want zoals Hij zegt, gebeurt het. Hij beveelt en het bestaat. De Eeuwige verijdelt der heidenen ontwerpen, verstoort de ontwerpen der volken. Des Eeuwigen raadsbesluit, staat onwrikbaar vast, de ontwerpen Zijns harten door alle geslachten heen. Heil de volke, wiens God de Eeuwige! s, het volk dat Hij Zich ten erfdeel koos. Van uit de hemel ziet de Eeuwige neer en aanschouwt alle mensenkinderen. Van Zijnen hoog verheven zetel blikte de Eeuwige op alle aardbewoners neer, die aller harten vormde, doorgrondt aller daden. De koning overwint niet door talrijke legerschaar; de held wordt door zijn grote kracht niet gebaat; bedrieglijk is de hulp van het strijdros; grote heirmacht redt niet. Ziet, des Eeuwigen oog is op zijn vromen, die zijn genade verbeiden, om hun ziel van de dood te redden, en hen te behouden in de hongersnood. Onze ziel hoopt op de Eeuwige, Hij is onze Hulp en Schild. Met Hem verblijdt zich ons hart, want op Zijnen heiligen Naam vertrouwen wij. Uw genade, Eeuwige! volle ons ten deel, gelijk wij op U hopen.

Psalmlied ter ere van de Sabbat.

Liefelijk is het de Eeuwige te danken, Allerhoogste! Uw Naam te bezingen. Des morgens Uw goedheid te roemen, Uw trouw des avonds. Bij snarenspeel en psalter, door de harp tot nadenken opgewekt. Want Uw werken, o Eeuwige! verkwikken mij, Uw gewrochten wil ik bezingen. Hoe groot zijn Uw werken, Eeuwige! hoe diep Uw gedachten. De onverstandige ziet het niet in, de dwaas begrijpt het niet; als goddelozen groenen gelijk het kruid, als alle onrechtstichters bloeien, opdat zij eeuwiglijk verloren gaan. Doch Gij, Eeuwige! zijt eeuwiglijk verheven! Zie, Uw vijanden, o Eeuwige! zie, Uw vijanden komen om, onheilstichters verdwijnen. Doch gelijk dien des Reëms stijgt mijn hoorn te voorschijn, mijn grijsheid glinstert als van verse olie. Mijn oog ziet neer op mijn benijders, mijn oor hoort genoeg van mijn belagers, die zich tegen mij verzetten. De deugdzame zal als een palmtwig bloeien, als een ceder op de Libanon opschieten. Die in het huis des Eeuwigen zijn geplant, zullen in de voorhof van onze God bloeien. Zij zullen zelfs in de ouderdom bloeien, immer vers en Saprijk blijven. Om te verkondigen hoe rechtvaardig de Eeuwige! s, mijn Rots, in Wien geen onrecht is.

De Eeuwige regeert, is met Majesteit bekleed, de Eeuwige is met macht bekleed en omgord, zo staat de wereld, zij wankelt niet.

Onwankelbaar staat Uw troon van toen af, Gij zelf in eeuwigheid. Waterstromen, o Eeuwige! waterstromen verheffen hun stem; de stromen verheffen hun golven. Verhevener dan der vloedden geraas is het geweldig bruisen van de golven der wereldzee, machtiger nog is de Eeuwige! in gindse hoogte. Uw getuigenis blijft immer getrouw, Uw tempel is met heiligheid getooid, Eeuwige, in lengte van dagen.

De heerlijkheid des Eeuwigen bestaat eeuwig, de Eeuwige heeft welgevallen in zijn werken. De Naam des Eeuwigen zij geloofd van nu tot in eeuwigheid. Van de opgang der zon tot haar ondergang wordt de Naam des Eeuwigen geloofd. Verheven boven alle volken is de Eeuwige, zijn heerlijkheid is boven de hemel verheven. Eeuwige! Uw Naam bestaat eeuwig; Eeuwige! uw roem is door alle geslachten heen. De Eeuwige heeft in de hemel Zijn troon gevestigd, zijn heerschappij strekt zich over alles uit. Hemel, verheug u; aarde! wees vrolijk; onder de volken worde verkondigd: de Eeuwige regeert. De Eeuwige regeert thans, de Eeuwige regeerde vroeger, de Eeuwige zal regeren in alle eeuwigheid. De Eeuwige is Koning immer en eeuwig, verdelgd zijn de woeste horden uit Zijn land. De Eeuwige verijdelt de ontwerpen der heidenen, verstoort de raadslagen der natiën. Veelvuldig zijn de raadslagen der mensen, des Eeuwigen raadsbesluit bestaat eeuwig, de ontwerpen Zijns harten door

alle tijden heen; want zoals Hij spreekt gebeurt het, Hij beveelt en het bestaat. De Eeuwige heeft zich Sion verkoren, dit tot Zijn verblijf begeerd; want God koos Jacob uit, Israël tot Zijn erf-eigendom. Want de Eeuwige zal Zijn volk niet begeven, noch Zijn erfdeel verlaten. Hij, de Albarmhartige, vergeeft de misdaad en verdelgt niet; doet vaak Zijn toom bedaren en laat zijn ganse verbolgenheid niet ontwaken.

Eeuwige, help! o Koning! verhoor ons, ten dage dat wij U aanroepen.
Heil de bewoners van Uw tempel! onophoudelijk prijzen zij U, Sela!
Heil de volke, wien het zo gaat, heil de volke, wiens God de Eeuwige is.

Loflied van David.

Mijn God en Koning! U wil ik verhogen; Uw Naam eeuwig loven. Dagelijks wil ik U loven, Uw Naam roemen immer en eeuwig. Groot is de Eeuwige en zeer geprezen, ondoorgrondelijk is zijn almacht. Het een geslacht roemt aan het andere Uw daden, en zij maken Uw almacht bekend. De heerlijkheid van de roem Uwer Majesteit, Uw wonderdaden wil ik bezingen. Alles gewaagt van eerbied voor, Uw almacht, ook ik wil Uw grootheid verkondigen. Alles bezingt het aandenken Uwer grote goedheid en roemt Uw algerechtigheid Algenadig en barmhartig is de Eeuwige, lankmoedig en oneindig van goedheid. De Eeuwige is weldadig voor allen, zijn barmhartigheid strekt zich over al zijn schepselen uit. Al Uw werken danken U, Uw vromen loven U. Zij bezingen de Majesteit Uws Rijks, onderhouden zich over Uw almacht. Om de mensen Uw almacht te verkondigen, de Majesteit en heerlijkheid Uwer heerschappij. Uw Rijk is het Rijk der eeuwigheid, Uw heerschappij duurt door alle tijden voort. De Eeuwige ondersteunt alle vallenden en richt alle gekromden op. Aller ogen zijn vol vertrouwen op U gevestigd, en Gij geeft hun spijs te rechter tijd. Gij opent Uw hand en verzadigt alle levenden weldadiglijk. De Eeuwige is rechtvaardig in al zijn wegen, goedertieren in al zijn daden. De Eeuwige is nabij allen, die Hem aanbidden, allen, die Hem in waarheid aanroepen. Hij vervult de wens Zijner vromen; Hij hoort hun geschrei en helpt hen. De Eeuwige behoedt allen, die Hem beminnen; Bij verdelgt alle goddelozen. de lof des Eeuwigen zal mijn mond verkondigen, Zijn heilige Naam wordt door alle vlees in alle eeuwigheid geloofd. Wij loven de Eeuwige van nu af tot in eeuwigheid, Hallelujah!

Hallelujah! de Eeuwige love mijn ziel. Ik loof de Eeuwige zolang ik leve, ik roer de snaren ter ere van mijn God, zoo- lang ik er ben. Vertrouwt niet op vorsten, op een menskind, die weinig helpen kan. Zijn geest begeeft hem, hij keert tot de aarde terug: zijn wijste ontwerpen liggen in duigen. Heil hem, wier Jakobs God ter hulp is, die vertrouwt op de Eeuwige zijnen God, die de hemel, de aarde, de zee en al wat er in is geschapen heeft, die trouw en waarheid eeuwig houdt; die de onderdrukte recht versaft, de hongerige spijs verleent, de Eeuwige slaakt de boeien der gebondenen, de Eeuwige maakt de blinden ziende; de Eeuwige richt de gekromden op, de Eeuwige bemint de deugdzamen; de Eeuwige beschermt vreemdelingen; Hij richt weduwen en wezen op, en voert de goddeloze langs kromme paden. De Eeuwige regere eeuwig 1 Uw God, Sion door alle geslachten heen. Hallelujah!

Hallelujah! Hoe aangenaam is het onze God te bezingen; zulk een lofzang is schoon en liefelijk. De Eeuwige herbouwt Jeruzalem; Hij roept Israëls verstotenen bijeen. Bij geneest verbrijzelden van gemoed en lenigt hun smarten. Hij heeft der sterren aantal bepaald en noemt allen bij naam. Groot en almachtig is onze Heer, Zijn verstand is onuitsprekelijk. De Eeuwige richt de onderdrukten op, en stoot de snoodaards ter

aarde neer. Begroet de Eeuwige met beurtgezaag, roert voor onze God de snaren; voor Hem, die de Hemel met wolken bedekt; de aarde de regen bereidt en gras op de bergen doet ontspruiten; die het vee zijn voeder geeft: de jongen raven dat, waarom zij roepen. Hij heeft in de sterkte des paards geen lust, noch welbehagen in de kracht des mans. de Eeuwige behaagt die Hem vereren, die zijn genade verbeiden. Jeruzalem! prijs de Eeuwige! Sion, loof uw God. Want Hij bevestigt de grendels uwer poorten, zegent uw telgen in uw schoot. Hij schenkt veiligheid aan uw grenzen, verzadigt u met het merg der tarwe. Hij zendt Zijn machtwoord op aarde, hoe snel loopt Zijn bevel! Hij schenkt de sneeuw als wolvlokken. Hij strooit de rijp als as ter neer. Hij werpt de ijsschollen in stukken. Wie kan zijn koude wederstaan? Hij zendt Zijn woord, zij smelten; Hij laat de wind waaien, er vallen regendroppelen. Hij maakt Jacob Zijn woord bekend, zijn wetten en rechten aan Israël; zo deed Hij aan geen heidens volk, noch openbaarde hun zijn rechten. Hallelujah!

Hallelujah! Looft de Eeuwige van de hemel! Looft Hem in gindse hoogte! Looft Hem, al zijn engelen! Looft Hem, al zijn heerschaar. Looft Hem, zon en maan. Looft Hem, alle lichtende sterren. Looft Hem, hemelen der hemelen, alle wateren boven het hemelruim. Looft de Naam des Eeuwigen, want Hij gebod, en zij werden geschapen. Voor alle tijden heen heeft Hij hen daargesteld; Hij stelde een wet vast die onovertreedbaar is. Looft de Eeuwige uit de aarde, zeegedrochten en alle afgronden. Bliksem, hagel, sneeuw, nevel en stormwind volbrengen Zijn woord. Bergen en alle heuvelen, vruchtboomen en cederen, wild en tam gedierte, gewormte en gevleugeld gedierte; Koningen der aarde en hun staten, vorsten en gij, rechters der aarde; Jongelingen en jonkvrouw, grijsaards en knapen; looft de Naam des Eeuwigen, alleen Zijn Naam is hoogverheven, zijn Majesteit strekt zich over de hemel en de aarde uit. Hij verheft de hoorn Zijns volks, tot lofgezing Zijner vromen, voor Israëls zonen, Zijn aanverwant volk. Hallelujah!

Hallelujah! zingt een nieuw lied ter ere des Eeuwigen, Zijn roem in de bijeenkomst Zijner vromen. Israël verheugt zich in zijnen Schepper; Sions zonen verblijden zich in hun Koning. Zij loven Zijnen Naam met rijendans, bezingen Hem met pauk en harp. Want de Eeuwige schept welbehagen in Zijn volk, omkroont Zijn volk met hulp. De vromen verblijden zich in Zijn roem en juichen op hun legersteden. Met hun keel verheffen zij God, in hun hand een scherpsnijdend zwaard, om wraak te oefenen aan de heidenen, natiën te tuchtigen, hun koningen in boeien te kluisteren, de edelen met ijzeren ketenen te omhangen. Om het oordeel, dat geschreven is, over hen te voltrekken; eervol is dit voor al zijn vromen. Hallelujah!

Hallelujah. Looft de Eeuwige! in Zijn heiligdom, looft Hem in het uitspannel Zijner almacht! Looft Hem naar zijn wonderdaden. Looft Hem naar de grootheid Zijner heerlijkheid! Looft Hem met bazuingeschal! Looft hem met luit en harp! Looft Hem met pauk en rijendans! Looft Hem met fluit- en snarenspeel! Looft Hem met zachtluiddende cimbalen! Looft Hem met schelkklinkende cymbalen. Looft de Eeuwige, alle bezielden! Hallelujah! Looft de Eeuwige, alle bezielden, Hallelujah!

Geloofd zij de Eeuwige! in alle eeuwigheid, Amen! Amen! Geloofd zij de Eeuwige van Sion, Hij, die in Jeruzalem troont, Hallelujah! Geloofd zij de Eeuwige God! Israëls God, die alleen wonderen verricht, Geloofd zij de Naam Zijner heerlijkheid eeuwiglijk; de ganse aarde zij van zijn heerlijkheid verveld, Amen, Amen!

Het volgende wordt staande gezegd tot: Gij, Eeuwige God! zijt het, enz.

David loofde de Eeuwige ten aanschouw der ganse volksmenigte. David zeide: Geloofd zijt Gij, Eeuwige! Israëls God! Onze Vader, van eeuwigheid tot eeuwigheid! U, Eeuwige! is de grootheid, almacht, heerlijkheid, zege en Majesteit, want Gij zijt het Al in de hemel en op de aarde. U, Eeuwige, is de heerschappij, Gij zijt boven elke vorst verheven. Rijkdom en ere komen van U, Gij beheerst alles. In Uw hand is de kracht en het alvermogen, in Uw hand is het, allen te verheffen en te versterken. En nu, onze God! wij danken U en loven Uw roemwaardige Naam. Gij alleen zijt het eeuwige Wezen! Gij schiep de hemel en de hemelen der hemelen, met al hun heir, de aarde met al wat er op is, de zeeën en al wat zich daarin bevindt, Gij schenkt allen het leven, zelfs het hemelenheir werpt zich aanbeddend voor U neer. - Gij, Eeuwige God! zijt het, die Abram uitverkoren, hem uit Ur-Kasdim gevoerd, en Zijn Naam Abraham genoemd hebt. Gij vond zijn hart trouw voor U, sloot met hem een verbond, om het land van de Kenaiziet, Hithiet, Emoriet, Periziet, Jebuziet en Gigaziet zijn nakroost ten geschenke te geven, en Gij deed Uw woord gestand, want rechtvaardig zijt Gij! Gij aanschouwde de verdrukking onzer voorouders in Egypte, hoorde hun geschrei aan de Schelfzee, zoudt tekenen en wonderen op Farao, al zijn dienaren en al het volk zijns lands, want Gij wist hoe moedwillig zij hen behandeld hadden en vewierf U Naam als op deze dag. Gij kliefde de zee voor hen en zij trokken droogvoets door het midden der zee, en hun vervolgers wierp Gij als stenen in de diepte der machtige waterstromen.

Op die zelfde dag had de Eeuwige! Israël uit Egypte's macht gered. Israël zag de Egyptenaren stervende aan het strand der zee. Israël aanschouwde de grote macht, die de Eeuwige tegen Egypte uitgeoefend bad, en het volk vreesde de Eeuwige, het geloofde de Eeuwige en Zijn dienaar Mozes.

Dit loflied wordt staande met de gewone zangloon gelezen.

Toen zongen Mozes en de kinderen Israëls dezen zang ter ere des Eeuwigen, en zeiden aldus: Ik bezing de Eeuwige, die hoogverheven is, paard en ruiters stortte Hij in zee. Mijn zege en snarenspeel zijn de Eeuwige, Hij was mij tot hulp. Deze is mijn God, Hem wil ik loven, de God mijns vaders, Hem wil ik verheffen. De Eeuwige is de Heer des krijgs, Eeuwige is Zijn Naam. Farao's wagenspan en heir stortte Hij in zee en de keur zijner benden werd in de Schelfzee gedompeld. Afgronden bedekten hen, zij zonken in de diepte als een steen. Uw rechterhand, Eeuwige! is verheerlijkt door kracht, Uw rechterhand, Eeuwige! verplet de vijand. Door Uw grote Majesteit verplet Gij Uw tegenstrevers. Gij laat Uw gramschap los, zij verteert hen als kaf. Door de adem van Uw neus hoopten de wateren zich op, stonden vloeistoffen als een muur, stolden de afgronden in het hart der zee. De vijand zeide: Ik wil vervolgen, achterhalen, buit verdelen, mijn gemoed is van hen vervuld - ik trek mijn zwaard - mijn hand verdelgt hen. Gij echter blies met Uw adem en de zee bedekte hen, zij zonken als lood in machtige waterstromen. Wie gelijkt U onder de machten, Eeuwige? 'Wie evenaart U, verheerlijkt door heiligheid? Geduchte in roem, Wonderbare in daad? Gij strekt Uw rechterhand uit, de aarde bedekt hen. Zo leidt Gij met Uw genade dit volk, door U. verlost, Gij voert het met Uw almacht naar het verblijf Uwer heiligheid. Volken hoeren het en beven, een rilling grijpt de bewoners van Pelaset aan. Plotseling verschrikken de stamvorsten Edoms, Moabs vorsten worden met siddering bevangen, moedeloos zijn alle bewoners van Kenmin. Angst en vrees overvalt hen, voor de kracht van Uw arm verstommen zij als steen. Totdat Uw volk, Eeuwige!

overgetrokken is, totdat overgetrokken is, het volk door U verworven. Gij brengt het en plant het op de berg Uws erfdeels, de zetel tot Uw verblijf door U, Eeuwige! gewrocht, het heiligdom, Heere, door Uw handen bereid. De Eeuwige regere immer en eeuwig, de Eeuwige regere immer en eeuwig.

[Deze zang werd uitgesproken toen Farao met zijn wagens en ruiters in zee togen en de Eeuwige de wateren der zee over hen heenstortte; terwijl de kinderen Israëls daarentegen droogvoets door de zee heentrokken.]

Want de Eeuwige is de heerschappij. Hij regeert de volken. De redders zullen op de berg Sion komen, om het gebergte van Ezau te richten, de Eeuwige zal de heerschappij zijn. De Eeuwige zal de Koning zijn over de gehele aarde; op dien dag zal de Eeuwige als Enige en Zijn' Naam als enig erkend worden. En in Uw leer is het volgende geschreven: Hoor, Israël! de Eeuwige onze God, is een enig eeuwig Wezen! De zielen aller levenden loven Uw Naam, Eeuwige, onze God, en de adem van alle vlees verheerlijkt en verheft onophoudelijk Uw aandenken, onze Koning! Van eeuwigheid tot eeuwigheid, zijt Gij de Almachtige, en buiten U hebben wij geen Koning, Verlosser, Helper, Redder, Bevrijder, Verpleger en Ontfermer! In alle droevige tijden van rampspoed hebben wij geen anderen Koning buiten U God der voor- en nageslachten, God aller schepselen, Heer aller gewrochten, die door menigvuldige lofliederen geprezen wordt, die de wereld met genade, zijn schepselen met ontferming leidt! En U, God! - die niet sluimert, noch slaapt, die de slaperigen wekt, en de in diepen slaap verzonkenen doet ontwaken, die de verstomden doet spreken, die de boeien der geketenden slaakt, die de vallenden ondersteunt, en de gekromden opricht - U alleen danken wij! Ware onze mond zo vol zang als de zee [met water], onze tong schelluidend als het gedruis dier baren, onze lippen zo vol lof als het onmetelijk hemelruim bevatten kan, onze ogen stralend van licht gelijk de zon en maan, onze handen als adelaarsvleugelen tegen de hemel uitgespreid en onze voeten vlug als de hinde, dan nog waren wij onbekwaam U, Eeuwige, onze God en God onzer vaders, te kunnen danken en Uw Naam te loven voor een der duizenden - ja duizend duizenden en myriaden tallen van weldaden, die Gij onze voorouders en ons bewezen hebt. Uit Egypte hebt Gij, Eeuwige, onze God! ons verlost, ons uit het slavenhuis gered, in de hongersnood hebt Gij ons gevoed en bij overvloed ruime middelen versaft! Gij hebt ons van het zwaard gered, aan de pest onttrokken en ons van ernstige en gevaarlijke ziekten ontheven! Tot dus verre stond -Uw ontferming ons tot hulp, heeft Uw genade ons niet verlaten, en zo zult Gij ons nimmer verstoten. Daarom zullen alle leden, die Gij ons lichaam toebedeeld, het levensgenot en de ziel, die Gij in onze neus geblazen, de tong, die Gij in onze mond geplaatst hebt, ziet, deze alle zullen U loven, danken, prijzen, roemen, verheffen, verheerlijken, heiligen en Uw Naam, onze Koning! huldigen. Want elke mond zal -U danken, elke tong bij U zweren, elke knie zich voor U buigen, elk rechtopstaand wezen zich aanbeddend voor neerwerpen, alle harten zullen U vrezen en aller streven en verlangen zal zijn Uw Naam te bezingen, gelijk er geschreven is: Al mijn beenderen zeggen: Eeuwige, wie gelijkt U? Redder van de bedrukte uit de macht Zijns overweldigers, en van de arme en nooddriftige uit die van zijnen rover. Wie gelijkt U? wie kan aan U gelijk geacht, wie met U gelijk geschat worden, Almachtige, Grote, Alvermogende, Ontzaggelijke, Allerhoogste God, Bezitter van hemel en aarde! U willen wij loven, prijzen, roemen en Uw heiligen Naam danken, gelijk gezegd is: *Van David: loof, mijn ziel! de Eeuwige, al mijn ingewanden Zijn heiligen Naam.*

**Ochtendgebed voor de Eersten dag van het Loofhuttenfeest.
Gij zijt almachtig in het alvermogen Uwer kracht.**

ALLERGROOTSTE,

door de heerlijkheid van Uw Naam. Alvermogende in eeuwigheid, ontzaggeijk door Uw geduchte daden, o Koning! die op een hoogverheven troon zetelt.

Bewoner der oneindigheid, Allerhoogste en Heilig is Zijn Naam! En er is geschreven: "Juicht, rechtvaardigen! in de Eeuwige; de vromen past de lofzang."

Door de mond der vromen wordt Gij geprezen, door de woorden der rechtvaardigen geloofd, door de tong der godvrezenden verheven, en in het midden der heiligen geheiligd.

In de bijeenkomsten der myriaden van Uw volk, het huis Israëls, wordt Uw Naam, o Koning! door alle tijden heen, juichend geprezen, want het is aller schepselen plicht, U, Eeuwige, onze God en God onzer voorouders, te danken, te loven, te prijzen, te roemen, te verheffen, te huldigen, hoog te loven, hoog te vereren en te bezingen boven alle dank- en prijsliederen van. Uw dienaar David, Jisai's zoon, Uw gezalfde.

Hoog geloofd in eeuwigheid is Uw Naam, onze Koning, Almachtige, grote en heilige Koning in de hemel en op de aarde! Want U alleen, Eeuwige, onze God en God onzer voorouders! past lied en lof, roem en gezang, macht en heerschappij, zege, grootheid en almacht, lof en heerlijkheid, heiligheid en Majesteit, lof- en dankzeggingen, van nu tot in eeuwigheid. Geloofd zijt Gij, Eeuwige, almachtige Koning! verheven boven alle lofspraken, God, die de dankliederen waardig is, Heer aller wonderen, die in lofzangen behagen scheidt, eeuwiglevende God en Koning!

Nu worde verheven de almacht des Hoeren, gelijk Gij toegezegd hebt: Gedenk Uw barmhartigheid en genade, Eeuwige! die eeuwiglijk bestaan.

(Voorlezer.) Hoog geloofd en geheiligd zij de Naam des Hoogverhevenen, die de wereld naar Zijn welbehagen geschapen heeft. Mocht Hij Zijn Rijk vestigen gedurende uw leven en in uw dagen en gedurende het leven van het ganse huis Israëls, spoedig, in korten tijd, zegt hierop:

(De Gemeente) Amen! De Naam des Hoogverhevenen zij geprezen, immer en eeuwig. Geloofd, geprezen, geroemd, verheven, verhoogd, verheerlijkt, hoog geprezen en hoog vereerd zij de Naam des Heiligen, geloofd zij Hij, hoog boven elke lofzegging, gezang, lofspraak en smeking, zoals die op aarde worden uitgesproken, zegt hierop: Amen.

De Voorlezer:

Looft de Eeuwige, de Lofwaardige!

De Gemeente en naderhand de Voorlezer:

Geloofd zij de Eeuwige, de Lofwaardige, in alle eeuwigheid.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God! Koning des heelals, Vormer des lichts, Schepper der duisternis, Stichter des vredes, Schepper van alles.

Het eeuwige licht in de schatkamer des levens verborgen, riep Hij met andere lichten uit de duisternis, en het geschiedde.

Terwijl de Voorlezer nevenstaande woorden zingt, zegt de gemeente:

Geprezen, geroemd, verheerlijkt, hoog vereerd en verheven is de Naam van de Koning aller koningen, de Heilige, geloofd zij Hij, want Hij is de Eerste en de Laatste, buiten Hem bestaat geen god. Maakt baan voor Hem, die door de hemelsferen rijdt, Wiens Naam Eeuwige is! Zingt vrolijk voor Hem, Zijn Naam is boven allen roem en lof verheven. Geprezen zij de Naam Zijner verheerlijkte Majesteit. De Naam des Eeuwigen zij hoog geprezen, van nu af tot in alle eeuwigheid.

Ik wil met de kroon der erkentelijkheid kronen Hem, die ontzagelijke daden uitoefende, toen dit volk uit Egypte trok, waarop men zeide: "Wie trekt ginds zo plechtstatig op?" Met de keur der zangen wil ik - gelijk gene gevederde zanger, - juichen voor de Koning, de Hoge en Verhevene. Ik heb vier der plantgadingen, naar het getal der vier hoofdbanieren beengebonden, ter ere van Hem die op vier Chajoth troont, Ezech. 1.

Loven wil ik Hem, met roem en dank, te midden dezer vergaderde gemeente, terwijl ik de palmtak en zijnen plantenbundel zwenke, voor de Heilige.

Vors hen deswege ten goede, richt hen naar hun deugden, en hun rechtspraak, vel die tot hun rechtvaardiging. Met dezen palmtwijn uitgerust, wil ik mijn mond tot het loflied openen mocht mijn voorspraak U welbehaaglijk zijn, mocht ik, als rein gelouterd goud, van uit het gerecht gaan! Laat hem, die aan de deur loerend rust (den verleider), beschaamd worden, en mijn zonden werp verpletterend in de diepen afgrond der zee neer; ik roep U aan, laat mij niet beschaamd worden, Als een herinnering voor de toekomstige geslachten aan de wonderbare bescherming in de woestijn, werden zij (Israëlieten) onderricht, om hutten op te slaan, die met loof te bedekken, zich onder haar schaduw te beschermen, en, naar de instelling der wet, daarin zeven dagen te vertoeven.

Ik denk nog steeds aan gene wolkbedekking (in de woestijn,) en herdenk die van geslacht tot geslacht; mocht zij ook bij U ter herinnering van de aan David beloofde gunst verstrekken; richt zijn hut (tempel) weder op, grondvest zijn koninkrijk en vermenigvuldig zijn heerlijkheid; even als in voormalige dagen; een rijk van eeuwigen duur, voor David en zijn nakomelingen, in eeuwigheid. "Laat hem door alle geslachten heen heersen, zijn rijk een eeuwigdurend rijk zijn o, Koning! die de koningen regeren doet. Laat spoedig zijn nazaat ontspruiten, voor een volk, dat naar Hem zuchtend verlangt om het van zonden te reinigen. Laat ons Uw heerlijkheid aanschouw, bij Uw wederkeren naar Uw notenhof (tempel); laat ons Uw Majesteit duidelijk zien. Uw tent, laat over hen uitgespreid zijn, en Uw schaduw het volk bedekken, dat Gij U verworven hebt, opdat brandende hitte het niet steke.

Vier plantsoorten heffen zij heden op, in de vierhoekige deurposten 1) (bedebuis), om Hem te loven, die aan Zijn verbond, aan Zijnen eed (den aarstvaderen toegezworen), indachtig is. De vrucht van de heerlijken boom (Hadar) grijp ik voor de Heerlijke aan, want zijn Majesteit is pracht en heerlijkheid. De hoge dadelspruit hef ik op, om Hem, van wiens Majesteit ieder gewaagt, te loven. Ik neem drie takken van de boom Aboth, omwind die met strikken (om de palmtak), Hem ter ere, die op Zijn verbond met de drie voorvaderen het oog gevestigd houdt. Met de lommerrijken wilgentak, als een zinspeling op de tienduizendvoudig spruitende Israëlieten 2), prijs ik Hem, die onder myriaden engelen uitblinkt. Zij, die als planten in de voorhoven des Eeuwigen welig tieren (Israëlieten 3), zullen daardoor van hun ellende verlost worden, even als bij het blazen der herinneringstrompetten4).

Ingesteld zijn deze vier plantgadingen ook, om der onbandige koe 5) (Israël) vergeving der zonden te doen geworden, zodat zij niet van voor het aangezicht des Allerheiligsten met schande beladen, vertrekke.

Op een der werkdagen zegt men:

Hij verlicht de aarde en haar bewoners met genade, zijn goedheid vernieuwt zich dagelijks, onophoudelijk over het werk des aanvangs. Hoe groot zijn Uw werken, o Eeuwige! Gij hebt ze allen met wijsheid daargesteld, de aarde is vol Uws eigendoms! Gij zijt de allerhoogste Koning! de Enige van de aanvang af, hooggeroemd, verheven sinds eeuwige tijden!

God aller werelden, ontferm U onzer met Uw onbegrensde goedertierenheid! Heer onzes vermogens, Rots onzer veste, Schild onzes heils, onze Toeverlaat! Hij, de Almachtige! de Bron des zegens, heeft, met oneindig doorzicht, de stralen der zon bereid, te voorschijn gebracht en ten beste gevormd, tot lof Zijn Naams. Zijn troon is met lichten omgeven, de hoofden Zijns heils zijn heilig, zij verheffen de Alvermogende en verkondigen onophoudelijk Gods Majesteit en heiligheid. Hoog geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God! boven de lof van de werken Uwer hand en van de schitterende hemellichten, die Gij geschapen hebt en die U gedurig roemen: Sela!

1.) Ezech. XL, 21. 2) Afd. XVI, 7. 3) Psalm XCII, 14. 4) Num. X, 9. 5) Hos. IV, 16.

Op Sabbat zegt men:

Alles looft U, alles roemt U en alles roept er is geen heiliger dan de Eeuwige! Alles verheft U, Sela, Schepper des heelals. Alvermogende I die dagelijks de oostelijke hemelpoorten (des gebeds) opent, de vensters des uitspansels doorbreekt, de zon van haar plaats en de maan van haar verblijf doet uitgaan, en de gehele wereld en haar bewoners verlicht, die Hij erbarmingsvol geschapen heeft. Hij verlicht de aarde en haar bewoners met genade, zijn goedheid vernieuwt zich dagelijks, onophoudelijk over het werk des aanvangs. Gij zijt de allerhoogste Koning, de Enige, van de aanvang af hooggeroemd, geprezen en verheven sinds eeuwige tijden. God aller werelden! ontferm U onzer met Uw onbegrensde barmhartigheid. Heer onzes vermogens, Rots onzer veste, Schild onzes heils, onze Toeverlaat. Niets is met U gelijk te achten, buiten U ware alles niets, buiten U is alles vergankelijk, en wie evenaart U? Niets is met U gelijk te achten, Eeuwige, onze God! in deze wereld, en buiten U ware alles niets in het toekomstige wereldleven. Buiten U, onze Verlosser, bestaat niets in de dagen van de Messias, en niets evenaart U, onze Redder, bij de eenmaal te geschieden opstanding der doden.

De Almachtige, Heer aller werken is geloofd en zij geloofd in de mond aller bezielden, van zijn grootheid en goedheid is de gehele wereld vervuld, verstand, en oordeel omgeven Hem. De Hoogverhevene boven de heilige Chajoth, die met Majesteit de Merkaba bestraalt. - Voor het aangezicht Zijns troons is reinheid en oprechtheid, genade en barmhartigheid voor zijn Majesteit. Volkomen zijn de hemellichten, die onze God geschapen heeft. Hij vormde hen met kennis, oordeel en verstand; met kracht en sterkte heeft Hij hen begiftigd, om de heerschappij te voeren over de wereld. Vol glans verspreiden zij hun stralen, hun glans is der ganse wereld aangenaam. Met vreugde hun loop aanvangende, met blijdschap denzelven eindigende, volbrengen zij vol ontzag de wil huns Vormers. Roem en eer brengen zij Zijnen naam, jubel en gezang ter gedachtenis Zijns Rijks. Hij heeft de zon in het aanzijn geroepen, - daar straalde haar licht, Zijn ordelijk doorzicht ontwierp de gestalte der maan. Het ganse hemelenheir brengt Hem roem en lof, roem en lof de

Seraphim, Ophanim en heilige Chajoth.

Hem, de Almachtige, die op de zevende dag van al zijn werken rustte! Hij heeft Zich verheven en op de troon Zijner Majesteit zitting genomen; Hij heeft de rustdag feestelijk getooid, en de Sabbat wellust verleend. Dit is de roemrijke voortreffelijkheid van de zevenden dag, dat de Almachtige van al Zijn werk rustte. En Hij, de zevende dag zelf, had de lofzang gestemd en gezegd:

Psalmlied voor de Sabbatdag: liefelijk is hét de Eeuwige te danken. Daarom roemen en loven al zijn schepselen de Almachtige; zij kennen prijs, waardigheid en grootheid toe aan de almachtigen Koning en Alformeerder, die naar Zijn heiligen wil Zijn volke Israël de rustverleende op de heiligen Sabbatdag. Uw Naam, Eeuwige, onze God! zij geheiligd, Uw aandenken, onze Koning! geprezen, boven in de hemel en beneden op aarde. Hooggeloofd zijt Gij, onze Redder, boven allen lof van Uwer handen werk en de lichtende zonnen, die Gij geschapen hebt, zij prijzen U, Sela!

Hooggeloofd zijt Gij, onze Rots, Koning, Verlosser en Schepper van zo vele heiligen, geprezen zij Uw Naam in eeuwigheid, onze Koning! Schepper van zo vele dienaren, Wiens dienaren al tegader in gindse hogere sferen staan, en gezamenlijk vol eerbied de bevelen van de levenden God en Wereldregent overluid verkondigen. Allen zijn liefelijk, allen uitgelezen, allen helden, allen volbrengen met vrees en eerbied de wil huns Scheppers, en allen openen hun mond heilig en rein met gezang en lied, loven, prijzen, roemen, verheerlijken, heiligen en huldigen - de Naam van de Almachtigen, Groten, Alvermogenden en Ontzaggelijken Koning - Heilig is Hij 1 Allen ontvangen van elkaar de opdrachten des Hemelsen Rijks, delen elkaar verlot mede om hun Schepper te heiligen met vergenoegen. In reine welluidende taal klinkt de heiliging, eenstemmig en eerbiedwekkend roepen zij uit:

Heilig, heilig, heilig is de Eeuwige Zebaoth de gehele aarde is vol van zijn heerlijkheid.

Eeuwiglijk wil ik U verheffen, met Majesteit, pracht en prijs. Verlosser! doe verlossing ontspruiten en vors Uw volk, tot roem en prijs. Vrolijk staan zij daar, zwenken U ter ere hun palmtakken; en verheffen hun kreten biddend tot U. Ontferm U hunner, zend hun heil en geluk. Algoede! laat naar Uw oneindige goedertierenheid, deze welbeminde gemeente U steeds dierbaar zijn, die voor U knielen, zich aanbeddend neerwerpen en U vol liefde danken, bij het binnentreden in deze heilige vergaderplaats hun zielerust sta hun toe en verblijd U met hen; vergeef hun zonden en scheld hun misdaden kwijt. Zij ontsluiten de mond tot lof- en dankliederen, voor de Schepper die de toekomst ontvouwt; laat hun de vreugdekreet der verlossing horen, erbarm U hunner, terwijl zij hun plantenbundel tot U opheffen.

Zij verblijden zich om U te heiligen, en Uw lof welt over hun mond; luid roepen zij: "Geloofd," - voorts vereren zij in heilige stilte en wisselen de beurtzang, als gene machtige Tarschischim.

En de Ophanim en de heilige Chajoth met een ontzaggelijk gedruis verheffen zij zich tegenover de Seraphim, wederkerig prijzen zij en roepen elkander toe: *"Geloofd zij de heerlijkheid des Eeuwigen van haar plaats!"*

Den geloofden Almachtige wijden zij hun liefelijke tonen; voor de Alvermogenden, Eeuwiglevenden en Zelfstandigen Koning heffen zij liederen aan, en doen lofspraken horen; want Hij, Hij alleen is de bewerker aller krachten, de Maker van alle

ongeschapene wezens, Heer des krijgs, Stichter der weldaden, die heil doet ontspruiten, Schepper der genezingen, de Ontzaggelijke in lof, Heer aller wonderen, die door zijn goedheid dagelijks onophoudelijk, het scheppingswerk vernieuwt. Gelijk er gezegd is: "Die grote lichten vormde, zijn goedertierenheid duurt eeuwiglijk J" Mocht Gij eenmaal een nieuw licht voor Sion ontsteken, en wij allen deszelfs glans spoedig waardig worden 1 Geloofd zijt Gij, Eeuwige! Vormer der lichten.

Met veel tederheid hebt Gij, Eeuwige, onze God! ons bemind, met grote en buitengewone ontferming hebt Gij U over ons erbarmd.

Onze Vader! onze Koning! om wil onzer voorouders, die op U vertrouwden en aan wie Gij de levenswetten onderricht hebt, wees ons even zo genadig en onderricht ons.

Onze Vader! barmhartige Vader! Ontfermingsvolle! erbarm U onzer en geef ons hart in, om te verstaan, te begrijpen, te luisteren naar - te leren, te onderrichten, in acht te nemen, uit te oefenen en gestand te doen al de woorden Uwer leer met liefde. Verlicht onze ogen door Uw leer, doe ons hart gehecht zijn aan Uw geboden, en laat onze harten eenstemmig zijn om Uw Naam te beminnen en te vereren, opdat wij nimmer beschaamd worden. Want op Uw heiligen, groeten en ontzaggelijken Naam vertrouwen wij, verheugen en verblijden ons in Uw hulp.

Breng ons in vrede bijeen van de vier einden der aarde, en voer ons met fieren hoofde naar ons land. Want Gij, die een machtig Helper zijt, hebt ons uit alle volken en natiën uitverkoren, en ons in waarheid tot Uw groeten Naam doen naderen, Sela! om U te danken en Uw eenheid met liefde te erkennen. Geloofd zijt Gij, Eeuwige, die Zijn volk Israël met liefde heeft uitverkoren.

Hoor, Israël, de Eeuwige, onze God, is een enig, eeuwig Wezen.

Geloofd zij de Naam Zijner heerlijke regering immer en eeuwig!

Gij zult de Eeuwige, uw God, beminnen met geheel uw hart, geheel uw ziel en geheel uw vermogen. Deze woorden, welke Ik u heden beveel, zullen u steeds in het hart blijven. Gij zult die uw kinderen inprenten en daarvan spreken, als gij in uw huis zit of u op de weg bevindt, als gij u ter neerlegt en als gij opstaat. Gij zult u die tot een teek en op uw hand binden, en als een voorhoofdsband tussen uw ogen dragen. Gij zult die aan de deurposten van uw huis en aan uw poorten schrijven.

Wanneer gij also Mijn geboden zult in acht nemen, die Ik u heden beveel, om de Eeuwige, uw God, van ganser harte en met geheel uw ziel te beminnen en Hem te dienen; dan zal Ik uw land de regen te bestemden tijd geven, de vroegen en laten regen, opdat gij uw koren, most en olie zult kunnen inzamelen. Ook zal Ik op uw veld gras voor uw vee laten groeien, opdat gij eten en u verzadigen kun. Neemt u echter in acht, opdat uw hart niet verleid worde, om af te wijken en afgoden te dienen en u aanbidde voor hen neer te werpen. De toorn des Eeuwigen zou tegen u ontbranden Hij zou de hemel sluiten, opdat geen regen kome, en de aarde haar gewas niet geven zou, en gij zoudt spoedig verloren gaan van het goede land, dat de Eeuwige u geeft. Neemt dus deze woorden ter harte en prent ze in uw gemoed, bindt ze tot een teken op uw hand en tot een voorhoofdsband tussen uw ogen. Leert ze uw kinderen om bestendig er over te spreken, als gij in uw huis zit, langs de weg gaat, als gij u ter neerlegt en opstaat. Schrijft ze aan de deurposten van uw huis en op uw poorten; opdat gij met uw kinderen langen tijd vertoeven moogt op het aardrijk, dat de Eeuwige uw voorouders toegezworen heeft, zolang de hemel boven de aarde bestaan zal.

De Eeuwige sprak tot Mozes als volgt: Spreek tot de kinderen Israëls en zeg hun, dat zij en al hun nakomelingen aan de hoeken hunner klederen schouwdraden maken, en

aan de hoek dezer schouwdraden een hemelsblauw wollen snoer bevestigen. Deze zullen u tot schouwdraden dienen, opdat gij dezelve ziet, u de geboden des Eeuwigen herinnert en dezelve uitoefent, maar de ingevingen uws harten of hetgeen uw ogen aanschouw niet navolgt, welke gij boelerende aanhangt. Gij zult daardoor al Mijn geboden indachtig zijn, dezelve uitoefenen en uw God heilig zijn. Ik ben de Eeuwige, uw God, die u uit Egypte gevoerd heb, om u ten God te zijn, Ik, de Eeuwige, uw God. Waar, onomstotelijk, juist, vast, oprecht, geloofwaardig, goed en schoon is dit woord. Voor onze voorouders, voor ons, onze kinderen, onze nakomelingen en al de nakomelingen van het nakroost van Uw dienaar Israël.

Voor de voor- en nageslachten in alle eeuwigheid een onveranderlijke wet. Voorwaar, Gij zijt de Eeuwige, onze God en de God onzer voorouders immer en eeuwig. Gij zijt onze Koning en die onzer voorouders. Spoed U, om Uws Naams wil, om ons te verlossen, zo als Gij onze voorouders verlost hebt. Voorwaar, Uw grote Naam is eeuwiglijk met liefde over ons genoemd, want er is geen God buiten U.

Ik smEEK, Heere, help de zonen (Jakobs), die ontelbaar als het stof der aarde zijn; laat, Verlosser, hen gelukkig zijn, die U ten allen tijde vorsen. Richt de tent Davids (tempel), de diepgezonkene weder op, en laat haar niet langer vernederd zijn. Gedenk het bijeenverzamelde volk, bescherm het in de teut van Uw schaduw. Algoede! doe hun vreugd ontspruiten; Eeuwige! vergeef hen hun schuld, doe hun zuchten eindigen, bespoedig Uwentwege hun verlossing. Vervul de wens hunner harten; want zie, zij schreien tot U uit gans hun harte; ondersteun hen dan en beslecht hun strijd; mocht Gij weder in hun midden wonen. Keer, keer tot hen, tooi hun sieraad; spreek, Schepper! ter hunner hulpe, richt het huis der plaats (tempel) weder op, en laat hen spoedig hun hoop vervuld zien.

Laat Salem (Jeruzalem) weldra herbouwd worden, verhoor dusdanig de beden Uwer vrome eerstgeborenen (in Egypte), vernietig hen, als ten tijde toen Gij de Schelfzee kliefde, en verhoor ons als wij U roepen.

De hulp onzer voorouders waart Gij van oudsher, een Schild en Beschermer hunner kinderen in alle geslachten" In de eeuwigte hoogte is Uw zetel, Uw recht en rechtvaardigheid tot de uiteinden der aarde. Heil de mens, die naar Uw geboden luistert, Uw leer en Uw woord ter harte neemt.

Voorwaar, Gij zijt de Heer Uws volks en een machtig Koning, om hun gedingen te beslechten. Voorwaar, Gij zijt de eerste, Gij zijt de laatste, en buiten U hebben wij geen koning, redder noch helper. Uit Egypte hebt Gij ons verlost, Eeuwige, onze God! ons uit het slavenhuis bevrijd; al hun eerstgeborenen hebt Gij doen omkomen. Uw eerstgeborenen daarentegen hebt Gij bevrijd; de Schelfzee hebt Gij gekliefd, de snoodaards er in gestort, de geliefden er door heen gevoerd; terwijl de wateren hun bestrijders bedekten en niet één hunner ontkwam.

Daarom prezen de geliefden, verhieven zij de Almachtige, en de lievelingen deden liederen, gezangen, lofspraken, dank en lofzeggingen horen aan de Eeuwiglevenden, Zelfstandigen God en Koning, de Hogen en Verhevenen, Groten en Ontzaggelijken, die de trotse vernedert, de nederigen verhoogt, de gebondenen in vrijheid stelt, de verdrukten bevrijdt, de onmachtiger bijstaat, en Zijn volk antwoordt, telkens wanneer het Hem aanroept. Lof zij de Allerhoogsten God, geloofd zij Hij, en hoog geloofd. Mozes en de kinderen Israëls begroetten U met vreugde, met gezangen, en riepen gezamenlijk

"Wie gelijkt U onder de machten, o Eeuwige, wie evenaart U, verheerlijkt in heiligheid, geducht in roem, Wonderverrichter!"

Een nieuw lied stemden de verlostten aan, ter ere Uws Naams, aan de oever der zee; eenparig dankten allen, zij huldigden U en zeiden: "de "Eeuwige zal immer en eeuwig regeren 1"

Rots van Israël, maak U op ter hulp Israëls en verlos naar Uw toezegging Juda en Israël. (Onze Verlosser, de Eeuwige Zebaoth is Zijn Naam, Israëls Heilige.) Geloofd zijt Gij, Eeuwige! Israëls Verlosser!

Heere! open mijn lippen, dat mijn mond Uw lof verkondige.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God! God onzer voorouders, God van Abraham! God van Izak! God van Jakob! Gij, grote, machtige en ontzag- gelijke God! Allerhoogste, die weldaden beloont, Eigenaar aller geschapene wezens, die de deugden der voorouders gedenkt, en liefdevol hun nakomelingschap een verlosser om Uws Naams wil brengt. Koning, Redder, Beschermers en Schild. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! Abrahams Schild!

Gij zijt machtig in eeuwigheid, o Heer! machtige Reddert Gij doet de doden herleven. Gij onderhoudt de levenden met goedertierenheid, doet de doden herleven, door Uw oneindige barmhartigheid. Gij zijt de Steun der wankelenden, der zieken Arts en Bevrijder der geketenden. Gij komt Uw belofte aan hen, die in de aarde sluimeren, getrouwelijk nat Wie gelijkt U, Heer der Almacht? Wie evenaart U, Koning! die over leven en dood beschikt en heil laat ontspruiten? Getrouw aan Uw belofte, doet Gij de doden eenmaal herleven! Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de doden weder bezielt.

Gij zijt heilig, Uw Naam is heilig, en de heiligen prijzen U dagelijks, Sela! Geloofd zijt Gij, Eeuwige, de heilige God!

Gij hebt ons uit alle volken uitverkoren, ons bemind, welbehagen in ons gevonden, ons boven alle natiën verheven, door Uw geboden geheiligd, en ons tot Uw dienst, onze Koning! doen naderen, en hebt Uw groten en heiligen Naam op ons overgedragen.

Gij gaf ons met liefde, Eeuwige, onze God! (Sabbatdagen tot rust,) gezette tijden tot vreugde, feest- en hoogtijden tot verlustiging, (dezen Sabbatdag en) dezen feestdag der Loofhutten, de tijd onzer bevrijding (met liefde), tot verkondiging der heiligheid, ter gedachtenis aan de uittocht uit Egypte.

Onze God en God onzer voorouders! mocht toch opstijgen, komen, genaken, gezien, welgevallig aangenomen, gehoord, gedacht. en herinnerd worden onze gedachtenis en onze belangen, de herinnering onzer voorouders, de herinnering van de gezalfde, de zoon van Uw dienaar David, de herinnering aan Uw heilige stad Jeruzalem, de herinnering van Uw gans volk, het huis Israëls, tot bevrijding, ten goede, tot genade, gunst, barmhartigheid, leven en vrede, op dezen dag van het Loofhuttenfeest.

Gedenk onzer, Eeuwige, onze God; op denzelven ten goede, herinner U onzer ten zegen, en help ons op denzelven tot een gelukkig leven! Begunstig en begenadig ons, krachtens Uw belofte van heil en ontferming, erbarm U onzer en help ons, want op U alleen zijn onze ogen gericht, want Gij, Almachtige! zijt een genadige en ontfermingsvolle God en Koning.

Laat ons, Eeuwige, onze God! de zegen Uwer feestdagen genieten tot leven en eendracht, tot vreugde en blijdschap, gelijk Gij goedgunstig hebt toegezegd ons te zegenen. (Onze God, God onzer voorouders! Dat onze rust U welbehaaglijk zij!) heilig ons door Uw geboden, verleen ons aandeel in Uw leer, verzadig ons met Uw goedheid, verblijd ons door Uw hulp, reinig ons hart, opdat het U in waarheid diene,

en laat ons, Eeuwige, onze God! (met liefde en welbehagen,) met vreugde en blijdschap Uw heilige (Sabbat- en) feestdagen deelachtig zijn, opdat zich gans Israël, dat Uw Naam heiligt, verheuge.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, die (den Sabbat,) Israël en de hoogtijden heiligt!

Toon Uw welbehagen, Eeuwige, onze God, aan Uw volk Israël en deszelfs gebeden. Herstel de offerdienst in het binnenste Uws heiligdoms. Neem Israëls offer en zijn gebeden met liefde en welbehagen aan. O, mocht de dienst van Uw volk Israël U ten allen tijde welbehaaglijk zijn. Mochten onze ogen aanschouw, dat Gij met erbarming naar Sion terugkeert. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die zijn Majesteit andermaal in Sion zal doen tronen.

Wij danken U, daar Gij de Eeuwige, onze God en de God onzer voorouders zijt in alle eeuwigheid. Gij zijt door alle tijden heen de Rots onzes levens, het Schild onzes heils. Wij danken U, en verkondigen Uw roem, voor ons leven, dat slechts van U afhangt, voor onze ziel, die Gij bewaart, voor Uw wonderdaden, die wij dagelijks voor ons hebben, voor Uw wonderen en weldaden te allen tijde - des avonds, morgens en middags. Algoede!, Uw barmhartigheid heeft nimmer opgehouden, Uw genade, Albarmhartige! is oneindig; op U vertrouwen wij eeuwiglijk.

Voor dit alles zij Uw Naam, o Koning, geloofd en hoog geprezen, immer en eeuwig. En al wat leeft zal U danken en Uw Naam oprecht prijzen. God onzes heils en onzer hulp, Sela! Geloofd zijt Gij, Eeuwige! wiens Naam de Algoede is, en wien alleen het ons betaamt te danken.

Verleen vrede, gelukzaligheid, zegen, gunst, genade en barmhartigheid aan ons, en Uw gans volk Israël. Zegen ons, onze Vader allen gezamenlijk met het licht Uws aangezichts. Want met het licht Uws aangezichts hebt Gij, Eeuwige, onze God! ons de leer des levens, liefde tot de deugd, alsmede de rechtvaardigheid, zegen, barmhartigheid, leven en vrede gegeven; het behage dus in Uw ogen, Uw volk Israël, te allen tijde en te elken ure met Uw vrede te zegenen.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, die Zijn volk Israël met vrede zegent.

Mijn God! bewaar mijn tong voor het kwaad en mijn lippen voor bedrieglijke redenen. Laat mijn ziel jegens mijn lasteraars gelaten, en tegen ieder geduldig zijn, gelijk liet stof der aarde. Open mijn hart voor Uw leer, opdat mijn ziel naar de vervulling Uwer geboden streve. Vernietig spoedig hen, die boze ontwerpen tegen mij smeden, en verijdel hun voornemens. Doe dit om Uws Naams wil, doe dit om Uwer rechterhands wil, doe dit om Uwer heiligheids wil, doe dit om Uw Leer, opdat Uw geliefden bevrijd worden. Sta mij met Uw rechterhand bij, en verhoor mij. Mochten U de woorden mijns monds welbehaaglijk zijn en de ontboezeming mijns harten voor U, Eeuwige, mijn Rots en mijn Verlosser!

Hij, die vrede onder zijn hemelkoren bewaart, beschikke vrede onder ons en geheel Israël. Zegt hierop: Amen!

Het zij Uw wil, Eeuwige, onze God en God onzer voorouders, de heiligen tempel spoedig in onze dagen te herbouw, en laat ons aandeel hebben in Uw Leer. Wij zullen U aldaar in eerbied dienen, gelijk in vorige dagen en jaren der oudheid. Dan zal het offer van Juda en Jeruzalem de Eeuwige welbehaaglijk zijn, gelijk in voormalige dagen en jaren der oudheid.

Herhaling van het gebed door de Voorlezer.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, God onzer voorouders, God van Abraham! God van Izak! God van Jakob! Gij, grote, machtige en ontzagelijke God! Allerhoogste, die weldaden beloont, Eigenaar aller geschapene wezens, die de deugden der voorouders gedenkt, en liefdevol hun nakomelingschap een verlosser om Uws Naams wil brengt, Koning, Redder, Beschermer en Schild!

Naar het raadsbesluit der wijzen en schriftgeleerden, en naar het onderricht der deskundigen, open ik mijn mond met gezang en dankliederen, om de Bewoner der hemelse gewesten te danken en te loven.

(Op Sabbat zegt men de gebeden van de tweeden dag).

Vrees had mij, bij de geduchte verzoendag, aangegrepen, en mijn ziel was bij het rekenschap afleggen van mijn voorgelegde zonden verschrikt; maar hoe verheugde ik mij, toen het lot tot mijn rechtvaardiging uitging, en de vervolger beschaamd moest afdeinzen. Slechts booswichten worden ten afschuw, slechts deze worden ten afgrond gedoemd; de verdienstelijken echter gaan jubelend uit, dansend en zingend als fluitspelers. Daarom ook heffen zij heden deze plantgadingen (als een zegeteken) op, om daarmee het altaar te omringen. Mocht deze verrichting hun, als voormaals een offergave, toegerekend, mocht zij U, even welbehaaglijk zijn, als het offer van een os of van een lam.

In U zal ik mij met vreugdegejuich verheugen en verblijden, te midden der moederstad (Jeruzalem), die zich in haar kinderen verheugt. Bescherm ons dan en doe ons verlossing ontspruiten. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! Schild van Abraham.

Gij zijt machtig in eeuwigheid, o Heer, machtige Redder! Gij doet de doden herleven. Gij onderhoudt de levenden met goedertierenheid, doet de doden herleven, door Uw oneindige barmhartigheid. Gij zijt de Steun der wankelenden, der zieken Arts en Bevrijder der geketenden! Gij komt Uw belofte aan hen, die in de aarde sluimeren, getrouw na! Wie gelijkt U, Heer der Almacht I en wie evenaart U, Koning, die over leven en dood beschikt en heil laat ontspruiten. Getrouw aan Uw belofte, doet Gij de doden eenmaal herrijzen!

Zij, die vier kostelijke plantsoorten bijeenbinden, die zeven dagen in de loofhut doorbrengen, en vlietend water zeven dagen lang op Uw altaren plengen, leid en verzadig hen met zoetheid. Vier plantsoorten heffen zij U ter ere op; zij smeken, verneem hun geschrei, en uit hoofde dezer planten, bij koele waterbeken bloeiende, verhef hen uit hun diepgezonken toestand. Ter ere van de huidige dag, en om er de Hooggeduchte mede te verheerlijken, verbinden zij heden sierlijk, naar luid van het bevel, deze vier plantsoorten op de eersten dag, waarop zij vlekkeloos van zouden zijn.

In U zal ik mij, met gejuich en vreugde, verheugen en verblijden, te midden der moederstad (Jeruzalem), die zich in haar kinderen verheugt, welke eenmaal weder door de droppelenden dauw der wederbezieling ontspruiten zullen. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de doden weder bezielt.

De oprechtheid van hem (Abraham), die de engelen ouder de boom onthaalde, gedenk voor hen, die heden U ter ere de vrucht van de boom (Hadar) dragen en help hen met raad en daad. De kreten der talrijke nakomelingschap van hem (Jakob), die naar Sukkoth toog, hebt Gij in Lud (Egypte) verhoord, als met wapenen hebt Gij hun

hoofden bedekt, en hun gemeente aan de woede des vijands ontruikt.

Met zeven heldere wolken omgaf Gij hen 1), spreidde een wolk als een dekkleed om hen heen. Toen zij echter dwaalden, en der stekende doornhegge gelijk werden, woedde het vuur in hun hut (tempel). Dat Zurs 2) afstammelingen verdwijnen, laat de heer (Jakob [3]) niet meer dienstbaar worden; versier hem als voormaals, met de konings-diadeem; door het weder oprichten van de hut van David (tempel).

De Eeuwige regeert in eeuwigheid, Uw God, o Sion; door alle tijden heen, Hallelujah I - Gij, Heilige! troont onzer de lofzangen Israëls, o Almachtige!

Voor dat er nog aardkluiten - de grondvesten Zijner hut - bestonden, voor het uitspreiden van zijn hut, de hemeltent, sinds dien tijd en zelfs tot heden had Hij te Salem (Jeruzalem) zijn hut, welke smachtend naar het tijdstip hoopt, waarop zij weder zal worden gedekt. .Even als in de hemelhoogte zijn (Gods) verborgenheid door eens hut is omgeven, zo beval Hij Zijnen welbeminden hier beneden; om Hem ter ere een hut te dekken, en Hem daarin bestendig spijs- en plengoffers te bereiden, want al wat in de hemel is zal ook der aarde - sprak Hij - niet onthouden worden. zijn tegenover deze geplaatste hut, zijn wolk tegenover dezen zetel, zijn woonplaats tegenover deze woonplaats, zijn bedekking tegenover deze bedekking, rijd- gespan tegenover rijdgespan, troon tegenover troon.

In de hut van de Eenwiglevende, Zelfstandige, Ontzaggelijke, Hoogverhevene, en Heilige.

Ik wil, met mond en tong, op dezen eersten dag het loflied (Hallel) voordragen, om de Almachtige, de Laatste en de Eerste, de Allerhoogste, te prijzen en te vereren.

In de ganse omvang Uwer almacht toonde Gij U niet, toen Gij dit volk begeerde te rechtvaardigen; daarom ook vergenoegde Gij U slechts met deze (de vier plantsoorten), Heilige!

Ik wil de vrucht van de sierlijken boom (Hadar) aangrijpen, wil van jaar tot jaar, bestendig, in deze verblijfplaats der Goddelijke Majesteit, daarmede Hem verheerlijken, wiens kleed Majesteit en sieraad wiens troon boven zeven hemelen bevestigd is. De Almachtige, met heiligheid versierd, en door al zijn schepselen verheerlijkt, vindt welbehagen in de verheerlijking van Zijn volk, daarom heb ik dezen dadeltak bereid, en grijp dien heden aan, om mij daarmede voor de Schepper te verootmoedigen. Met handen, in onschuld gewassen 1), hef ik de dadeltak op, om toorn en gramschap af te wenden; want, hoe zou ik, door een onrechtvaardig verworvenen dadeltak, mijn handelingen voor het aangezicht van Hem, kunnen ontvouwen en rechtvaardigen, Wiens toorn blaakt, als het vuur, dat de smeltbare stoffen doet ontvlammen!

Ook deze drie schone mirte-stengelen heb ik sierlijk, naar de raad der wijzen, geordend, om Hem te vereren, die eens tussen de mirten verscheen 2). Zo verenig ik gelijkelijk, wrange als zoete gewassen, naar het bevel van gene grondzuilen der aarde (Schriftgeleerden), voor Hem, Wiens gehemelte (leer) zoet is 3).

Ter wil dezer drie takken van de boom Aboth, - naar het getal der drie aartsvaderen, - hoop ik eenmaal het feestoffer met Aboth (strikken) te omwinden. Van deze oprechte, sierlijke Araboth (beekwilgen), waarmede ik de almacht van Hem verbreiden wil, die door de Araboth (hemelruimten) rijdt, heb ik, naar de bepaling, slechts twee stokjes genomen, en deze tussen de dadeltak en de mirten ingebonden, naar het getal der twee middelste vleugelen der Seraphim 4).

De ranken der beekwilgen 5) dienen, om door haar vergeving voor lastertaal te smeken, die als genisten-kolen brandt.

Alle andere houtsoorten versmaadde Hij (God), slechts deze vier begeerde Hij, met dezen zonden wij Hem als de algoede Vader loven. Met deze vier verenigde plantsoorten willen wij ook Hem, zeven dagen lang, loven, in het huis (Synagoge), aan Zijnen lof gewijd, bij de dag en des nachts 6). Wij willen smeken, dat Hij, om dezer planten wil, Zich onzer aanneme, Zich spoede ons te onderschragen, en ons naar de stad onzer bestemming (Jeruzalem) te voeren.

1) Dat is, met een, op een ongeoorloofde wijze verworvenen dadeltak.

2) Zach. 1, 8. 3) Hoogl. V, 16. 4) Jes. VI, 2. 5) Wier scherpe tanden het zinnebeeld van het stekende der lastertaal zijn. (6

* De menigvuldige hier volgende synonyma, allen slechts lof en roem, of Engelen-namen betekenende, laten zich, zonder gedurige wanklinkende herhaling, niet wel in het Nederlands overbrengen.

Almachtige! o wees eeuwig verheerlijkt, en eeuwig geheiligd! In eeuwigheid zult Gij regeren en hoogverheven blijven. De Almachtige, de Koning, is geducht, verheven en heilig. Gij toch zijt de Koning aller koningen, wiens Rijk eeuwigdurend is. Verkondigt zijn ontzagelijke daden, verhaalt van zijn almacht. Roemt Hem hoog, gij zijn heiren, heiligt, jubelt Hem; gejuich, lied en lofzang vermelde Zijnen machtigen lof en de pracht Zijner heerlijkheid!

Laat thans de heiliging tot U opstijgen; want Gij zijt de Heilige Israëls en zijn Redder! Ik grijp, op de eerste feestdag, voor de Allerlaatste en Allereerste, de plantenbundel aan; ik prijs, met deze vrucht van de sierlijken boom (Radar), Hem, die met heiligheid versierd is.

Met deze dadeltak vereer ik Hem, die de rechtvaardige als een dadelboom doet bloeien; met deze mirtenloten, Hem, die eens tussen mirten verscheen 1), en met deze bladeren van Araboth (wilgen), Hem, die door de Arabotb (hemelruimten) rijdt. Met dezen wil ik loven, in zang in loflied, bij dag, maar niet bij nacht, Hem, voor wien geen nacht bestaat.

Ik neem slechts één dadeltak en één Ethrog, want de Eeuwige is enig, en Zijn Naam is de Enige.

Van de Arabotb (wilgen), neem ik twee takjes, naar het getal der twee stam-moeders (Rachel en Lea), en naar dat van hen (Seraphim), die met twee middelvleugelen vliegen 2); doch van de mirtentakken bezig ik drie, naar het getal der aartsvaderen, en van hen (Israëlieten), die driemaal "heilig" roepen. De gehele, uit vier plantsoorten bestaande bundel, is een zinspeling op de vier moeders, de vier Chajoth, en hun vier vleugelen 3).

Met zevenvoudige vreugde word ik verzadigd naar het getal der zeven dagen van het feest; feestoffers breng ik gedurende acht dagen aan, omdat de achtste dag, door de besnijdenis onderscheiden is. Wijders wordt, door de sierlijke vrucht (Ethrog) de aartsvader Abraham in herinnering gebracht, als met het sieraad des ouderdoms uitgerust. De gebonden dadeltak strekt ter herinnering aan hem (Izak), die als een vet offerdier op het altaar werd gebonden. Door de (altijd bloeiende) mirten gedenk ik de vromen (Jakob), die zich het eeuwige leven verworven heeft, en door de (vroeg verdorrende) wilgentakken den, door zijn broederen, als slaaf verkochten, en vroeger dan zij allen gestorvenen Jozef.

Ook strekt de sierlijke vrucht (Ethrog) ter herinnering aan haar (Sara), wier jeugdige kracht in gevorderden ouderdom terugkeerde. De tak van de dadelboom (wiens vruchten zoet, doch wiens bladeren scherp als doornen zijn) brengt in herinnering de standvastigheid van haar (Rebekka), die als een roos tussen de doornen bloeide. De (bladrijke) mirten strekken tot zinnebeeld voor de kinderrijke moeder van Dina (Lea). De Araboth (wilgentakken) herinneren aan haar (Rachel), die haar zuster, om haar vruchtbaarheid, benijdde.

Overigens kan de sierlijke vrucht (Ethrog) vergeleken worden, bij de door ouderdom versierde, in een half-rond gezetene Sanhedrin; de tak van de dadelboom, bij de schriftgeleerden des welbeminden volks; de drie mirtenstengelen, bij de drie uitmuntende rijen leerlingen der Sanhedrin; en de stengelen Araboth (wilgentakken), bij de twee gerechtsschrijvers. Wijders is de hartvormige Ethrog verzoening bewerkend voor de zondige gedachten des harten; de dadeltak, aan de ruggengraat gelijk (waardoor de lichamelijke bewegingen geschieden), versaft vergeving voor zondige lichaamsbewegingen.

De aan een oog gelijkende mirten, verzoenen de zonden van oog en hart, en de aan een mond gelijkvormige Araboth (wilgentakken), verzoenen de onbetamelijke gedachten en lastertaal.

Ook is de sierlijke vrucht (Ethrog) een zinspeling op de volkomen deugdzamen des volks; de dadeltak, is het beeld van hen, wier handelingen bevallig en edel zijn; de Aboth (mirten) zijn het zinnebeeld der oprechten, die zich door het beoefenen der Goddelijke geboden onderscheiden; en de Araboth (beekwilgen) duiden op de met smaad bezoedelden. En even als de vrucht (Ethrog) van de boom Hader met reuk en smaak bedeed is, zo vindt men ook onder dit volk (Israël), deugdzaam handelende, en in de liefelijke leer grondig ingewijde mannen.

Evenals de dadeltak smaak zonder reuk heeft, zo vindt men ook onder dit volk (Israël) wel handelende mannen, maar zonder enigen geur (kennis van de schrift). Even als gene Aboth (mirten), met geur, oenen bitteren smaak verenigen, zo zijn er ook onder dit volk (Israël), die zich onderhouden met de leer, maar wier gehemelten (redenen) bitter zijn. Even als de Araboth (beekwilgen) smaak- en reukloos zijn, zo zijn er ook onder hen (Israëlieten), die verkeerd handelen, zonder goeden geur.

En, even als hier de tak des vruchtbooms boven de wilde spruiten uitsteekt en dezelve dekt, zo steken ook de oprechten boven de booswichten uit en strekken hen tot bescherming. En, gelijk deze vruchtboom spruiten, met gene wilde planten, tot een bundel verbonden zijn, zo hangen ook al de voornoemde mensenklassen te zamen, opdat de oprechten de booswichten in het goede versterken, en vergeving voor hen verwerven zouden; opdat eindelijk deze booswichten de oprechten zonden leren navolgen, en zij gezamenlijk lofliederen zonden aanheffen, voor Hem, die hen allen geschapen heeft, naar de wijze der heilige hemelkoren.

Zo als het luidt bij Uw profeten: En de een riep den anderen toe en zeide:

De Gemeente: "Heilig, heilig, heilig is de Eeuwige Zebaoth, de gehele aarde is vol van zijn Majesteit 1"

De Voorlezer: Daarop verheffen zij een stem, gelijk aan een sterken, machtigen en geweldigen storm, zich tegenover de Seraphim verheffend, roepen zij: "Geloofd!"

De Gemeente: "Geloofd zij de heerlijkheid des Eeuwigen op haar plaats."

De Voorlezer: Van Uw woonplaats, onze Koning, zult Gij neerzien en over ons regeren, want wij hopen op U, wanneer zult Gij dan weder in Sion regeren? Mocht Gij toch spoedig in onze dagen voor eeuwig Uw zetel aldaar vestigen. Hoogverheven en verheerlijkt in Jeruzalem, Uw stad, door alle tijden en eeuw heen. Laat onze ogen Uw heerschappij aanschouw, naar hetgeen er gezegd is, in de heerlijke liederen van Uw vromen gezalfden David.

De Gemeente: "De Eeuwige regere eeuwiglijk! Uw God, o Sion, door alle tijden heen, Hallelujah!"

De Voorlezer: Ten allen tijde verkondigen wij Uw grootheid, verheerlijken in alle eeuwigheid Uw heiligheid; Uw lof, onze God! wijkt nimmer van onze mond, want Gij, Almachtige! zijt een groot en heilig Koning. Geloofd zijt Gij, Eeuwige, de heilige God!

(De voorlezer vervolgt het gebed, zo als op blz. 13, waarna de zegen door de Kohanim wordt uitgesproken, en de voorlezer eindigt het gebed.)

Men neemt de dadeltak in de rechterhand en zegt:
Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons door zijn geboden geheiligd en ons bevolen hebt de dadeltak op te heffen.

Dan voegt men er de Ethrog bij en zegt: (Zo de eerste dag op Sabbat valt, zegt men op de tweeden dag deze zegenspreuk).

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons in het leven hebt behouden en ons dezen tijd hebt doen bereiken.

Men schudt met de dadeltak naar alle zijden, en zegt het volgende loflied.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons door zijn geboden geheiligd en ons bevolen hebt het loflied (HALLEL) te lezen.

Hallelujah! Looft gij dienaren des Eeuwigen, looft, de Naam des Eeuwigen. De Naam des Eeuwigen zij geloofd, van nu af tot in alle eeuwigheid. Van de opgang der zon tot haar ondergang is de Naam des Eeuwigen geprezen. Verheven boven alle volken is de Eeuwige, boven de hemel zijn heerlijkheid. Wie is de Eeuwige, onze God, gelijk. Die zo hoog Zijn zetel gevestigd heeft? Die zo laag neerziet uit de hemel op de aarde? Die de arme uit het stof opricht, de nooddruftige van de mesthoop verheft, om hem te doen zitten bij vorsten, bij de edelen Zijns volks. Die het huis der onvruchtbare bevolkt, haar tot blijde moeder van kinderen maakt. Hallelujah!

Toen Israël uit Egypte toog, Jakobs huis van een barbaars volk, werd Juda Zijn heiligdom, Israël Zijn Rijk. De zee zag dit en vlood, de Jordaan week terug, bergen huppelden als rammen, heuvelen als jong vee. Wat deert u, zee! dat gij vliedt? Jordaan dat gij terug wijkt? Bergen! dat gij huppelt als lammeren, heuvelen als jong vee? Voor de Heer, beef, o aarde! voor Jakobs God, Die de rots in waterstromen verandert, de harde kei in waterwellen.

Niet ons, Eeuwige! niet ons, maar Uw Naam geef eer, om Uwer goedheid en trouw wil. Waarom zullen de heidenen zeggen: Waar toch is hun God! En onze God is in de

hemel, Hij doet al wat Hij wil! hun goden zijn van zilver en goud, door mensenhanden bereid. Zij hebben een mond, doch spreken niet, hebben ogen en zien niet; hebben oren zonder gehoor, ruiken niet met hun neus; hun handen tasten niet, hun voeten gaan niet, zij spreken niet met hun keel. Die zulke maken, zijn hun gelijk; al die op hun bouw. Vertrouwen op de Eeuwige, Israël! Hij is hun heil en schild: Vertrouwen op de Eeuwige, Aärons huis! Hij is hun heil en schild; vertrouwt op de Eeuwige, Godsvereerders! Hij is hun heil en schild!

De Eeuwige gedenke onzer. Hij zegene, zegene Israëls huis, zegene Arons huis, zegene de Godsvereerders, klein en groot. De Eeuwige vermeerde u, en uw kinderen. Gezegend zijt gij, van de Eeuwige, Schepper van hemel en aarde. De hemel is des Eeuwigen hemel, en de aarde gaf Hij de mensenkinderen. Doden prijzen de Eeuwige niet, noch zij, die ter helle varen. Wij echter loven de Eeuwige, van nu af aan tot in eeuwigheid, Hallelujah.

Lief is het mij, dat de Eeuwige mijn stem, mijn smeken verhoort. Dat Hij Zijn oor tot mij neigt, nu roep Ik Hem aan, zo lang ik leef. Omvangen mij de strikken des doods, grijpt mij de angst der hel aan, drukken mij jammer en nood, - dan roep ik de Naam des Eeuwigen aan: "Och, Eeuwige! red mijn ziel!" Genadig en rechtvaardig is de Eeuwige, onze God ontfermingsvol. De Eeuwige behoedt de eenvoudigen; ik was verarmd, doch Hij hielp mij. Ziel! keer terug tot uw rust, want de Eeuwige doet u wel. Gij bevrijdt mijn ziel van de dood, mijn oog van tranen, mijn voet van struikelen. Zo wandel ik voor de Eeuwige! in het land der levenden. Ik geloofde, daarom spreek ik; luide roept mijn ziel het uit. Ik sprak in mijn overijling; al het menselijke is vergankelijk.

Hoe zal ik de Eeuwige vergelden al de weldaden mij bewezen? de kelk des heils wil ik opofferen, de Naam des Eeuwigen aanroepen. Mijn geloften betaal ik de Eeuwige, in tegenwoordigheid van al Zijn volk. De dood der vromen is in de ogen des Eeuwigen dierbaar. Ach, Eeuwige! ik, Uw dienaar, ik, Uw dienaar, zoon Uwer dienstmaagd. Gij opent mijn boeien. U offer ik dankoffers en roep de Naam des Eeuwigen aan. Mijn geloften betaal ik de Eeuwige, in tegenwoordigheid van al Zijn volk. In de hoven van des Eeuwigen tempel in Jeruzalem. Hallelujah!

Looft de Eeuwige, alle volken, prijst Hem alle natiën, want zijn genade breidt zich over ons uit, en des Eeuwigen trouw is in alle eeuwigheid. Hallelujah!

Dankt de Eeuwige, want Hij is goed,
 Zijn goedertierenheid duurt eeuwiglijk.
 - Zo zinge Israël:
 Zijn goedertierenheid duurt eeuwiglijk.
 Zo zinge Aärons huis:
 Zijn goedertierenheid duurt eeuwiglijk.
 Zo zingen die de Eeuwige vereren
 Zijn goedertierenheid duurt eeuwiglijk.

In de angst riep ik de Eeuwige aan, Zijn antwoord schafte mij ruime baan. De Eeuwige is met mij, ik vrees niet, wat kan een mens mij doen? De Eeuwige is mij tot hulp, en ik zie mijn vijanden in het aangezicht. Het is beter op de Eeuwige te vertrouwen, dan zich op de mens te verlaten; het is beter op de Eeuwige te vertrouwen, dan

zich op edelen te verlaten. Laat alle heidenen mij omgeven, in de Naam des Eeuwigen houw ik hen neer. Mij omgeven en insluiten, in de Naam des Eeuwigen houw ik hen neer. Dat zij mij omgeven als de bijen, gelijk het vuur de doornen verteert, in de Naam des Eeuwigen houw ik hen neer. Al stootgin zij mij tot vallens toe - dan nog is de Eeuwige mij tot hulp. Mijn zege en snarenspeel is de Eeuwige, Hij was mij tot hulp. een stem van gejuich en heil galmt in de tent der vromen; de rechterhand des Eeuwigen doet de zege behalen. De rechterhand des Eeuwigen verheft, de rechterhand des Eeuwigen doet de zege behalen. Nee, nog sterf ik niet, ik leef, en verhaal de daden des Eeuwigen. De Eeuwige wil mij steeds tuchtigen, maar geeft mij de dood niet prijs. Opent mij de poorten der deugd, ik tred dezelve binnen en loof de Eeuwige. Hier is de poort des Eeuwigen: vromen treden daar binnen. Ik dank 13-, dat Gij mij getuchtigd en weder hulp betoond hebt. De steen, door de bouwlieden versmaad, is tot een hoeksteen geworden. Van de Eeuwige, was dit, wonderbaar is dit in onze ooggin. Dezen dag gaf ons de Eeuwige, laat ons op denzelfen verheugd en vrolijk zijn.

Ach, Eeuwige! Sta ons toch bij!
 Ach, Eeuwige! Sta ons toch bij!
 Ach, Eeuwige! Laat toch welgelukken!
 Ach, Eeuwige! Laat toch welgelukken!

Welkom in de Naam des Eeuwigen! Wij begroeten U uit de tempel des Eeuwigen met welkom. De Eeuwige, God, Hij licht ons voor; voert het feestoffer, met strikken gebonden, tot aan de horens des altaars.
 Mijn God zijt Gij, U wil ik danken, mijn God! U, wil ik verhogen. Dankt de Eeuwige, Hij is goed, zijn goedertierenheid duurt in eeuwigheid.

U, Eeuwige, onze God, loven al Uw werken, en Uw vromen, de rechtvaardigen, die Uw wil volbrengen, en al Uw volk, het huis Israëls, zullen met gejuich danken, loven, prijzen, roemen, verheffen, verheerlijken, heiligen en huldigen Uw Naam, o Koning! want liefelijk is het U te danken, Uw Naam betaamt het te bezingen, want door alle eeuwigheid bestaat Gij, Almachtige! Geloofd zijt Gij, Eeuwige! door lofzangen hooggeprezen Koning!

(De Voorlezer zegt Kadis.)

ORDE BIJ HET LEZEN DER WET.

Wanneer men de ark opent, om de Wetsrollen er uit te nemen, zegt men:
Toen de Ark optrok, zeide Mozes: Op, Eeuwige! opdat Uw vijanden verstrooid worden en Uw hateren voor Uw aangezicht vlieden. Want van Sion gaat de Wet uit, het woord des Eeuwigen van Jeruzalem.
Geloofd zij Hij, die de Leer aan Zijn volk Israël heeft gegeven, in zijn heiligheid.

Eeuwige! Eeuwige! Almachtige! Barmhartige! Genadige! Lankmoedige! Oneindig in genade en trouw, die genade verleent tot op duizenden geslachten. Die misdaad, onrecht en zonde vergeeft, en (de berouwhebbenden) verschoont.
(Drie malen.)

Heer der wereld! vervul de wensen mijns harten ten goede, bewillig mijn begeerten, en vervul mijn verlangens; stel mij (N. N.) zoon Uwer dienstmaagd N. (met mijn vrouw, zonen en dochteren) in staat, Uw wil van ganser harte te volbrengen; bevrijd mij van kwade neigingen, verleen ons aandeel in Uw leer, en keur ons waardig, dat Uw heerlijkheid op ons ruste. Verleen ons een geest van wijsheid en oordeel, opdat zich aan ons bevestigte het geschrevene Bijbelwoord: "En op hem zal de "geest des Eeuwigen, een geest van wijsheid en oordeel, een geest der kennis en vreze des Eeuwigen, rusten."

Het moge U aldus behagen, Eeuwige, onze God en God onzer voorouders 1 ons tot uitoefening van vele weldaden in Uw ogen waardig te maken, de rechten weg voor U te bewandelen; heilig ons door Uw heiligheid, opdat wij een lang en gelukkig leven, en het toekomstige leven deelachtig worden. Hoed ons voor boze handelingen, voor noodlottige toevallen, die zo vaak de aarde treffen. Die op de Eeuwige vertrouwt, dien zal hij met genade omgeven, Amen.

Mochten de woorden mijns monds en de ontboezeming mijns harten welbehaaglijk voor U zijn, Eeuwige, mijn Rots en mijn Verlosser.

Ik richt mijn gebed tot U, Eeuwige, God! mocht het door Uw oneindige goedertierenheid in een welbehaaglijk ogenblik opstijgen! Verhoor mij naar Uw trouw hulpvaardigheid. (Drie malen.)

Geloofd zij de Naam van de Heer der wereld! Geloofd Zij Uw Rijk en Uw heerschappij! Mocht Uw welbehagen immer Uw volk Israël begeleiden. Toon Uw volke, in Uw tempel, de verlossing door Uw rechterhand; verleen ons het heil Uws lichts, en verhoor ons gebed met barmhartigheid. Het moge U welbehaaglijk zijn, ons een gelukkig leven te schenken, en mijn leven te rangschikken, onder dat der rechtvaardigen, door U over mij te ontfermen, mij al de mijnen en gans Israël te beschutten. Gij toch zijt het, die allen voedt en verzorgt; Gij heerst over allen, Uw gebied strekt zich over alle rijken uit, en alle heerschappij behoort U.

Ik ben de dienaar van de Heilige, geloofd zij Hij! voor Wien en Wiens edele Leer ik mij ten allen tijde eerbiedig nederbuige. Op geen mens verlaat ik mij, geen ander hoger wezen vertrouwen ik, dan alleen op de God des hemels, want Hij is de ware God, zijn Leer is waar, zijn profeten zijn waar, en veel goedheid en trouw bewijst Hij. Hem en Zijn verheven en heilige Naam breng ik lofspraken. Mocht het U behaaglijk zijn, mijn hart toegankelijk te maken voor Uw Leer, de wensen mijns harten en die van Uw gans volk Israël ten goede, leven en vrede te verwezenlijken, Amen!

De Voorlezer neemt de wetsrol in zijn arm, en zegt.

Prijst des Eeuwigen grootheid met mij, laat ons Zijn Naam gezamenlijk verheffen.

De Gemeente antwoordt:

U, Eeuwige! is de grootheid, almacht, heerlijkheid, zege en Majesteit, want Gij richt het Al in de hemel en op de aarde. U, Eeuwige! is het Rijk en de hoogheid boven elk hoofd. Verheft de Eeuwige, onze God! en werpt u voor zijn voetbank neer, heilig is Hij. Verheft de Eeuwige, onze God, en werpt u aan de berg Zijner heiligheid aanbeddend neer, want de Eeuwige, onze God, is heilig.

Boven alles worde verheerlijkt, geheiligd, geroemd, geprezen, verhoogd en verheven de Naam van de Koning aller koningen, de Heilige, geloofd zij Hij. In de werelden, deze en de toekomstige, die Hij schiep, naar Zijn Goddelijke wil, naar dien Zijner vereerders, naar dien van het ganse huis Israëls. Schepper der werelden! Heer aller schepselen! God aller zielen! Die in de hoge ruimten troont, in de overoude hemelen Zijn verblijf gevestigd heeft. zijn heiligheid is boven alle Chajoth, zijn heiligheid boven de troon der heerlijkheid. Mocht Uw Naam geheiligd worden in ons, Eeuwige, onze God! voor de ogen aller levenden. Dan zullen wij een nieuw lied voor Hem zingen, gelijk er geschreven is: "Zingt tot God, roert ter ere Zijns "Naams de snaren. Ruimt de baan voor Hem, die in de hoge troont, Zijn "naam is Jah, juicht voor Hem."

Wij zullen het met onze ogen aanschouw, als Hij naar Zijn verblijf terugkeert: gelijk er geschreven is: "Want "met heldere blikken zullen zij zien, dat de Eeuwige naar Sion terugkeert." en verder: "dan zal zich de heerlijkheid des Eeuwigen openbaren, en alle "schepselen tezamen zullen het zien, want des Eeuwigen mond heeft het "gesproken." Hij, de Vader der barmhartigheid, zal Zich over Zijn volk, dat zich liefelijk gedraagt ontfermen en het verbond der aartsvaderen gedenken, onze zielen redden van alle boze toevallen, en alle kwade neigingen verwijderen van hen, die hoog verheven zijn, en ons beschutten door eeuwige bevrijding, en onze wensen met volle mate van heil en erbarming vervullen.

Na de wetsrol op de *slhn* te hebben neergelegd, zegt de Voorlezer, onder het openen derzelve

Ja, Hij staat bij, beschut en helpt allen, die op Hem vertrouwd; laat ons daarop zeggen: Amen! Wijdt alle hulde aan onze God en verleent der Wet de verschuldigde eerbied. Hij nadere, N. N. de priester. Geloofd zij Hij, die in zijn heiligheid de Leer aan Zijn volk "Israël heeft gegeven. Volmaakt is de Leer des Eeuwigen, zij laaft de ziel; zij is waarachtig de getuigenis des Eeuwigen, zij maakt de eenvoudige verstandig. Rechtvaardig zijn de instellingen des Eeuwigen, zij verblijden het hart. Het gebod des Eeuwigen is gelouterd, het heldert de ogen op. De Eeuwige verleent Zijn volk de zege, de Eeuwige zegene Zijn volk met vrede. De Almachtige, Zijn weg is volkomen, het woord des Eeuwigen is gelouterd. Hij is een Schild voor allen, die op Hem vertrouwd.

De gemeente antwoordt:

Gijlieden, die aan de Eeuwige, uw God, gehecht zijt, zijt allen heden in het leven.

Hij, die opkomt om de voorlezing aan te horen, zegt: Looft de Eeuwige, die hoog geprezen is.

De gemeente antwoordt:

Geloofd zij de Eeuwige, die lofwaardig is, immer en eeuwig.

De voorgeroepene herhaalt:

Geloofd zij de Eeuwige, die lofwaardig is, immer en eeuwig.

En vervolgt:

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons boven alle volken uitverkoren, en ons zijn Leer gegeven heeft. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de Leer gegeven heeft.

Na de voorlezing zegt hij:

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons een waarachtige Wet gegeven, en ons het eeuwige leven ingeplant heeft. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de Leer gegeven heeft.

De Voorlezer leest de volgende afdeling uit de eerste Wetsrol voor:

De Eeuwige sprak tot Mozes zeggende: Wanneer een os, schaap of geit zal geboren zijn, dan blijve dit zeven dagen hij zijn moeder; maar van de achtsten dag en verder, zal het welbehaaglijk zijn, tot een vuuroffer ter ere des Eeuwigen. Maar os of lam zult gij met zijn jong niet slachten op één dag. En als gij een dankoffer voor de Eeuwige slacht, dat het u welbehagen verwerven, zo zult gij het slachten. Op denzelfde dag moet het gegeten worden, gij moogt niets van hetzelfde tot de morgen overlaten, Ik, de Eeuwige. Dus zult gij Mijn geboden in acht nemen en gij zult dezelve uitoefenen; Ik, de Eeuwige. Dus zult gij niet ontwijden de Naam Mijner heiligheid, opdat Ik geheiligd worde in het midden der kinderen Israëls; Ik ben de Eeuwige, die u heilige, die n uit de lande Egypte heb gevoerd, om n tot God te zijn.: Ik, de Eeuwige! Nog sprak de Eeuwige tot Mozes, zeggende: Spreek tot de kinderen Israëls en zeg tot hen: De bepaalde feestdagen des Eeuwigen, welke gij als heilige samenkomsten zult uitroepen: deze zijn Mijn bepaalde feestdagen: Zes dagen mag arbeid verricht worden, maar op de zevenden dag is Sabbat der ruste, een verkondiging der heiligheid, al wat arbeid is moogt gij niet verrichten; het is een rustdag voor de Eeuwige, in al uw woonplaatsen. Deze zijn de bepaalde feestdagen des Eeuwigen, heilige samenkomsten, welke gij op derzelver bepaalde tijden zult uitroepen. In de eerste maand, op de veertienden dag der maand, tussen de beide avonden; wordt het Pesach-offer gebracht voor de Eeuwige. En op de vijftienden dag dezer maand begint het feest der ongezuurde broden, voor de Eeuwige; zeven dagen zult gij ongezuurde broeden eten. Op de eersten dag moet een uitroeping der heiligheid zijn voor ulieden: allen dienstarbeid zult gij niet verrichten. En gij zult voor de Eeuwige vuuroffers brengen, gedurende zeven dagen; op de zevenden dag zij een uitroeping der heiligheid; generlei dienstarbeid moogt gij verrichten!

Voorts sprak de Eeuwige tot Mozes, zeggende: Spreek tot de kinderen Israëls en zeg hun: Wanneer gij zult komen in het land, dat Ik ulieden geef, en gij zult zijnen oogst afmaaien; dan zult gij een Omer der eerstelingen van uw oogst tot de priester brengen. En deze zal een wending met de Omer voor de Eeuwige maken, om u welbehagen te verwerven; op de dag na het feest zal de priester daarmede een wending maken. Ook zult gij, ten dage dat gij eens wending maakt met de Omer, bereiden een eenjarig schaap zonder lichaamsgebrek, tot brandoffer voor de Eeuwige. En zijn spijsoffer, twee tienden meelbloem met olie aangemengd, als een vuuroffer, voor de Eeuwige, tot een aangename reuk; benevens zijn plengoffer van wijn een vierde van een Hin. Doch

geen brood of geschroeiide en verse aren zult gij tot op diezelfde dag eten, tot dat gij het offer van uw God zult gebracht hebben, eens eeuwige wet voor uw geslachten, in al uw woonplaatsen. Ook zult gij van de dag na dezen feestdag, van de dag, dat gij zult gebracht hebben de Omer der wending, tellen zeven weken, volle weken moeten het zijn.

Tot op de dag na de zevende week, zult gij vijftig dagen tellen; dan moet gij een nieuw spijsoffer brengen, voor de Eeuwige. Uit uw woonplaatsen zult gij broden ter wending brengen, twee, van twee tienden meelbloem moeten zij zijn, gedeseemd moeten zij gebakken worden; als eerstelingen voor de Eeuwige. Nog zult gij, bij het brood, zeven eenjarige lammeren zonder lichaamsgebrek, en één var, zijnde een jong rund, benevens twee rammen brengen; deze zullen een brandoffer, voor de Eeuwige, zijn, ook hun spijsoffer en hun plengoffer, als een vuuroffer tot een aangename reuk, voor de Eeuwige.

Nog zult gij één geitenbok tot zondoffer bereiden, ook twee éénjarige lammeren, tot vredeoffer. Dan make de priester met het brood der eerstelingen voor de Eeuwige, met de beide lammeren eens wending, heilig zullen zij zijn voor de Eeuwige, de priester zullen zij toebehoren. Ook zult gij op dezelfde dag feest uitroepen tot eens heilige samenkomst voor u, al wat dienst-arbeid is, zult gij niet verrichten, eens eeuwige wet in al uw woonplaatsen, voor uw nageslachten.

Ook als gij de oogst uws lands maait, zult gij de uitersten hoek uws velds bij uw inoogsten niet geheel afmaaïen, ook de enkele aren, bij uw oogst afgevallen, zult gij niet oplezen: aan de arme en aan de vreemdeling moet gij deze overlaten, Ik, de Eeuwige, uw God!

Nog sprak de Eeuwige tot Mozes, zeggende: spreek tot de kinderen Israëls, zeggende: de eerste der zevende maand zij ulieden een rustdag, een herinnering des Therua-blazens, een uitroeping der heiligheid. Al wat dienst-arbeid is zult gij niet verrichten; ook zult gij vuuroffers voor de Eeuwige brengen. Nog sprak de Eeuwige tot Mozes, zeggende: Maar op de tienden dag der zevende maand - de dag der verzoening is het - zal een uitroeping der heiligheid voor u zijn, dan zult gij uw lichamen vastend kwellen, ook zult gij vuuroffers voor de Eeuwige brengen. En generlei arbeid zult gij op dien dag verrichten! want een dag der verzoening is dezelve; om verzoening over u, voor de Eeuwige, uw God, te doen. Want elk persoon, die zich op dezen dag niet vastend kwelt, zal uit zijn volk uitgeroeïd worden. Ook elke persoon, die enigen arbeid op dezen zeïden dag verricht, zal Ik van onder zijn volk verdelgen. Al wat arbeid is zult gij niet verrichten, een eeuwige wet voor uw nageslachten, in al uw woonplaatsen.

De Sabbat der rustdagen zij deze voor u, en gij zult uw lichamen vastend kwellen; op de negenden dezer maand, tegen de avond, van de avond tot de volgende avond, zult gij rustend uw rustdag vieren.

Nog sprak de Eeuwige tot Mozes, zeggende: Op de vijftienden dag dezer zevende maand zij het feest der loofhutten, zeven dagen voor de Eeuwige. Op de eersten dag zij een uitroeping der heiligheid; generlei dienst-arbeid zult gij verrichten. Zeven dagen lang zult gij vuuroffers voor de Eeuwige brengen; op de achtsten dag moet een uitroeping der heiligheid voor u zijn: en gij moet vuuroffers voor de Eeuwige brengen, een slotfeest is hetzelve, al wat dienstarbeid is, zult gij niet verrichten. Deze zijn de bepaalde feestdagen van de Eeuwige, op welke gij heilige samenkomsten zult uitroepen; om vuuroffers voor de Eeuwige, brandoffers en spijsoffers, slachtoffers en plengoffers elk dagelijks, op zijnen dag, te brengen.

Behalve de Sabbatdagen des Eeuwigen; ook behalve uw gaven en behalve al uw geloften, ook behalve al uw vrijwillige gaven, welke gij voor de Eeuwige zult geven.

Maar op de vijftienden dag der zevende maand, als gij het gewas uws lands inzamelt, zult gij het feest des Eeuwigen zeven dagen vieren; de eerste dag zij rustdag, ook de achtste dag zij rustdag. Dan zult gij u op de eersten dag een vrucht van de boom Hadar (Ethrog), dadeltwijgen en een tak van de boom Aboth (Mirten), en beekwilligen nemen; en gij zult n vrolijk maken voor de Eeuwige, uw God, zeven dagen. En gij zult een feest voor de Eeuwige zeven dagen in het jaar vieren; een eeuwige wet voor uw nageslachten, in de zevende maand moet gij hetzelfde vieren. In loofhutten zult gij zeven dagen wonen; elk inboorling onder Israël moet in loofhutten wonen. Opdat uw nageslachten weten, dat Ik de kinderen Israëls in hutten heb doen wonen, toen Ik hen uit de lande Egypte heb getrokken, Ik, de Eeuwige, uw God! Toen maakte Mozes de bepaalde feestdagen des Eeuwigen aan de kinderen Israëls bekend.

Vervolgens leest men uit het tweede Wetboek voor:

En op de vijftienden dag der zevende maand zij u een heilige bijeenkomst, al wat dienstarbeid is moogt gij niet verrichten; en gij zult een feest voor de Eeuwige zeven dagen vieren. Dan zult gij een brandoffer als vuuroffer tot een aangename reuk voor de Eeuwige brengen, bestaande uit dertien varren, zijnde jonge runderen, twee rammen; veertien éénjarige lammeren, zonder lijfsgebrek moeten zij u zijn. En hun spijsoffer, meelbloem met olie aangemengd, drie tienden voor ieder der dertien varren, twee tienden voor elk der twee rammen. En telkens een tiende voor ieder der veertien lammeren. Ook één geitenbok tot zond- offer; behalve het gestadige brandoffer, zijn spijsoffer en zijn plengoffer.

Nadat deze afdeling is voorgelezen, wordt de Wetsrol in de hoogte geheven, het schrift aan de gemeente getoond, en het volgende gezegd:

Dit is de Leer, die Mozes de kinderen Israëls voorgelegd heeft, op bevel des Eeuwigen door Mozes. Zij is een boom des levens voor hen, die haar vasthouden, en die haar vastgrijpt is gelukzalig. Haar wegen zijn de wegen van vreugde, al haar gangen zijn vreedzaam. Een lang leven is in haar rechterhand, in haar linkerhand rijkdom en eer. Zo verlangt het de Eeuwige, om Zijner gerechtigheidswil, daarom gaf Hij der Leer een groten en machtigen omvang.

Voordat de Haftara gelezen wordt, en nadat de Heilige Rol behoorlijk dicht gemaakt is, zegt de daartoe aangewezenen het volgende:

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God! Koning des heelals, die goede profeten uitverkoren en welbehagen in hun met waarheid gezegde woorden gevonden heeft. Geloofd zijt gij, Eeuwige! die de leer, Zijnen dienaar Mozes, Zijn volk Israël en de waarachtige en rechtvaardige profeten heeft uitverkoren!

Zie, er komt een dag voor de Eeuwige, waarop men uw buit, in uw midden, zal verdelen. Ik zal alle heidenen tegen Jeruzalem ten strijde verzamelen; de stad zal veroverd, de huizen geplunderd en de vrouw zullen onteerd worden: de helft der stad zal in ballingschap gaan; doch het overige des volks zal niet uit de stad geroeid worden. En de Eeuwige zal uittrekken, zal met deze heidenen strijden, als ten dage, dat Hij gestreden heeft, ten dage des strijds. Zijn voeten zullen te dien dage staan, op de olijfberg, welke in het gezicht van Jeruzalem ten oosten ligt, en de olijfberg zal zich midden door, van het oosten naar het westen verdelen - een zeer uitgestrekt dal zal de middelruimte vullen, de een helft des bergs zal naar het noorden wijken, zijn

andere helpt naar het zuiden. Dan zult gij door het dal mijner bergen vlieden, want het dal der bergen zal tot Azal reiken; en gij zult vlieden, gelijk gij eenmaal voor de aardbeving, in de dagen van Uzia, de koning van Jehuda gevluucht zijt, dan zult Gij zelf komen, Eeuwige, mijn God! alle heiligen, met U.

En het zal geschieden te dezen dage, dat er noch schitterend licht, noch diepe duisternis zal zijn. Het zal ook geschieden, dat, te dien dage, wellende wateren uit Jeruzalem zullen uitgaan: de helft daarvan zal naar de vóórzee (oostelijk gelegene zee), de helft naar de achterste zee stromen; des zomers en des winters zullen zij voortduren. Dan zal de Eeuwige tot Koning over de ganse aarde zijn, te dien dage zal de Eeuwige enig, en Zijn Naam de Eeuwige zijn.

In gans de omtrek zal het land als een vlakte worden, van Geba, tot Rimmon, ten zuiden van Jeruzalem; deze stad alleen zal verheven worden, zich op haar zetel uitstrekken, van de poort Benjamins af, tot ter plaatse van de eerste poort tot aan de hoekpoort en de toren van Chananël, en tot de koninklijke perskuipen. Men zal er weder in wonen, verbanning zal niet meer plaats hebben, Jeruzalem zal tot veilig verblijf strekken.

Maar dit zal de plaag zijn, waarmede de Eeuwige alle volkeren, die tegen Jeruzalem krijg gevoerd hebben, zal kastijden; uitteren zal elks vlees, terwijl hij nog op zijn boenen staat, zijn ogen zullen wegwijnen in hun holtten (oogkassen), en zijn tong zal verrotten in de mond. Ook zal te dien dage de verwarring des Eeuwigen groot onder hen zijn, ieder zal de hand zijns metgezels aangrijpen, en zijn hand zal zich tegen die zijns gezels opheffen. Zelfs Jehuda zal met Jeruzalem strijden: en dan zal het vermogen aller heidenen uit de omtrek verzameld worden, goud, zilver en klederen in groeten overvloed. Even zo ook zal de plaag van het paard, de muilezel, de kameel, de ezel, en alle dieren, die in derzelver heiren zullen geweest zijn, gelijk aan de (boven-gemelde) tuchtigingen zijn.

Ook al de overgeblevenen uit al de heidenen, die tegen Jeruzalem opgetrokken waren, zullen van jaar tot jaar opgaan, om zich aanbiddend neer te werpen voor de Koning, de Eeuwige Zebaoth, en om het Loofhutzenfeest te vieren. Maar ook zij, die van de geslachten der aarde niet zullen opgaan naar Jeruzalem, om zich aanbiddend voor de Koning, de Eeuwige Zebaoth, neer te buigen, zullen van de vruchtbaar makende regen verstoken blijven. Mocht echter het geslacht der Egyptenaren niet opgaan, niet komen, om dat het genen regen behoeft, dan zal hen de bovengemelde plaag treffen, waarmede de Eeuwige deze heidenvolkeren kastijdde; omdat zij niet opgingen, om het Loofhutzenfeest te vieren.

Dit zal de zondenstraf voor Egypte en de zondestraf voor alle heidenvolkeren zijn, welke niet zullen opgaan om het Loofhutzenfeest te vieren. Te dien dage zal er ook op de bellen der paarden staan: "Heilig aan de Eeuwige." En de potten in de huize des Hoeren, zullen zijn als de sprengbekkens voor het altaar. Dan ook zullen alle potten in Jeruzalem en Jehuda geheiligd zijn aan de Eeuwige Zebaoth en al de offeraars zullen komen, zullen er van nemen en daarin koken; en geen Kenaäniet zal te dezer dage, meer in het huis van de Eeuwige Zebaoth zijn. Zach. 14.

Na de lezing der Hapthara wordt het volgende gezegd:

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God! Koning des heelals, Schepper aller werelden, Rechtvaardige voor alle geslachten; waarachtige God! die zegt en volbrengt, die spreekt en gestand houdt, wiens woorden aller waar en rechtvaardig zijn! Waarachtig zijt Gij, Eeuwige, onze God! waarachtig zijn Uw woorden, niet een enkel woord van Uw toezeggingen blijft onvervuld ten achter, want een waarachtige God en Koning

zijt Gij. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! Almachtige, die al zijn toezeggingen getrouwelijk vervult.

Ontferm U over Sion, want dit is het huis onzes levens; breng spoedig in onze dagen heil aan de ter neer gedrukten van gemoed. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die Sion door haar kinderen verblijdt.

Verblijdt ons, Eeuwige, onze God! door Uw dienaar Elia, de profeet, door het rijk van het huis Uws gezalfden Davids, die spoedig kome en ons hart verheuge. Dat geen vreemde zich op zijnen troon plaatse, en opdat geen anderen meer zijn heerlijkheid deelachtig worden, want bij Uw heiligen Naam hebt Gij bom toegezworen, dat zijn licht nimmer meer zal uitdoven. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! Schild van David!

Voor de heilige leer, voor de eredienst, voor de profeten, voor de (Sabbatdag en den) feestdag der loofhutten, dien Gij, Eeuwige, onze God! ons tot (heiliging en rust, tot) vreugde en blijdschap, ter ere en roem gegeven hebt; voor die allen danken wij U, Eeuwige, onze God, en Uw Naam worde onophoudelijk door de mond aller levenden in alle eeuwigheid geloofd. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die (den Sabbat), Israël en de hoogtijden heiligt.

Als de Eerste feestdag op Sabbat valt, zegt men:

Van de hemel worde verleend verlossing, gunst, genade, barmhartigheid, lang leven, ruime middelen van bestaan, hemelse bijstand, lichamelijke gezondheid, verhevene verlichting, levende en duurzame nakomelingschap, die niet ophoude en niet verhinderd worde de uitspraken der leer na te volgen; aan onze leeraars en geleerden, de heilige verenigingen, welke in het land van Israël en in Babylonië zijn; aan de leeraars der hoogste leerscholen, aan de leeraars van gans Israël, aan de opperste der scholen en de rechters der steden; aan al hun leerlingen en aan al de leerlingen hunner leerlingen en aan allen, die de heilige leer beoefenen! De Koning der wereld zegene hen, verlengte hun leven, vermeerdere hun dagen en verlengte verlenging aan hun jaren! Dat zij verlost en gered worden van allen nood en van alle ongelukkige toevallen! Onze Heer in de hemel sta hun ter zijde, te allen tijde en ure. Laat ons hierop zeggen: Amen!

Die alleen bidt, zegt de twee volgende stukken niet.

Van de hemel worde verleend vrede, gunst, genade, barmhartigheid, lang leven, ruime middelen van bestaan, hemelse bijstand, lichamelijke gezondheid, verhevene verlichting, levende en duurzame nakomelingschap, nakroost dat niet afwijkt van, of vernalatige de woorden der wet. Voor deze gehele heilige gemeente, groot en klein, kinderen en vrouw. De Koning der wereld zegene u, verlengte uw leven, vermeerdere uw dagen en schenke u een geruime levensduur. Dat gij bevrijdt moogt blijven en gered worden van elke nood, van alle kwade toevallen, Onze Heer des hemels zij u te allen tijde en ure te hulpe. Zeggen wij hierop: Amen!

Hij, die onze voorouders Abraham, Izak en Jakob gezegend heeft, zegene ook de gehele heilige gemeente en alle andere heilige gemeenten, zoowel hen als hun vrouw, zonen en dochteren, en al wat hun toebehoort, zoowel hen, die zich in de bedehuizen tot het gebed verenigen, als die dezelve bezoeken om te bidden, die licht tot verlichting en wijn tot Kiddusch en Habdalah geven, die brood aan reizigers, noodpenningen aan de armen verstrekken, en allen, die getrouwelijk de gemeentebelangen waarnemen. De Heilige, geloofd zij Hij, zal hen belonen en alle kwalen van hen verwijderd houden, hun lichaam gezondheid schenken, hun misdaden vergeven, en zegen en geluk aan al hun handenarbeid schenken met gans Israël hun

broeders. Laat ons hierop zeggen: Amen!

Gebed voor het koninklijke Huis en de Overheid.

Hij, die de koningen de overwinning, vorsten heerschappij verleent, - Wiens Rijk dat aller werelden is, - die Zijn' dienaar David van het zwaard der boosheid redde, die een weg door de zee, een pad door machtige stromen baande, Hij zegene, behoede, beware, ondersteune, verheffe, vergrote, en verhoge het aanzien van onze Koningin en Vorstin:

Haar Majesteit Wilhelmina, Koningin der Neer. landen, en Haar Majesteit de Koningin-Weduwe, Regentes der Nederlanden en het ganse Koninklijke Huis, Hoogverheven blijve deszelfs heerlijkheid!

Hij, de Koning aller koningen, behoude Haar met zijn barmhartigheid in het leven en behoede Haar, beschermte Haar tegen alle nood, verdriet en onheil; onderwerpe volken onder Haar heerschappij, storte Haar vijanden voor Haar neer en schenke Haar geluk in al Haar ondernemingen. Hij, de Koning aller koningen, moge met zijn barmhartigheid in Haar hart en in dat van Haar Moeder de Regentes en van al Haar raadslieden en vorsten deelneming opwekken om ons en gans Israël wel te doen. Dat in Haar en onze dagen Juda geholpen worde en Israël rustig wone. Dat te Zien de Verlosser kome. Dat dit Gode welbehaaglijk zij! Laat ons hierop zeggen: Amen!

Heil de bewoners van Uw tempel! onophoudelijk prijzen zij U, Sela!

Heil de volke, wien het zo gaat, heil de volke, wiens God de Eeuwige is.

Loflied van David.

Mijn God en Koning! U wil ik verhogen, Uw Naam eeuwig loven. Dagelijks wil ik U loven, Uw Naam roemen immer en eeuwig. Groot is de Eeuwige en zeer geprezen, ondoorgrondelijk is zijn almacht. Het een geslacht roemt aan het andere Uw daden, en zij maken Uw almacht bekend. De heerlijkheid van de roem Uwer Majesteit, Uw wonderdaden wil ik bezingen. Alles gewaagt van eerbied voor Uw almacht, ook ik wil Uw grootheid verkondigen. Alles bezingt het aandenken Uwer grote goedheid en roemt Uw algerechtigheid. Algenadig en barmhartig is de Eeuwige, lankmoedig en oneindig van goedheid. De Eeuwige is weldadig voor allen, zijn barmhartigheid strekt zich over al zijn schepselen uit. Al Uw werken danken U, Uw vromen loven U. Zij bezingen de Majesteit Uws Rijks, onderhouden zich over Uw almacht. Om de mensen Uw almacht te verkondigen, de Majesteit en heerlijkheid Uwer heerschappij. Uw Rijk is het Rijk der eeuwigheid, Uw heerschappij duurt door alle tijden voort. De Eeuwige ondersteunt alle vallenden en richt alle gekromden op. Aller ogen zijn vol vertrouwen op U gevestigd, en Gij geeft hun spijs te rechter tijd. Gij opent Uw hand en verzadigt alle levenden weldadiglijk. De Eeuwige is rechtvaardig in al zijn wegen, goedertieren in al zijn daden. De Eeuwige is nabij allen, die Hem aanbidden, allen, die hem in waarheid aanroepen. Hij vervult de wens Zijner vromen; Hij hoort hun geschrei en helpt hen. De Eeuwige behoedt allen, die Hem beminnen; Hij verdelgt alle goddelozen. de lof des Eeuwigen zal mijn mond verkondigen, Zijn heilige Naam wordt door alle vlees in alle eeuwigheid geloofd. Wij loven de Eeuwige van nu af tot in eeuwigheid, Hallelujah!

De Voorlezer neemt de Wetsrol in de arm en zege:

Looft allen de Naam des Eeuwigen, want alleen Zijn Naam is hoogverheven!

Op Sabbat zegt men:

Een psalm Davids.

De Eeuwige is de aarde, met wat haar vult, de wereld met haar bewoners. Want Hij heeft haar op zeeën gegrondvest, aan stromen gebouwd. Wie durft de berg des Eeuwigen bestijgen? Wie zijn heilige plaats betreden? Die rein van handen, zuiver van hart is, die geen meened gedaan, noch valselijk gezworen heeft, verwerft zegen van de Eeuwige, het gerechte loon van de God zijns heils. Zo is het geslacht dat Hem vereert, dat naar Uw aangezicht verlangt, Jakob, Sela! Heft, poorten! uw hoofden op, verheft u, overoude deuren! dat de Koning der ere binnen trede. Wie is die Koning der ere? De Eeuwige, machtig en roemrijk; de Eeuwige, de Held des krijgs. Heft, poorten, uw hoofden op, verheft u, overoude deuren, dat de Koning der ere binnen trede. Wie is die koning der ere? De Eeuwige Zebaoth is de Koning der ere. Sela!

Een psalm Davids. Brengt de Eeuwige, zonen der machtigen! brengt de Eeuwige hulde en roem. Brengt de Eeuwige de eer Zijns Naams, aanbidt de Eeuwige! in heilig feestgewaad. De stem des Eeuwigen rolt over de watervloeden, de God der ere dondert, de Eeuwige over machtige stromen. Des Eeuwigen stem is geweldig, de stem des Eeuwigen is met heerlijkheid. De stem des Eeuwigen verplettert cederen, de Eeuwige slaat de cederen van de Libanon in splinters. Hij doet hen huppelen als een kalf, de Libanon en de Sirjon als een jong Reëm. De stem des Eeuwigen schiet een vlamme bliksem. De stem des Eeuwigen doet de woestijn beven, de Eeuwige doet de woestijn van Kades sidderen. De stem des Eeuwigen doet de schuw hinde opstuiven, ontbladert de bossen; doch in Zijne tempel zegt alles: Majesteit.

De Eeuwige zat bij de zondvloed op de troon: de Eeuwige troont eeuwig als Koning. De Eeuwige verleent Zijnen volke de zege, de Eeuwige zal Zijn volk met vrede zegenen.

Bij het plaatsn van het wetboek in de ark, zegt men:

En als (de Arke) stil hield, zeide hij: Rust nu, andermaal, Eeuwige, onder de myriaden duizendtallen van Israël. Trek, Eeuwige, Uw rustplaats binnen, Gij en de ark Uwer heerlijkheid. Dat Uw priesters zich met de deugd omkleden, dat Uw vromen juichen. Om wil van Uw knecht David, weiger niet wat Uw gezalfde knecht begeert. Want een goede leer heb Ik u gegeven, Mijn wet zult gij dus niet verlaten. Zij is de boom des levens voor hen, die haar vasthouden, die zich op haar verlaten, zijn gelukkig. Haar wegen zijn die der liefelijkheid, al haar paden vrede. Voer ons, Eeuwige! tot U terug, en laat ons wederkeren, vernieuw onze dagen (van bloei) als voormaals.

Musaph-gehed voor de eersten dag van het Loofhuttenfeest.

De Voorlezer zegt half Kadis.

Wanneer ik de Naam des Eeuwigen aanroep, verheerlijkt de grootheid onzes Gods. Heere! open mijn lippen, dat mijn mond Uw lof verkondige.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, God onzer voorouders, God van Abraham! God van Izak! God van Jakob! Gij, grote, machtige en ontzagelijke God, Allerhoogste, die weldaden beloont, Eigenaar aller geschapene wezens, die de deugden der

voorouders gedenkt, en liefdevol hun nakomelingschap een verlosser om Uws Naams wil brengt. Koning, Redder, Beschermers en Schild. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! Abrahams Schild!

De Gemeente antwoordt:

Zijne Majesteit is over aarde en hemel. Hij verheft de hoorn Zijns volks: een lofzang voor al zijn vromen, voor de kinderen Israëls, het Hem verwante volk. Hallelujah

Op een' der werkdagen zegt men:

Gij zijt machtig in eeuwigheid, o Heer! machtige Redder! Gij doet de doden herleven. Gij onderhoudt de levenden met goedertierenheid, doet de doden herleven, door Uw oneindige barmhartigheid. Gij zijt de Steun der wankelenden, der zieken Arts en Bevrijder der geketenden! Gij komt Uw belofte aan hen, die in de aarde sluimeren, getrouwelijk na 1 Wie gelijkt U, Heer der Almacht? Wie evenaart U, Koning! die over leven en dood beschikt en heil laat ontspruiten? Getrouw aan Uw belofte, doet Gij de doden eenmaal herleven! Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de doden weder bezielt.

Bij de herhaling des gebeds door den Voorlezer.

De Voorlezer: Wij willen U huldigen en heiligen naar de geheimnisvolle taal der heilige Seraphim, welke Uw Naam in het heiligdom heiligen, gelijk door Uw profeten geschreven is: En de een riep de ander toe en zeide:

De Gemeente: "Heilig, Heilig, Heilig is de Eeuwige Zebaoth, de gehele aarde is vol van zijn heerlijkheid."

De Voorlezer: Van zijn Majesteit is gans de wereld vervuld; zijn dienaren vragen de een de ander: "Waar is het verblijf Zijner Majesteit!" Aan de tegenovergestelde reien roepen zij toe: "Geloofd!

De Gemeente: Geloofd zij de Majesteit des Eeuwigen van uit haar plaats.

De Voorlezer: Van zijn plaats zal Hij Zich met barmhartigheid wenden, en het volk begunstigen, hetwelk de eenheid Zijns Naams erkent en gestadig, des avonds en des ochtends, elke dag tweemaal, met liefde zegt: "Hoor!"

De Gemeente: "Hoor Israël, de Eeuwige, onze God, is een enig, eeuwig Wezen."

De Voorlezer: Een enig Wezen is onze God, Hij is onze Vader, onze Koning en onze Redder, en Hij zal ons door zijn albarmhartigheid, ten tweeden male, voor het oog van al wat leeft laten horen, om u ten God te zijn.

(De Gemeente.) "Ik ben de Eeuwige, Uw God."

'Machtige, onze Machtige! Eeuwige, onze Heer! hoe geducht is Uw Naam op de ganse aarde. De Eeuwige alléén zal Koning zijn over gans de aarde, op dien dag zal de Eeuwige enig en Zijn Naam de Enige zijn.

Voorlezer. En in de schriften Uws heiligen (David) is het volgende geschreven:

De Gemeente: "De Eeuwige regere eeuwiglijk; Uw God, o Sion! door alle tijden heen, Hallelujah!"

De Voorlezer: Ten allen tijde verkondigen wij Uw grootheid, verheerlijken in alle eeuwigheid Uw heiligheid; Uw lof, onze God! wijkt nimmer van onzen mond, want Gij, Almachtige! zijt een groot en heilig Koning. Geloofd zijt Gij, Eeuwige, de heilige God!

Gij hebt ons uit alle volken uitverkoren, ons bemind, welbehagen in ons gevonden, ons boven alle natiën verheven, door Uw geboden geheiligd, en ons tot Uw dienst, onze Koning doen naderen, en hebt Uw groten en heiligen Naam op ons overgedragen.

Gij gaf ons met liefde, Eeuwige, onze God! (Sabbatdagen tot rust,) gezette tijden tot vreugde, feest- en hoogtijden tot verlustiging, (dezen Sabbatdag en) dezen feestdag der Loof hutten, de tijd onzer vreugde (met liefde), tot verkondiging der heiligheid, ter gedachtenis aan de uittocht uit Egypte.

Gij zijt heilig, Uw Naam is heilig, en de heiligen prijzen U dagelijks, Sela! Geloofd zijt Gij, Eeuwige! de Almachtige! de Heilige!

Wegens onze zonden werden wij uit ons land verdreven en van onze bodem verwijderd, zodat wij niet meer gaan kunnen om te verschijnen en ons voor U aanbeddend neer te werpen en onze verplichtingen te vervullen in Uw uitverkoren huis, de groten en heiligen tempel, waarover Uw Naam genoemd is, wegens de macht, die zich tegen Uw heiligdom verzet heeft.

Mocht het U, Eeuwige, onze God en God onzer voorouders, barmhartige Koning! welbehaaglijk zijn, terug te keren en U over ons en over Uw heiligen tempel naar Uw oneindige barmhartigheid te ontfermen, denzelven spoedig weder te doen herbouw en deszelfs heerlijkheid te vergroten.

Onze Vader! onze Koning! openbaar spoedig de heerlijkheid Uwer regering over ons, verschijn en verhef U over ons voor de ogen aller levenden, voer onze verstrooiden van onder de volken bijeen, en Verzamel onze ballingen van de einden der aarde. Breng ons met vreugde naar Uw stad Sion en naar Jeruzalem, Uw heilige tempel, met eeuwige vreugde; aldaar zullen wij voor U bereiden de verschuldigde offeranden, de dagelijkse naar derzelve ordening en de bijgevoegde naar derzelve voorschriften. Zo zullen wij ook het buitengewone offer voor (dezen Sabbat en) dezen feestdag der Loof hutten voor U met liefde bereiden en offeren naar het voorschrift Uws welbehagens, gelijk Gij ons in Uw leer door Uw dienaar Mozes, uit de mond Uwer heerlijkheid hebt voorgeschreven, als volgt:

Op Sabbat:

Op de Sabbatdag, twee éénjarige lammeren zonder lichaamsgebrek; ook twee tienden meelbloem tot spijsoffer, aangemengd met olie en diens plengoffer. Dit is het brandoffer voor elken Sabbat, behalve het gestadige brandoffer en diens plengoffer. (Dit is het offer van de Sabbat en het offer van dezen feestdag, gelijk gezegd is.)

En op de vijftienden dag der zevende maand zij u een heilige bijeenkomst, al wat dienstarbeid is moogt gij niet verrichten; en gij zult een feest voor de Eeuwige, zeven dagen vieren. Dan zult gij een brandoffer, als vuuroffer, tot een aangename reuk voor de Eeuwige brengen, bestaande uit varren, zijnde jonge runderen, dertien, twee rammen: veertien éénjarige lammeren, zonder lijfsgebrek moeten zij u zijn.

Derzelve spijs- en plengoffer is zo als gezegd is drie tienden [meelbloem] voor elke var, twee tienden voor de ram, een tiende voor elk lam; wijn tot plengoffer, een bok tot zondoffer en twee dagelijkse offers, naar hun voorschriften.

(Op Sabbat:

Zij zullen zich in Uw Rijk verblijden, die de Sabbat in acht nemen en denzelven hun wellust noemen, een volk, dat de zevenden dag heiligt zal zich ganselijk verzadigen en verlustigen in Uw goedheid; in de zevenden dag hebt Gij welbehagen gehad en denzelven geheiligt; de verkorene onder de dagen hebt Gij hem genoemd, tot herinnering aan het werk dor schepping.)

Onze God, God onzer voorouders, barmhartige Koning! Ontferm U onzer, Algoede en Weldadige, laat U door ons verbidden, keer tot ons met Uw oneindige barmhartigheid terug om der voorouderen wil, die Uw wil volbrachten. Herbouw Uw tempel gelijk in voormalige tijden, herstel Uw heiligdom op deszelfs grondvesten, toon ons deszelfs opbouw, verblijd ons met deszelfs ordening, voer de priesteren tot hun diensten terug, de levieten tot hun zang en snarenspeel; breng Israël naar deszelfs woonsteden, opdat wij van daar kunnen optrekken, verschijnen en ons voor U aanbeddend neerwerpen op de driemaalige (voorgescreven verschijning op de) feesten, zo als dit in Uw leer geschreven is: Driemaal 's jaars zal verschijnen elk manspersoon onder n, voor de Eeuwige, uw God, ter plaatse, die Hij daartoe bestemmen zal: op het Paasfeest, het Wekenfeest en het Loofhuttenfeest, maar men zal niet ledig (zonder offer) voor het aangezicht des Eeuwigen verschijnen. Ieder naar zijn gave, overeenkomstig de zegen, die de Eeuwige, Uw God, u verleend heeft.

Laat ons, Eeuwige, onze God I de zegen Uwer feestdagen genieten tot leven en eendracht, tot vreugde en blijdschap, gelijk Gij goedgunstiglijk hebt toegezegd ons te zegenen. (Onze God, God onzer voorouders! Dat onze rust U welbehaaglijk zij!) heilig ons door Uw geboden, verleen ons aandeel in Uw leer, verzadig ons met Uw goedheid, verblijd ons door Uw hulp, reinig ons hart, opdat het U in waarheid diene, en laat ons, Eeuwige, onze God! (met liefde en welbehagen,) met vreugde en blijdschap Uw heilige (Sabbatten) feestdagen deelachtig zijn, opdat zich gans Israël, dat Uw Naam heiligt, verheuge. Geloofd zijt Gij, Eeuwige, die (den Sabbat,) Israël en de hoogtijden heiligt!

Toon Uw welbehagen, Eeuwige, onze God, aan Uw volk Israël en deszelfs gebeden. Herstel de offerdienst in het binnenste Uws heiligdoms. Neem Israëls offer en zijn gebeden met liefde en welbehagen aan. o, Mocht de dienst van Uw volk Israël U ten allen tijde welbehaaglijk zijn. Mochten onze ogen aanschouw, dat Gij met erbarming naar Sion terugkeert. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die zijn Majesteit andermaal in Sion zal doen tronen.

Wij danken U, daar Gij de Eeuwige, onze God en de God onzer voorvaders zijt in alle eeuwigheid. Gij zijt door alle tijden heen de Rots onzes levens, het Schild onzes heils. Wij danken U, en verkondigen Uw roem, voor ons leven, dat slechts van U afhangt, voor onze ziel, die Gij bewaart, voor Uw wonderdaden, die wij dagelijks voor ons hebben, voor Uw wonderen en weldaden te allen tijde - des avonds, morgens en middags. Alsmede Uw barmhartigheid heeft nimmer opgehouden. Uw genade, Albarmhartige, is oneindig; op U vertrouwen wij eeuwiglijk.

Voor dit alles zij Uw Naam, o Koning, geloofd en hoog geprezen, immer en eeuwig. En al wat leeft zal U danken en Uw Naam oprecht prijzen. God onzes heils en onzer hulp, Sela! Geloofd zijt Gij, Eeuwige! wiens Naam de Algoede is, en wien alleen het ons betaamt te danken.

Verleen vrede, gelukzaligheid, zegen, gunst, genade en barmhartigheid aan ons, en Uw gans volk Israël. Zegen ons, onze Vader! allen gezamenlijk met het licht Uws

aangezichts. Want met het licht Uws aangezichts hebt Gij, Eeuwige, onze God! ons de leer des levens, liefde tot de deugd, alsmede de rechtvaardigheid, zegen, barmhartigheid, leven en vrede gegeven; het behage dus in Uw ogen, Uw volk Israël, te allen tijde en te elke ure met Uw vrede te zegenen.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, die Zijn volk Israël met vrede zegent.

Mijn God, bewaar mijn tong voor het kwaad en mijn lippen voor bedrieglijke redenen. Laat mijn ziel jegens mijn lasteraars gelaten, en tegen ieder geduldig zijn, gelijk het stof der aarde. Open mijn hart voor Uw leer, opdat mijn ziel naar de vervulling Uwer geboden streve. Vernietig spoedig hen, die boze ontwerpen tegen mij smeden, en verijdel hun voornemens. Doe dit om Uws Naams wil, doe dit om Uwer rechterhands wil, doe dit om Uwer heiligheids wil, doe dit om Uw Leer, opdat Uw geliefden bevrijd worden. Sta mij met Uw rechterhand bij, en verhoor mij. Mochten U de woorden mijns monde welbehaaglijk zijn en de ontboezeming mijns harten voor U, Eeuwige, mijn Rots en mijn Verlosser! Hij, die vrede onder zijn hemelkoren bewaart, beschikke vrede onder ons en geheel Israël. Zegt hierop: Amen!

Het zij Uw wil, Eeuwige, onze God en God onzer voorouders! de heiligen tempel spoedig in onze dagen te herbouw, en laat ons aandeel hebben in Uw Leer. Wij zullen U aldaar in eerbied dienen, gelijk in vorige dagen en jaren der oudheid. Dan zal het offer van Juda en Jeruzalem de Eeuwige welbehaaglijk zijn, gelijk in voormalige dagen en jaren der oudheid.

De voorlezer herhaalt het gebed, waarna de zegen over het volle door de Kohanim wordt uitgesproken; alsdan volgt men de orde der Hosanoth, zo als deze op het einde van dit deel is afgedrukt, waarna men het volgende zegt:

Niemand is als onze God, niemand als onze Heer, niemand als onze Koning, niemand als onze Helper. Wie is als onze God? wie als onze Heer? wie als onze Koning? wie als onze Helper? Wij willen danken onze God, wij willen danken onze Heer, wij willen danken onze Koning, wij willen danken onze Helper. Geloofd zij onze God, geloofd zij onze Heer, geloofd zij onze Koning, geloofd zij onze Helper. Gij zijt onze God, Gij zijt onze Heer, Gij zijt onze Koning. Gij zijt onze Helper. Gij zijt het, ter Wiens ere onze voorouders het reukwerk der welriekende specerijen in rook deden opstijgen.

De Rabbijnen hebben geleerd: het reukwerk was samengesteld uit balsem, zeenagel, galbanum en wierook, elk zeventig Mane gewicht. Mirre, kassia, spits van nardus, saffraan, elk zestien Mane gewicht. Costus twaalf Mane, specerijen drie Mane, kaneel negen Mane. Loog van wikken negen Kab. Cyprus-wijn drie Sap en drie Kab; en als men geen Cyprus-wijn heeft, neemt men ouden witachtige wijn; Sodomzout een vierde van een Kab, een weinig Maále-Asan (dat de rook doet opstijgen).

Rabbi Nathan zegt: ook een weinig hars van de Jordaan; doet men er echter honig aan, dan wordt het onbruikbaar; en als men een der bestanddelen achterwege laat, is men de dood schuldig (door het goddelijk gericht).

Rabban Simon, de zoon van Gamliël zegt: De balsem is niets anders dan de gom, die langs de balsemheester afdruipt; de loog van wikken dient, om er de zeenagel mede af te spoelen, opdat hij er schoon uitzie. In de Cyprus-wijn weekt men de zeenagel, om er een sterken geur aan te geven; doch urine zou daartoe dienstiger geweest zijn, ware het niet dat men eerbiedshalve geen urine in het heiligdom mag brengen.

De lofliederen, die de Levieten in de heiligen tempel zongen, waren de volgende:

Op de eersten dag der week zongen zij: "Den Eeuwige behoort de aarde en wat haar vervult, de wereld "en die daarin wonen." (PSALM 24). –

Op de tweeden dag: "Groot is de Eeuwige en zeer geroemd, in de stad onzes Gods "is de berg Zijner heiligheid" (PSALM 48). –

Op de derden dag: "God is bestendig in de Goddelijke gemeente, Hij richt in "het midden der machtige rechters" (Psalm 82). –

Op de vierden dag: " God der wraak, Eeuwige! God der wraak, verschijn toch" (PSALM 94).

Op de vijfden dag: "Juicht God, onze Sterkte, "jubelzingt de God Jakobs!" (PSALM 81). –

Op de zesden dag: "De Eeuwige is Koning; Hij heeft Zich met Majesteit getooid, de "Eeuwige heeft Zich met macht gekleed, Zich daarmede omgord, "zo staat de wereld vast en wankelt nimmer" - (PSALM 93).

Op de Sabbat: "Psalm voor de Sabbatdag" (PSALM 92). Een psalmgezang voor de toekomst, voor de dag, die geheel Sabbat en rust is, voor het eeuwige leven.

Rabbi Eliazar zeide, uit Naam van Rabbi Chanina: De leraars der wet breiden de eendracht in de wereld uit, want er is geschreven: "Al uw kinderen zullen geleerd zijn door de Eeuwige, en de vrede uwer kinderen zal groot zijn". - Men leze hier niet uw kinderen, maar uw opbouwers. -

De vrienden Uwer leer genieten vele zaligheid, geen ongeval bedreigt hen. Er zij vrede binnen uw muren, veiligheid in uw kastelen. Om mijner broederen en vrienden wil, wens ik u de vrede. Om de tempel van de Eeuwige, onze God, zoek ik uw welvaart. De Eeuwige geeft Zijn volk de zege, de Eeuwige zegent Zijn volk met vrede.

Op ons rust de plicht de Heer des heelals te loven, de Schepper der wereld te verheerlijken. Hij heeft ons niet gelijkelijk bedeed met de natiën van andere landen, ons niet gelijk geacht met de bewoners des aardrijks ' ons aandeel is niet gelijk het hun en ons lot evenaart niet dat der grote menigte.

Wij immers knielen, werpen ons neer en aanbidden de Koning aller koningen, de Allerhoogste, geloofd zij Hij, Hij is het, die de hemel uitgespannen en de aarde gegrondvest heeft. De troon Zijner Majesteit is ginds in de hoge hemelen, het verblijf Zijner almacht is in gene onmetelijke hoogte. Hij alleen is onze God, geen ander buiten Hem. Waarlijk onze Koning is Hij, en niemand buiten Hem. Zo staat het ook in zijn Leer geschreven "Erken het heden en neem het ter harte, dat alleen de Eeuwige de God is boven in de hemel, beneden op de aarde, en geen ander!"

Daarom hopen wij, Eeuwige, onze God! spoedig de heerlijkheid Uwer Majesteit weder te aanschouw; de gruwelen zullen dan van de aarde verbannen en de afgoden vernietigd worden. Door het Rijk des Almachtigen wordt de wereld volmaakt, en alle mensenkinderen zullen Uw Naam aanbidden. Tot U zullen zich alle snoodaards der aarde wenden, en alle bewoners des aardrijks zullen het erkennen en inzien, dat slechts voor U alleen elke knie buigen, elke tong zweren moet. Voor U, Eeuwige, onze God! zullen zij knielen en zich aanbiddeend neerwerpen, de eer Uws Naams verheerlijken. Allen zullen het juk Uwer heerschappij op zich nemen, opdat Gij spoedig voor eeuwig over hen regeert. Want het Rijk behoort U, en Gij zult roemrijk regeren in eeuwigheid; gelijk in Uw leer geschreven staat: " De Eeuwige zal immer en eeuwig regeren." Voorts: "De Eeuwige zal Koning zijn "over de gehele aarde, en alsdan zal de Eeuwige enig, en Zijn "naam de Enige zijn."

Men zegt Kadis en vervolgens Sir Hajichud.

(Zie op het einde van dit werk).

ORDE VAN HET NAMIDDAG-GEBED.

Men zegt het gebed Asré, enz. bl. 1 en vervolgt alsdan:

Voor Sion zal een Verlosser komen, alsmede voor de boetvaardige zondaars in Jakob, zegt de Eeuwige. En Ik ben het, die dit verbond met hen gemaakt heb, zegt de Eeuwige; Mijn geest, die op u rust, en Mijn woorden, die Ik in uw mond gelegd heb, zij zullen niet uit uw mond, noch uit de mond uwer nakomelingschap, noch uit dien van uw laatste nakroost wijken, zegt de Eeuwige, van nu af tot in eeuwigheid. (Jes. 59)

Gij Allerheiligste! troont onder de lofzangen van Israël. De een riep (in het koor der Seraphim) de anderen toe en zeide: "Heilig, heilig, heilig is de "Eeuwige Zebaoth, de gehele aarde is vol van zijn Majesteit!" Zij nemen wederkerig de een van de anderen verlot, en zeggen "heilig in de hoogverhevene hemelen, is het huis Zijner heerlijkheid, heilig op de aarde, het werk Zijner almacht; heilig, altijd en in oneindige eeuwigheid is de Eeuwige Zebaoth, de gehele aarde is van de glans Zijner heerlijkheid vervuld!

En een wind droeg mij heen (zegt de Profeet), en ik hoorde achter mij een geluid, als dat van een geweldigen storm: "Geloofd zij de Majesteit " des Eeuwigen vanuit haar plaats." - En een wind stuwde mij voort en ik hoorde achter mij de stomme van een ontzaggelijk geraas, dat lofwijzend riep: „Geloofd zij de heerlijkheid des Eeuwigen "van de oord waar zijn heerlijkheid zetelt." - De Eeuwige zal immer en eeuwig regeren.

Des Eeuwigen regering bestaat altijd en in alle eeuwigheden. Eeuwige! God onzer voorvaderen Abraham, Izak en Israël, bewaar in alle eeuwigheid het gedichtsel der gedachten van het hart Uws volks, en verhef hun hart tot U! Hij, de Albarhartige, vergeeft de zonde en zal niet verdelgen, neemt vaak Zijnen toorn terug, en laat nooit zijn ganse gramschap ontwaken. Want Gij, Heere zijt algoed en vergevend, en vol genade voor allen, die U aanroepen. Uw rechtvaardigheid is eeuwig recht, Uw leer is waarachtig. Gij bewijst aan Jakob de trouw, aan Abraham de gunst, die Gij onze voorouders, in voormalige tijden, toegezworen hebt. Geloofd zij de Heer; dagelijks legt Hij ons lasten op, de Almachtige is ons heil, Sela!

De Eeuwige Zebaoth is met ons, onze vesting de God Jakobs, Sela! Eeuwige Zebaoth! heil de man, die op U vertrouwt. Eeuwige! help ons; o Koning! verhoor ons, ten dage dat wij U aanroepen. Geloofd zij onze God, die ons tot zijn verheerlijking geschapen, ons van de dwalenden afgezonderd, ons een leer der waarheid gegeven, en het eeuwige leven in ons ingeplant heeft. Hij opene ons hart voor zijn leer, en pronte in ons hart liefde en eerbied voor Hem in, zodat wij naar Zijn wil handelen, en Hem met een volkomen hart dienen; opdat wij ons niet te vergeefs bemoeien, en gene nutteloze gewrochten te voorschijn brengen. Het zij U welbehaaglijk, Eeuwige, onze God, en God onzer voorouders! dat wij Uw instellingen in acht nemen, in deze wereld, opdat wij eens waardig worden te beleven, te zien en deelachtig te worden genen gelukkigen en gezegenden tijd in de dagen des gezalfden Verlossers, en het leven der toekomstige wereld. Opdat mijn eer U met snarenspeel zonder ophouden bezinge Eeuwige, mijn God! ik zal U in eeuwigheid danken! Heil de man, die op de Eeuwige vertrouwt, wiens Toeverlaat de Eeuwige! s! Vertrouwt op de Eeuwige! immer en eeuwig, want in Jah, de Eeuwige, ligt de grondsteen aller werelden! Op U vertrouwen zij, die Uw Naam kennen; want Gij verlaat hen niet, die U zoeken, Eeuwige! Zo verlangt het de Eeuwige, om Zijner gerechtigheid wil, daarom gaf Hij zijn leer een groten en

machtigen omvang.

(Op Sabbat: o Dat mijn gebed tot U opstijge, Eeuwige! in een tijdstip van genade, God! verhoor mij, naar Uw eindeloze goedertierenheid met Uw ware hulpe).

(Op Sabbat leest men in het wetboek). Hierna zegt men het slaande gebed, als bij het avondgebed, bl. 13 enz. en het slotgebed Alonu op bl. 17.

Gebed voor de Tweeden Avond van het Loofhuttenfeest.

De Voorlezer. Terwijl de Voorlezer nevenstaande

Looft de Eeuwige, de Lof waardige.

woorden zingt, zegt de gemeente

De Gemeente en naderhand de Voorlezer.

Geloofd zij de Eeuwige, de Lofwaardige, in alle eeuwigheid.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals, Wiens bevel de avonden doet schemeren, die met wijsheid de hemelpoorten opent, de uren verandert en de tijden afwisselt met verstand, die de sterren aan het uitspansel in haar loop naar Zijnen wil regelt, Schepper van dag en nacht, die het licht voor de duisternis en de duisternis voor het daglicht doet verdwijnen. Zo ontvoert Hij de dag en brengt de nacht, en maakt cello scheidings tusschen dag en nacht. Eeuwige Zebaoth is Zijn Naam! Hij, de Almachtige, Levende en Zelfstandige, heerse over ons in alle eeuwigheid.

(Als de tweede feestdag op zondag invalt, zegt nee de gebeden van den eersten avond.)

Het feest der inzameling, als wanneer het jaar zijnen omloop besluit, verhoogt de vreugde der roos (Israël). Vrolijk, opgetogen en jubelend roemt zij, mijn Vriend! des morgens Uw genade, en juicht Uw lof des avonds. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de avonden schemeren doet.

Eeuwige liefde hebt Gij Uw volke, de huize Israëls, toegezegd. Uw Leer, geboden, wetten en rechten hebt Gij ons geleerd; daarom, Eeuwige, onze God I zullen Uw wetten ons bezig houden als wij ons neerleggen en wanneer wij opstaan, en wij verheugen ons onophoudelijk met de woorden Uwer leer en met Uw geboden. Zij immers zijn ons leven en de verlenging onzer dagen, en daarom zullen wij ons dag en nacht daarmede bezig houden. o, Mocht Gij ons Uw liefde nimmer onttrekken.

Vier het wel, het Loofhuttenfeest, en verheug n met al de uw, Dit zal zegen over al uw arbeid, al uw verrichtingen brengen, en vreugde, liefde en eendracht, in al uw kringen. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die Zijn volk Israël bemint.

Hoor, Israël, de Eeuwige, onze God, is een enig, eeuwig Wezen.

Geloofd zij de Naam Zijner heerlijke regering immer en eeuwig!

Gij zult de Eeuwige, uw God, beminnen met geheel uw hart, geheel uw ziel en geheel uw vermogen. Deze woorden, welke Ik u heden beveel, zullen u steeds in het hart blijven. Gij zult die uw kinderen inprenten en daarvan spreken, als gij in uw huis zit of u op de weg bevindt, als gij u ter neerlegt en als gij opstaat. Gij zult u die tot een toeken op uw hand binden, en als een voorhoofdsband tusschen uw ogen dragen. Gij zult die aan de deurposten van uw huis en aan uw poorten schrijven.

Geprezen, geroemd, verheerlijkt, hoog vereerd en verheven is de Naam van de Koning aller koningen, de Heilige, geloofd zij Hij, want Hij is de Eerste en de Laatste, buiten Hem bestaat geen god. Maakt baan voor Hem, die door de hemelsferen rijdt, Wiens Naam Eeuwige! s! Zingt vrolijk voor Hem, Zijn Naam is boven allen roem en lof

verheven. Geprezen zij de Naam Zijner verheerlijkte Majesteit. De Naam des Eeuwigen zij hoog geprezen, van nu af tot in alle eeuwigheid.

Wanneer gij alzo Mijn geboden zult in acht nemen, die Ik u heden beveel, om de Eeuwige, uw God, van ganser harte en met geheel uw ziel te beminnen en Hem te dienen; dan zal Ik uw land de regen te bestemden tijd geven, de vroegen en laten regen, opdat gij uw koren, most en olie zult kunnen inzamelen. Ook zal Ik op uw veld gras voor uw vee laten groeien, opdat gij eten en u verzadigen kunt. Neemt u echter in acht, opdat uw hart niet verleid worde, om af te wijken en afgoden te dienen en u aanbiddend voor hen neer te werpen. De toorn des Eeuwigen zou tegen u ontbranden: Hij zou de hemel sluiten, opdat geen regen kome, en de aarde haar gewas niet geven zou, en gij zoudt spoedig verloren gaan van het goede land, dat de Eeuwige u geeft. Neemt dus deze woorden ter harte en prent ze in uw gemoed, bindt ze tot een teken op uw band en tot een voorhoofdsband tussen uw ogen. Leert ze uw kinderen om bestendig er over te spreken, als gij in uw huis zit, langs de weg gaat, als gij u ter neerlegt en opstaat. Schrijft ze aan de deurposten van uw huis en op uw poorten; opdat gij met uw kinderen langen tijd vertoeven moogt op het aardrijk, dat de Eeuwige uw voorouders toegezworen heeft, zolang de hemel boven de aarde bestaan zal.

De Eeuwige sprak tot Mozes als volgt: Spreek tot de kinderen Israëls en zeg hun, dat zij en al hun nakomelingen aan de hoeken hunner klederen schouwdraden maken, en aan de hoek dezer schouwdraden een hemelsblauw wollen snoer bevestigen. Deze zullen u tot schouwdraden dienen, opdat gij dezelve ziet, gij de geboden des Eeuwigen herinnert en dezelve uitoefent, maar de ingevingen uws harten of hetgeen uw ogen aanschouw niet navolgt, welke gij boelerende aanhangt. Gij zult daardoor al Mijn geboden indachtig zijn, dezelve uitoefenen en uw God heilig zijn. Ik ben de Eeuwige, uw God, die u uit Egypte gevoerd heb, om u ten God te zijn, Ik, de Eeuwige, uw God. Waar en waarachtig is dit alles en ons bevestigd, dat Hij en geen ander de Eeuwige, onze God, en wij Zijn volk Israël zijn. Hij is het, die ons uit de hand van regenten bevrijd heeft; Hij, onze Koning, die ons van het geweld aller tirannen gered heeft; Hij, de Almachtige, die al onze verdrukkers tuchtigt en al onze zielsvijanden weder vergeldt; Hij, die ondoorgroendelijk grote dingen en ontelbare wonderen verricht; Hij is het, die onze ziel in het leven behoudt, en onze voet niet laat wankelen, die ons de hoogten onzer vijanden doet bestijgen, en onze hoorn verheft boven allen, die ons haten; die om ons wonderen en wraak aan Farao uitgeoefend, tekenen en wonderen in liet land der zonen van Cham verricht heeft, die in zijn verbolgenheid al de eerstgeborenen in Egypte verslagen, en Zijn volk Israël daaruit gevoerd heeft tot eeuwige vrijheid. Hij is het, die zijn zonen tussen de afdelingen der Schelfzee voerde, en hun vervolgers en haters in de afgrond stortte. Toen aanschouwden zijn zonen zijn almacht, prezen en loofden Zijnen naam, huldigden zijn heerschappij met welbehagen. Mozes en de kinderen Israëls hieven U ter eer een lofzang aan.

De hut brengt mij de ontzaggelijke daden in herinnering, die Hij (God) voor het volk, dat onder zijn schaduw overnachtte, gewrocht en verricht heeft. De hut strekt ter herinnering aan zijn voormaals uitgeoefende wonderdaden, om de gebondenen (Israël) uit hun handen (Egypte) te verlossen. Reeds van voormaals voleinde en bepaalde Hij deze hut, die met machtigen arm verlostte, om de verdiensten van Jakob, die de zijnen in Sukkoth (hutten betekend) deed overnachten. De hut, beval en onderrichtte Hij voor alle komende geslachten, haar te bereiden; want zij toch is een gelijkenis van de zesdaagse betrekking 1) van wolken, nevel en rook 2). Met de hut bedekte Hij en voorzag ook van levensmiddelen in gene wildernis, (de woestijn), het nageslacht van

hem (Abraham), die in zijnen hogen ouderdom om nazaat smeekte 3). De hut bestemde Hij voor het heilige volk (Israël), stelde voor hetzelfde wijze leeraars aan, en liet het in de voortreffelijkste leerstellingen onderrichten. Gene hut - in de woestijn - bestond uit zeven loutere wolken, en was hun tot woning, bedekking en bescherming; in haar besloten, rustten zij op deze wolken, als op heerlijke, zachte bedden. De vier zijden dezer hut, werden door vier wolken gevormd, de vijfde wolk trok hun vooruit, om de weg voor hen te banen, en op de zesden dag was zij, als vorsten, op een innerlijke zetel.

Deze hut had nog een zevende wolk, als een betrekking over zich, tot bescherming voor de vlietende regen; hare bedekkingen en spreien schenen als karmozijnstof; zo luidt de overlevering van de schriftgeleerden 4). een hut is wettelijk tot gebruik geschikt, als zij slechts twee ordelijke zijwanden leeft; dit leert ons de spelling des woords, als zijnde éénmaal volta, doch tweemaal met uitlating ener letter in de Heilige Schrift geschreven, en van dak ook leiden de Schriftgeleerden het af 5).

Het hout der hut mag, gedurende alle zeven dagen, tot geen ander gebruik dienen 6), even heilig als het met haar verbondene feestoffer, rust de heiligheid des hemels op beiden. Opdat uw nakomelingen de hut zouden leren kennen, daarom zult gij in hutten wonen, als waarin uw voorvaderen, onder rozen-loof en van wolken omschaduw, gewoond hebben. De hut worde bekroond met de vruchten des lands; doch geen laken mag onder het dak uitgespreid worden, om het afgevallene loof op te vangen, tot sieraad echter, als ook aan de wanden is dit geoorloofd.

De Loofhut is wettelijk tot gebruik geschikt, haar te dekken met al te licht afvallend loof, maakt haar wettelijk onbruikbaar, zo bepalen het de woorden, waardiger dan paarlen. De hut, reeds van voormaals was zij in Eden vervaardigd, en met de verrukkendsten tooi gedekt 7), daar was het, waar de vrome mannen vernachtten. Openlijk bereidde eens Abraham de hut, daar aten zij (de engelen) onder de boom, ter herinnering aan hen, die in hutten wonen.

De hut; hij (Jakob), voorziende dat zijn nakomelingen eens in hutten zouden wonen, sloeg voor zijn schapen hutten op, toen hij na twintig jaren weder (naar Kenaän) terugkeerde 8)

1). Exod. XIV, 16. 2) Deutr. IV, 11. 3) Gen. XV, 3 en XXI, 2.

*) Dat betekent: een hut vervaardigd door of ten behoeve van heidenen, vrouw, bergplaats voor vee, afgodendienaars, jagers, houtvellers, mijnwerkers of tuinwachters,

Die het gebod om de hut te vervaardigen, met voorkomendheid en zonder traagheid volvoert, dien zal de Allerheiligste eens in de toekomstige hut omschaduw 1), wanneer de welgeordende woningen (Jeruzalem) weder voltooid zullen zijn. De hut (tempel), verhef weder op Israëls hoogten; herstel, Verlosser! Uw altaar, en verzamel Uw verspreiden (Israël) van tussen de volksmenigten weder. De hut (de tempel), de verwoeste, richt weder op, en verwaardig ons, met daarin Uw Goddelijke glans weder te herstellen, en de getrouw (Israël) zullen U ter ere nieuw lofzangen doen verrijzen. De hut zij ons tot schaduw, om hen, die naar U verlangen, voor verterende vlammen te beschermen; vergeld zevenvoudig de naburen 2).

Met een hut zal de Verhevene en Hooggeduchte eens een welgeschapen volk bedekken; daarom zal ik Hem, die schitterend en machtig in zijn Majesteit is, met mijn zangen loven, Hem jubelend zingen. Met vrolijkheid, gejuich, en grote vreugde, riepen allen eenparig:

"Wie gelijkt U onder de machten, o Eeuwige! wie evenaart U, verheerlijkt in heiligheid, geducht in roem, Wonderenverrichter?" Uw kinderen zagen Uw regering, toen Gij de zee door Mozes doorkliefde.

Het feestoffer van het Loofhuttenfeest, dat zeven dagen duurt, kan gedurende al deze dagen gebracht, en de vrij willige gaven kunnen even zo betaald worden; verheven wordt daardoor het eeuwige heil. "Deze is de Rots onzes heils, - zo riepen zij, en zeiden:

"De Eeuwige zal immer en eeuwig regeren!"

Ook is er gezegd; "De "Eeuwige heeft Jakob bevrijd en hem verlost uit de macht van hen, die "sterker waren dan hij."

O, mocht dit feest der inzameling, bij het einde des jaars, tot bijeenverzameling van het verdoolde schaap (Israël) strekken. Vermenigvuldig, Heilige! de overvloed, en laat door het vernemen van de verlossingskreet, Zich Uw macht tonen. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die Israël verlost heeft.

Laat ons, Eeuwige, onze God! ons in vrede neerleggen, en gezond weder opstaan, onze Koning, spreid de hut des vredes over ons uit, breng ons tot meerdere volmaking door Uw goede raadgevingen, help ons om Uws Naams wil, beschut ons en wend de vijand, de pest, het zwaard, de honger en de kommer van ons af; verwijder elke verleider van voor ons en achter ons, en verberg ons in de schaduw Uwer vleugelen, want Gij, Almachtige! zijt onze Hoeder en Beschermmer, en een almachtig en barmhartig God en Koning zijt Gij. Bewaak ons in- en uitgaan in leven en vrede van nu af tot in eeuwigheid. En breid de hut Uws vredes over ons uit.

Ik wil spreken van, en in herinnering opwekken, en terugroepen de voortijd, toen de Almachtige nog met mij was, mij met Zijnen glans omstraalde; toen Zijn heilig gebied als gekroonde stenen praalde 3) toen de schone, de loutere (Israël), met talrijke schaar ten feest, naar genen goeden berg (Sion), de lust en het sieraad der aarde, optoog; want op dezen berg Sion heb ik mijn koning gezalfd.

1) Job XL, 34. 2) Ps. CXXIX, 12. 3) Zach. X, 16.

Een schoon deel was mij, toen ik nog in mijn land woonde, een gewenste overvloed van koren, most en menigvuldige vruchten beschoren; als deze in huis gebracht waren, dan waren zij, voordat zij vertiend waren, als verworpen 1), en mocht ik daarvan niet eten; want zij, die de rechten weg bewandelen, moesten jaarlijks de vruchten tweemaal verdienen, zodra zij optrokken om voor het aangezicht des Konings, in Zijnen tempel, te verschijnen; ten einde daardoor te leren, om de Eeuwige eerbiedig te vrezen 2).

Ten tijde echter dat hun koren zo menigvuldig, hun most zee, overvloedig was, dat de tienden daarvan niet konden vervoerd worden naar de stad, alwaar de Eeuwige troonde, of wanneer deze, naar de heilige stad vervoerd zijnde onrein geworden waren, dan waren zij tot gemunt geld gemaakt; dit geld was heilig, moest tot losgeld dienen, en verstrekke, om alle benodigheden tot zielsverkwikking daarvoor aan te kopen; naar luid der spreuk: "Gij zult het geld in uw hand binden, en zult rechtop opwaarts trekken." –

Het heilige werd in het derde jaar, het jaar der vertiening, weggeruimd, en dan mocht ook het openbaar afleggen van de bekentenis, tegen de avond (van de laatste dag van

het Pesachfeest), niet ontbreken.

Liet echter iemand horen: "Ik heb het tiende gegeven;" doch had hij niet altijd met oprechtheid gegeven; of heeft iemand vruchten, welke nog op het veld staan, door reeds afgesneden vruchten vertiend; of de tweede vertiening aan de eerste doen voorafgaan, of bij het vertiening de uitspraak van de zegenvorm laten ontbreken, in diens mond was de bekentenis, omtrent het vertiening vastgesteld, af te leggen, een heiligschennis. Vol vreugde moest het tweede tiende ten feestmaal worden bereid 3), in de stad onzes Gods (Jeruzalem), en luid moest hierbij om de volkszegen gebeden worden.

"Eeuwige! zie neer, van Uw heilige woonplaats, om ons te zegenen, met het land, vloeiende van melk en honig, en zegenvol, dat Gij onze voorvaderen gegeven hebt, en bestrijd, Eeuwige! bestrijd Gij, die ons bestrijden." –

Herstel dan Uw huis op zijn zetel, Uw heiligdom, in zijn volle luister weder, inwendig met Uw liefde, de heerlijkheid Uwer Majesteit versierd. Zon en Schild is de Eeuwige Zebaoth. 4), in Zijn terugkeren; de Hoogverhevene zal verzamelen en bijeenvergaderen al zijn verstrooiden, en dan zal een ongehoord loflied verrijze, zal Zijn glans, Zijn land omstralen, zal ik mijn gebed tot U richten, Eeuwige! op de rechte tijd, in een tijd van genade.

Leid ons, Eeuwige, onze God, naar de hut van Uw knecht David (tempel) terug, en scep weder, als toenmaals, welbehagen in de rechtvaardige offers Uwer welbeminden (Israël); opdat Uw Naam verhoogd worde, opdat zich in U verheugen, zij, die U met eerbied vrezen. Versterk weder, als voormaals, Uw heiren, aan U gehecht, aan U getrouw. Zingen en juichen zullen dan zij, die naar Sion verlangen, de getuigen Uwer eenheid; steeds zullen zij uitroepen: "Hoogverheven Zij de Eeuwige die in de vrede Zijner dienaren welbehagen vindt!"

Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die de tent des vredes over ons, Zijn geheel volk Israël en over Jeruzalem uitbreidt.

Mozes maakte Israël met de feesten des Eeuwigen bekend.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! Schepper van de vrucht des wijnstoks.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons uit alle volkeren uitverkoren, ons meer dan andere natiën verheven, door Uw geboden geheiligd, en ons, o Eeuwige, onze God! liefdevol, bepaalde dagen tot vreugde, feest- en hoogtijden ter verlustiging, als ook dezen feestdag der loofhutten, de dag onzer verlustiging als eend heilige verkondiging, ter herinnering aan de uittocht uit Egypte gegeven hebt; daar Gij ons uitverkoren, ons meer dan alle volkeren geheiligd en ons Uw heilige feestdagen met vreugde en verlustiging deelachtig gemaakt hebt. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die Israël en de hoogtijden heiligt.

Als het feest op Zaterdag-avond invalt, voegt men er hij:

Geloofd zijt Gij Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die de lichtende vermogens des vuurs geschapen hebt.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! Die onderscheid maakt tussen gewijd en ongewijd, tussen licht en duisternis, tussen Israël en de andere

volken en tussen de zevenden dag en de zes werkdagen. Gij hebt tussen de heiligheid van de Sabbat en die van een feestdag onderscheid gemaakt, en de zevenden dag boven de zes werkdagen geheiligd. Even zo hebt Gij Uw volk Israël afgezonderd en geheiligd door Uw heiligheid. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die onderscheid maakt tussen heilig en heilig.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons in liet leven behouden, bestaan verleend heeft, en ons dezen tijd heeft doen bereiken.

Wanneer men in een loofhut zit, zegt een:

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons door zijn geboden geheiligd, en ons bevolen heeft om in de loofhut te zitten.

Hierna zegt men het slotgebed Alenoe.

**Ochtendgebed voor de Tweeden dag van het Loofhuttenfeest.
Gij zijt almachtig in het alvermogen Uwer kracht.**

ALLERGROOTSTE,

door de heerlijkheid van Uw Naam. Alvermogende in eeuwigheid. Ontzaggelijk door Uw geduchte daden, o Koning! die op een hoogverheven troon zetelt.

Bewoner der oneindigheid, Allerhoogste en Heilige is Zijn Naam! En er is geschreven: Juicht, rechtvaardigen! in de Eeuwige; de vromen past de lofzang."

Door de mond der vromen wordt Gij geprezen, door de woorden der rechtvaardigen geloofd, door de tong der Godvrezenden verheven, én in het midden der heiligen geheiligd.

In de bijeenkomsten der myriaden van Uw volk, het huis Israëls, wordt Uw Naam, o Koning! door alle tijden heen, juichend geprezen, want het is aller schepselen plicht, U, Eeuwige, onze God en God onzer voorouders, te danken, te loven, te prijzen, te roemen, te verheffen, te huldigen, hoog te loven, hoog te vereren en te bezingen, boven alle dank- en prijsliederen van Uw dienaar David, Jisai's zoon, Uw gezalfde.

Hoog geloofd in eeuwigheid is Uw Naam, o onze Koning, Almachtige; grote en heilige Koning, in de hemel en op de aarde! Want U alleen, Eeuwige, onze God en God onzer voorouders! past lied en lof, roem en gezang, macht en heerschappij, zege, grootheid en almacht, lof en heerlijkheid, heiligheid en Majesteit, lof- en dankzeggingen, van nu tot in eeuwigheid. Geloofd zijt gij, Eeuwige, almachtige Koning! verheven boven alle lofspraken, God, die de dankliederen waardig is, Heer aller wonderen, die in lofzangen behagen scheidt, eeuwiglevende God en Koning!

Nu worde verheven de Almacht des Heeren, gelijk Gij toegezegd hebt. Gedenk Uw barmhartigheid en genade, Eeuwige! die eeuwiglijk bestaan.

(Voorlezer.) Hoog geloofd en geheiligd zij de Naam des Hoogverhevenen, die de wereld naar Zijn welbehagen geschapen heeft.

Mocht Hij Zijn Rijk vestigen gedurende uw leven en in uw dagen en gedurende het leven van het ganse huis Israëls, spoedig, in korte tijd, zegt hierop:

Amen! De Naam des Hoogverhevenen zij geprezen, immer en eeuwig.

Geloofd, geprezen, geroemd, verhoogd, verheven, verheerlijkt, hoog vereerd en hoog geroemd, zij de Naam des Heiligen, geloofd zij Hij, hoog boven elke lofzegging, gezang, lofspraak en smeking, zo als die op aarde worden uitgesproken, zegt hierop: Amen!

De Voorlezer:

Looft de Eeuwige, de Lofwaardige!

De Gemeente en naderhand de Voorlezer:

Geloofd zij de Eeuwige, de Lofwaardige, in alle eeuwigheid.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God! Koning des heelals, Vormer des lichts, Schepper der duisternis, Stichter des vredes, Schepper van alles.

Het eeuwig licht in de schatkamer des levens verborgen, riep Hij met andere lichten uit de duisternis, en het geschiedde.

Terwijl de Voorlezer nevenstaande woorden zingt, zegt de gemeente:

Geprezen, geroemd, verheerlijkt, hoog vereerd en verheven is de Naam van de Koning

aller koningen, de Heilige, geloofd zij Hij, want Hij is de Eerste en de Laatste, buiten Hem bestaat geen God. Maakt baan voor Hem, die door de hemelsferen rijdt, Wiens Naam Eeuwige! s! Zingt vrolijk voor Hem, Zijn Naam is boven allen roem en lof verheven. Geprezen zij de Naam Zijner verheerlijkte Majesteit. De Naam des Eeuwigen zij hoog geprezen, van nu af tot in alle eeuwigheid.

Machtig wil ik de Ontzaggelijke en Eerbiedwaardige prijzen; ik wil hier op de drempel Zijns heiligdoms toeven, om op dezen vijftienden dag verlossing voor Hem te vinden. Ik wil de da- delta, met de drie overige vastgestelde plantgadingen, aangrijpen, om daarmee mijn Licht, mijn Heil, in deze zevende maand, te loven. Met heerschappij wil ik Hem bekleden, die in de hemel woont. Hem wil ik roemen, met deze gehele en onbeschadigde struiken! - "Viert het feest des Eeuwigen, gedurende "zeven dagen."

Loven wil ik, met mond en tong, Hem, die de smeekstem verhoort; gelijk Hij, de Heilige, gesproken heeft: - "Gij zult u nemen op dezen eersten dag,"

De Uitmuntende wordt door het gebruis der machtige vloeden verheerlijkt: ook ik wil dus Zijnen glans en luister huldigen, met de vrucht van de Hadar (luisterrijken boom) Hoogverheven is Hij, in de vergadering des, door Hem gehoede volk, met lof en zege kronen zij Hem, door hun dadeltakken. Deswege zal Hij, van uit de hemelpoort, overvloedige zegen doen stromen op een volk, dat Hem met geest en hart vereert, alsmede met zijn Aboth-twijgen. Deswege zullen verdienen het overwicht behouden, zal de zonde vergeven worden, en zullen zij beveiligd blijven voor brandende kolengloed, die de beekwilligen aangrijpen.

Menigvuldige vreugde zult gij in uw verzamelingen vinden, gij, die u sterk maakt om het bevel der verordening van uw Koning te volbrengen; verheugt u dus, voor de Eeuwige, uw God; uw moeilijkheden zal Hij, de Regent der nachten en der dagen, afwenden, de hovaardij uwer bedwingers zal Hij vernietigen en die doen verstommen, opdat gij in uw feestvieren niet verontrust wordt, gedurende zeven dagen. Ja, de Almachtige zal mijn beden vernemen, mijn overdenkingen verhoren, en als een offerande, de opwelling mijner voordracht aannemen, viert dus dit feest voor de Eeuwige! Met verjongde krachten zal Hij de rots (Israël) uitrusten, welke feestvierend, rustend en juichend in de loofhut zeven dagen des jaars doorbrengt.

Ten tijde als Hij de last van uw schouderen zal afwentelen, dan zult gij juichend feest vieren, in de stad uwer bestemming (Jeruzalem); een eeuwigdurende verordening voor al uw nakomelingen. Prijst met eerbiedige vreze Hem, die van de hemelhoogten op u neerziet, voor Hem stemt liefelijke zangen aan, en zwijgt niet; vertoeft daarbij in de loofhutten zeven dagen. Het voortreffelijke volk (Israël), dat zich tot het ordenen Zijner gebeden uitrust, onder Zijnen vleugel zal het eeuwig bedekking vinden; elk inboorling in Israël zal in de loofhutten vertoeven. Galmt luid de lof van Hem, die in uw midden rust, en rustig en vreedzaam zult gij al uw levensdagen slijten; opdat uw nakomelingen het weten.

De Allerhoogste deed zijn wonderen kond, door de hand des verlossers (Mozes), bedekte zijn reeds van der moederschoot beminden welwillend met een wolkenhut, naar luid der spreuk: "Want in hutten heb Ik de kinderen Israëli's doen wonen." Ik was Mijns volks gedachtig, begunstigde zijn overblijfsel, en volvoerde zijn recht als licht en middagglans, toen Ik hen uit de lande Egypte trok.

De jammertoon uwer kreten kwam Mij ter ore, en Ik zond verlossing aan gans Mijn menigte; daarop ook verkondigde Mozes de bepaalde feesttijden des Eeuwigen. Hij,

die de geslachten tot aanwezen riep, Hij, de Eeuwiglevende zelf, gebood de volke, dat Zijnen Naam verheerlijkt: - " Gij zult het feest der hutten vieren, zeven da- "gen." Bescherm dan ook, Allerhoogste! van uit Uw verhevene woonplaats Uw gemeenten, ontferm U haar en verleen haar heil, opdat de spreuk vervuld worde: "Gij zult u in uw feest "verheugen, gij, uw zoon en uw dochter." –

Geen onheil zal u meer verschrikken, want er is hoop voor de verstrooiden, die naar de Eeuwige smachten: viert dus zeven dagen het feest voor de Eeuwige, uw God, een machtige volksmenigte zal eenmaal naar Davids rustplaats (Jeruzalem) optrekken, zij zullen komen, om driemaal in het jaar smekend voor het aangezicht des Eeuwigen te verschijnen. Vol begeerte naar Zijn heil, en om zijn Majesteit te aanschouw, bieden zij dan weder aan Hem, van Wiens hand alles komt, offergaven van bet zijn aan, ieder naar zijn vermogen. Gij die deze boomtakken (de vier plantgadingen) aangrijpt, gij zult voor alle onheilen beschermd blijven, om eenmaal welgelukzaligende tijdingen te zien en te horen; want zie, zij komen weder, deze gelukkige dagen.

Loven wil ik dan met mond en tong, Hem, die de smeekstem verhoort; gelijk Hij, de Heilige, gesproken heeft: "Gij zult u nemen op dezen "eersten dag."

Men vervolgt het gebed zo als op de eersten dag, bl. 25,

Herhaling van het gebed door de Voorlezer.

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God! God onzer voorouders, God van Abraham! God van!zak! God van Jakob! Gij, grote, machtige en ontzagelijke God! Allerhoogste, die weldaden beloont, Eigenaar aller geschapene wezens, die de deugden der voorouders gedenkt, en liefdevol hun nakomelingschap een verlosser om Uws Naams wil brengt. Koning, Redder, Beschermer en Schild!

Naar het raadsbesluit der wijzen en schriftgeleerden, en naar het onderricht der deskundigen, open ik mijn mond met gezang en dankliederen, om de Bewoner der hemelse gewesten te danken en te loven.

(Op Zondag zegt men de gebeden van de eersten dag).

Met handen, in onschuld gewassen, grijp ik de, op een rechtmatige wijze verworvenen dadeltak aan, bind dien met gouden snoeren, en verenig daarmee de daartoe behorende plantsoorten, om er de Goddelijke toorn mede af te wenden. Zie, van de tienden dezer maand (de Verzoendag), heeft Hij mij reeds in het boek des levens ingeschreven, en mij de baan des levens doen kennen; over misdadigen slechts was Zijn toorn voormaals, over hen ontstak zich zijn gramschap, slechts deze werden beroofd van het leven.

Doch mijn misdaden verdroeg Hij en zeide mij vergeving toe; een hemelse stem riep mij toe: "Ga, en geniet uw spijs in vreugde." - Ook een grens van vier werkdagen heeft Hij (tussen de verzoendag en het feest (der loofhutten) gesteld, om het tot een vreugdefeest af te zonderen. Ik verschijn, op de bepaalden tijd, vol verlangen om het feest der inzameling, mij bescheiden, te vieren; aan het Loofhuttenfeest heeft Hij ook nog dat der bijzondere offerloting en des watergietens gevoegd, om mijn vreugde te vermeerderen, Hij zeide: - " Neemt aan Mijn zedenleer, dierbaarder dan zilver." - Deze plantgadingen hef ik naar haar groei voor de Ontzagelijke op; rein verhef ik ze tot Hem, om daardoor verlossing te vinden. Ik heb ze voor mijn geld gekocht, ter ere van de Ontzagelijke; daarom ook zijn zij waardig om heden op deze eerste dag

opgeheven te worden.

Uw Naam is verwantschap met de onze; daarom ook spoedde Gij U, van de verzoendag af, om onze schuld uit te wissen. Wees ook verder onze Beschermers, en laat ons niet schuldig bevonden worden, wees ons tot Schild en verhef, ja verhef ons hemelhoog. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! Schild van Abraham.

Gij zijt machtig in eeuwigheid, o Heer! machtige Redder! Gij doet de doden herleven. Gij onderhoudt de levenden met goedertierenheid, doet de doden herleven, door Uw oneindige barmhartigheid. Gij zijt de Steun der wankelenden, der zieken Arts en Bevrijder der geketenden! Gij komt Uw belofte aan hen, die in de aarde sluimeren, getrouwelijk na 1 Wie gelijkt U, Heer der Almacht 1 en wie evenaart U, Koning! die over leven en dood beschikt en heil laat ontspruiten. Getrouw aan Uw belofte, doet Gij de doden eenmaal herrijzen!

Een offergeschenk van zeventig stieren bood ik Hem (God) eenmaal op dit feest aan, om de zeventig natiën der aarde te verzoenen 1), en ik zocht mij zijn welwillendheid te verwerven, door een ander offer van acht en negentig lammeren, om de acht en negentig vloeken der bestraffing 2) af te wenden. Ik louterde deze vervloekingen door deze offeranden op het feest der inzameling, om daardoor de verlossing en vreugde te vermeerderen; vermeerder ook Gij mijn heil, mijn zege, en openbaar U, om mij met Uw gewapende arm te bedekken. Zij, die naar het voorschrift de dagen van het Loofhuttenfeest in acht nemen, zullen ook waardig gekeurd worden om te vernachten in de hut, gedekt met de huid van de vis (Leviathan [3]); zij zullen ook het niet engelenkracht begaafde, trotse zeegedrocht met ijzeren haken zien optrekken 4). Hem, die in de loofhut woont, in plaats van in zijn woning, dien zal eenmaal het geboomte Edens schaduwrijk beschermen; en komt eens de gloed van de jongsten dag hem verschrikken, dan zal de verdienste der volvoering van het gebod der loofhutten zijn voorspraak zijn, om hem in de hut (des Leviathans) binnen te leiden. Verzadiging van vreugde wordt hem daar in overvloed ten deel, bij zoete rust ter wil der uitoefening van het voorname gebod der loofhutten. De Uitmuntende wilde de roos (Israël) zevenvoudig kronen 5), en beval deswege deze zeven dagen in het jaar te vieren.

Het altaar kom ik met de dadeltak en de beekwilgen in de hand onder liefelijke, liederen, omringen. Vaak ook roepen mijn lippen: "Eeuwige! zend ons heil, zend de bezielde dauw, om hen, die als duiven tot hun slag komen (Israëlieten [6]), weder te bezielen." Geloofd zijt Gij, Eeuwige, die de doden weder bezielt.

De bevallige, doch thans diepgezonken hut Davids (tempel) richt die op, opdat zij nimmermeer nederzinke; laat haar omtrek verdubbeld worden, en haar vlaktemaat zes en dertig maal zoveel inhoud hebben als zij voormaals bevatte. Aan gene schuur 7), welke bij een lengte van vijfhonderd ellen, ook een breedte van vijfhonderd ellen voegde, zal de Vriend (God) eenmaal een maat toemeten van drieduizend ellen lengte, hij drieduizend ellen breedte 8). Zij (Israëlieten), die (in de woestijn) door de wolken-schaduw tegen de hitte des daags gedekt werden, zullen eenmaal ook, onder de schaduw dezer lente, als door nachtelijke schaduw gedekt, hun dagen slijten, en het volk, dat thans het bevel der hutten volbrengt, zal in deze hut bloeien en herleven. Ook vreemde afgodendienaren zullen komen om openlijk het feest der hutten te vieren, het feestoffer aan te bieden, vol begeerten om zich aanbeddend neer te werpen; maar brandende zomerhitte zal hen verteren, vaneen rijten, en in de hut zullen zij opgesloten worden, uithoofde der vijftig zilverlingen. (een toespeling op de door hen verwoeste, en door David, voor vijftig zilverlingen, gekochte schuur, voor de tempel. Zie bl. 69 noot 7.)

Maar, uit alle hoeken der aarde aangevlogen, zullen de vereerders van het gebod der hutten zich derwaarts verzamelen, en de daartoe beroepenen zullen met zeven gehemelten bedekt worden. Verenigd zullen al de daartoe uitgenodigden van wijd en zijd bijeenkomen en de tempel van de berg Sion, tot plechtige feestverzameling gekroond, binnentreden.

De Eeuwige regeert eeuwiglijk uw God, o Sion, door alle tijden heen, Hallelujah! - Gij, Heilige, zetelt onder de lofzangen Israëls! Almachtige!

Dat toch het gebod der hut niet gering zij in Uw ogen want haar wettelijke verordening weegt tegen alle overige geboden op. Heeft de hut haar wettigen bouw en muren, is zij van ontwijdende voorwerpen gezuiverd, zo kunnen allen, die daarin zitten, zich verzekerd houden, dat zij eens naar Jeruzalem, langs gebaande wegen, zullen optrekken, want allen, die dit gebod in acht nemen, zal geen onheil wedervaren. Doch die het vernatigen, dezen treft eenmaal de vloek, terwijl de vlam van de jongsten dag hun schande zal openbaren. Die echter in de schaduw der hut zijn gezeten, aan dezen zal dit tot gerechtigheid toegerekend worden, tot hen zal de Eeuwige Zich gezellen, hen tegen onheil dekken, hen in gene met tapijten omringde hut voeden, al waar zij, als in een voortreffelijke weide genoeglijke dagen zullen slijten; hun loon zal toegedeeld worden.

In de hut van de Eeuwiglevende, Zelfstandige, Ontzaggelijke, Hoogverhevene en Heilige.

Gelijk eens vader Abraham gene hemelmachten (engelen), onder de boom, even als onder een hut, deed rusten, en met een nederig gemoed bij hen stond, om hen te onthalen, even zo werd deze vrome handeling aan zijn nakomelingen te Lud (Egypte) met gelijke maat beloond; zee, stond de Eeuwige zelf beschermend daar, en overschreed hun woningen om hen te dekken. Omdat hij (Abraham) de dwalenden onderrichtte om hun afgodsbeelden te verafschuw; omdat hij op trotse groten der aarde geen vertrouwen stelde, en Jiska (Sara) als levensgezellin koos, werden zijn nakomelingen verdienstelijk genoeg geacht, om de gekroonde wet als erfbezit te verwerven, en in de geest der heiligheid te zien, gelijk hun vader daarin gezien had. De vorst der broederen (Jakob) trad op, en toog tweemaal naar Succoth; en zoowel voor de Aramiet (Laban), als voor Seir (Ezau) beschermde Gij hem; daarom ook trokken zijn bevrijde zonen het eerst (uit Egypte) naar Succoth, alwaar Gij hen met zeven wolken, als met zijden behangselen, dekte.

Vandaar vlogen zij, met versierselen omwonden, naar Choreb (Sinai), steeds door wolken gedekt, en als op adelaarsvlerken gedragen, daar zagen de rechtvaardigen (Israël) het gewemel der Sinäinim (engelen), die zich in zeven afdelingen verdeelden, en hun brood van de hemel deden regenen. Onder de schaduw Zijner wolken deed Hij hen als onder een dak doorgaan, daaronder stonden zij, als onder een hut, en Hij deed hun het beeld des tabernakels kennen, ten einde te weten, hoe zij die eenmaal zouden dekken, en opdat ook de tempel eens naar dit beeld vervaardigd en gedekt zou worden. Hij maakte toen ook een afbakening tussen het heilige en het allerheiligste, om een afscheiding te vormen, en een voorhangsel diende, om, even als een muur, deze afdelingen van elkaar te scheiden.

De ark-bedekkende Cherubim, strekten aan het verzoendeksel tot bedekking; van daar ook leidden zij de hoogte der zijden van de loofhut af, hetgeen ook de Schepper met hen billijkte. Van hoog gewicht was ook voor hen, in het wetboek driemaal het woord

Succoth herhaald te zien, als een aanwijzing, dat elke loofhut drie gedekte muren moest hebben. Ook de welbehaaglijke instelling des waterplengens (op het altaar) hebben zij uit het wetboek geschept, welks toespelingen hun even zo hoog geschat waren, als het op de berg Sinaï vernomene gebod: "Gij zult in hutten wonen."

Almachtige! o wees eeuwig verheerlijkt, en eeuwig geheiligd! In eeuwigheid zult Gij regeren en hoogverheven blijven. De Almachtige, de Koning, is geducht verheven en heilig. Gij toch zijt de Koning aller koningen, wiens Rijk eeuwigdurend is. Verkondigt zijn ontzagelijke daden, verhaalt van zijn almacht, roemt Hem hoog, gij, zijn heiren, heiligt, jubelt Hem; gejuich, lied en lofzang vermelde Zijnen machten lof en de pracht Zijner heerlijkheid!

Voor Hem, die mij tot mijn wijnplenging dekte, die eens mij met mijn kroon zal tooien, de kroon van de Heilige!

De Allereerste, die mij als een oogappel behoedde, als in de eerste dagen vernieuw zal, Hem wil ik met mond en tong lofzingen, Hem, de Verhevene en Heilige!

Waarlijk de opvolging van het een gebod voert de naleving van het andere na zich, daarom, om dat de vruchten der in aft delingen gerangschikte wet, weder andere verordeningen zijn, waardoor deze vergezeld gaan. Men vorste ook na, waarom of deze dag, eigenlijk de vijftiende der maand de eerste genoemd wordt, en vond, dat dit was om ons te verkondigen, dat hij de eerste gerekend wordt na de vergeving der zonden. Men vindt van dit feest, in de wet, nu eens, als van des jaars aanvang, dan weder, als van des jaars einde, gewag gemaakt, naar luid der spreuk: "Het feest der inzameling op het einde des jaars." Doch in zo verre heet het de aanvang des jaars, omdat de Algoede alsdan de regen beschikt voor het gehele jaar.

Daarom ook zullen zij (Israëlieten) de vier plaatsorten nemen, versierd, gesmukt en welbereid, om als met snaar- en blaastuig daarmede te loven. Met de sierlijke vrucht van de Hardarboom Hem te verheffen, die met Majesteit verheerlijkt en versierd is, dit is naar de leer gener wijzen, verklaarders der geheimen van de wet, dierbaarder dan gelouterd goud.

De takken van de boom Aboth omgeven de palmtak, een zinspeling, dat des mensen hart innerlijk en uiterlijk tot godsvrucht moet gestemd zijn; terwijl de hoog uitstekende palmtak het beeld der verzoening voor hoogmoedige harten is. Mocht dan het opheffen van de dadetak en de beekwilligen, met de gewone, daarmede verbonden lof- en prijszangen, opwegen tegen, en gelijk gesteld worden met gene blaasinstrumenten in de tempel!

Men neemt drie takken mirten en twee takken Araboth (beekwilligen), om daarmede lofzangen aan te stemmen voor Hem, die door de hemel-Arboth (ruimten) rijdt; doch de Ethrog en de palmtak moeten elk slechts één, als de geringste eenheid, maar ook niet meer zijn.

Laat thans de heiliging tot U opstijgen; want Gij zijt de Heilige Israëls en Zijn Redder

Ja.

Deze Phil, op Talmoedische en Profetische allegorische overleveringen gegrond, handelt over het gewicht van het Loofhutten feest, en van het loon, dat hen, die dat gebod vervullen, in de toekomst, verbeidt. De schone en verhevene zinnebeelden, waarvan hier door de dichter wordt gebruik gemaakt, om een tafereel van de vergelding te dien opzichte te maken, zijn allen aan de Midrasim ontleend.)

Ik zal het tijdstip bestemmen (zegt de Eeuwige), om ten vastbepaalden tijde terug te

keren en even als voormaals van uit de tent der samenkomst te spreken, Mijn zetel op de daartoe vastgestelde berg te vestigen, aan de noordzijde (Jes. XIV: 13), in de stad der bepaalde feestverzamelingen (Jeruzalem), en de heiligen (Israël) daarin weder te vergaderen.

Op het einde van het vastgestelde tijdstip (verlossingstijd) zal Ik weder in hun midden wandelen, Mij tot hen gezellen, en hen in hun tenten doen wonen, als in voormalige dagen der samenkomst. De schrift zelve verheft hiervoor als getuige haar woord, hiervoor getuigt de hut, die als een schaduw voor de dag is, als rechtvaardige voorspraak zal zij goede getuigenis spreken, om voor hem te getuigen, die het gebod der loofhut wel ten uitvoer heeft gebracht. Laat elk, die het volbracht heeft, komen, en voor zich getuigen. Ik (zegt de Eeuwige) ben de Alwetende en de Getuige. Slechts Mijn volk heeft dit gebod volvoerd, naar zijn maat en bepaling, ellenmaat en afdelingen, wanden en posten, dak en beschutting; naar het bevel van het intreden en uitgaan, van begrenzing en grenzeloosheid, naar zijns feestplechtigheid en vrolijkheid. Geen vreemde zal de hut binnentreden, geen onbekende over haar drempel komen, of zich binnen haar muren verenigen, geen heiden in haar hoven treden, geen volk zich in haar wegen mengen; slechts zijn van de moederschoot beminden (Israëlieten), die zijn geboden nauwkeurig naleven en er onvermoeid over beraadslagen, werden dezelve bescheiden; met een volkomen hart komen zij hiermede ten einde, en wel te moede treden zij in haar hoven.

Nu ook - zo zal eenmaal de Eeuwige spreken - zal Mijn volk zijn doel bereiken; gelijk zij alleen dit gebod volvoerd, de hut sierlijk toebereid hebben, zo zullen ook zij alleen in haar rust delen, ten einde hun het loon voor hun ijlvaardig lopen, om het gebod te vervullen, te doen genieten. Eenmaal ook zullen zij in de hut des Almachtigen bevredigd worden, ten tijde der indeling huns lands in uitgestrekte deden, van de uithoek van het oosten tot de Oceaan, de grens ten westen, wanneer uitgebreidheden van vijf en zeventig Sabbatwegen, onderling als de rijen der wijnbergen, in gelijke deden afgedeeld, het gebied van elke stam zullen uitmaken.

Dan zal een hemelse stem over dit land van een hogen berg, klinken, om deze mare te verkondigen: "Al wie dit gebod (der loofhut) heeft gestand gedaan, kome en verkrijge aandeel in de welwillendheid zijns Scheppers! Die volijverig Mijn deuren is binnen getreden en Mijn deurposten bewaakt heeft, zal beseffen, en dit wonder zien, als blijk van heugelijk heil!"

Onder trapsgewijze naar elks verdiensten zich steeds meer verheffende, met gewrichten aaneengevoegde, en met de troon der Majesteit verbondene erepoorten gezeten, zullen zij de Eeuwige, in de glans Zijner luisterrijke Majesteit ten troon gezeten aanschouw. Al wie zich beijverd heeft om dit gebod ten uitvoer te brengen, zal waardig gekeurd worden, dat men hem in dier voege aanspreken: "Heil de man die dit ver- "richt heeft; dit gebod wordt hem gerekend als de vervulling "der gehele wet!" - Wie heeft ook iets dergelijks gehoord? Van de Eeuwige ging dit uit; en hoezeer ik het ook wens te bevatten, zo blijft het nochtans een onbegrijpelijk wonder in mijn ogen. Keer ik mij tot gene hoogwijzen, wier zetel de onbemuurde stad (Jeruzalem) is, en vraag ik het de oudsten, hoe het hiermede zij, en wat de vergelding der verdiensten van een volk is, dat dit gebod der hut ten uitvoer brengt, dan antwoorden zij mij verbazende dingen, zij wijzen mij op verborgen schatten heen, een onmeetbaar goed, nog in de geheime schatkamer verborgen en voor de hutbewoners bewaard; zij zullen graadsgewijze van leger tot leger voorwaarts schrijden; van hut tot hut overgaan, van tent tot tent verzameld, en paarsgewijze verenigd worden in Salems hut (tempel); een uitgebreide hut zal naar elks verdiensten toegemeten worden, in de Liviathanshut

zullen zij versterkt, in de hut, die de Eeuwige omgeeft, zullen zij verheugd worden, in de hut huns Konings zullen zij bestendig wonen, in zijn verborgene hut zullen zij verenigd worden; in de hut der grasvelden zullen zij veilig vertoeven, in de hut van de wateren der rust zullen zij ere smaken; in de hut van de levensboom zullen zij gevestigd, in de onder denzelven geplaatste hut met spijs versterkt worden.

In de schaduw van de hut des levensbooms zullen zij door engelenheiren geloofd, en, door haar voortreffelijkheid, met de Almachtige verenigd worden; in haar vlakten zullen zij de Eeuwige een kroon vlechten, in haar velden zullen zij, op een zetel gelegen, de maat van haar omtrek meten; vijfhonderd jaren is diens richting naar opwaarts, en de uitgebreidheid zijns wortels houdt gelijke maat; doch de hoeveelheid zijner takken is ontelbaar; bij water- stromen zijn zijne wortelen ingeplant; alle wateren des aanvangs ontstroonden uit hem, en werden daarna in hun beelden verdeeld.

Onder de hut zijner takken zullen zeven verhevene drommen van heiligen zich verheugen, en onder dezen zullen engelenkoren, die zich in hun schaduw beschermen, op dertig trappen psalmen zingen.

Boven denzelven verheffen zich graadsgewijze zestig andere trappen, engelen vervullen die, zweven in verhevene vlucht, tot aan de troon der Majesteit, en galmen daar, met innemende taal, het loflied uit. En, aan ieder wordt, naar zijn verdienste, ook eer en heerlijkheid ten deel; met de louterheid der Majesteit verenigd, wordt hij vereerd, door het aanschouw van de Eeuwige; daar wordt hij met die ereklederen versierd 3), met geborduurd gewaad in menigte overdekt, met de kleuren van de regenboog begenadigd; schitterend als de morgenster, als de zon in vollen luister. Dan ook worden elks daden met zijn eigene hand ondertekend , afgekondigd, en hem, naar zijn verdiensten, vergelding toegemeten.

Daarom ook zijn hun volkomenheids-graden oneindig verschillend en onbegrensd. Diepe vrede echter huisvest in hun woningen, in hun muren, vijandschap is verwijderd van hun paden; onenigheid is vreemd onder hun daken, en nijd ontvliedt hun rustplaatsen. Geen slaap is op hun rustbedden, geen sluimer in hun legersteden, geen onheil in hun woonsteden, Geen traan bevochtigt hun oogleden, geen leed bedroeft ooit hun gedachten, geen wee hun binnenste. Geen boze hartstocht ontwijdt hun harten, gene afgunst hun verblijfplaatsen. Geen dood ontbindt hun aanwezigen, gene ziekte hun lichamen. Allen gevoelen zich zalig in hun deel en verheugen zich in hun daden; vergenoegd met hun erfdeel, verblijden zich allen om het lot hun ten deel geworden, juichen op hun levenspaden, en verheugen de Almachtige, door hun vreugde.

En Hij zal in hun midden wandelen, Zijn volk als door banden der liefde getrokken, in zijn hut geleiden; Hij zal hen met Zijnen vleugel bedekken, onder zijn wieken verbergen, in het verborgene Zijner tent beschermen, en tussen Zich en zijn dienaren plaatsen.

Hij zal Zijn rijdgespan in de Araboth (hemelruimten) verlaten, Zich tussen hen neerlaten, om de verdiensten van het nemen der twee takken Araboth (beekwilgen). Hij komt uit de tienduizend myriaden heiligen, om tussen de bladrijke mirten, te verschijnen, om de verdiensten der drie aartsvaderen. De Enige zal Zich van Zijnen troon opheffen, en Zich bij de oudsten eens enigen volks plaatsen, die slechts één dadel-tak binden, en daarbij een Ethrog voegen. Zo zullen deze zonen der drie aartsvaderen, geadeld tot een verdrievoudigd volk komen, en meer bevoorrecht dan gene engelen-koren, die het driemaal heilig roepen. En, zoeter klinkt Hem de lofzang der getrouw, onder het loven met de vier plantsoorten, dan die der met vier gezichten uitgeruste Chajoth.

Het liefelijk fluitspel der vijf of zes dagen van hen, die het vijfvoudige (de vijf boeken der Wet) lezen, en het zesvoudige (Misna) ordenen, is aangenamer dan het loflied der met zes vleugelen omwonden (engelen). Dan wordt zijn liefde voor de helden (aartsvaderen) opgewekt, dan worden zij in hogepriesterlijke praal gesmukt, in hogere graad dan engelen bevoorrecht; dan is hun woning zijn inwendige woning, hun verlustiging het dierbaar kleinood (der Wet), geheel inwendig, onder de schaduw des Almachtigen. Aan hen, zullen alsdan de Sinaänim, in hun vreedzame woonhutten, vragen: "Wat verrichtte de Bewaarder der trouwe? Wat onderwees Hij, in zijn hemelse woning, welk geheim openbaarde Hij Zijnen getrouw, en wat ontdekte Hij van zijn verborgenheden?"

Dan zullen zij hun de geheime leer Zijns gehemelten openbaren, onder het aanheffen van het luide danklied, voor de zaligheid, hun toegedeeld. Want zij toch waren de eersten, die het tweesnijdend zwaard (de schriftelijke en mondelinge Wet) leerden kennen; daarom ook wisselen zij het eerst prijszang met prijszang, oude en nieuw lofen prijsliederen af. En, eerst na hen doen de Chajoth hun helderklinkende stemmen, als het geloei van een stormwind horen, zij roepen: "Heilig!" antwoorden beurtelings: "Geloofd!" Ezechiël 1, 10

Ook de klapwiekende Seraphim stemmen dan van boven de troon de lofzang aan, voor Hem, die ten trone zit, en juichen don, in de raad der heiligen, Verhevene. Eenvoudig en eenstemmig, wederkerig verlov vragende en gevende, roepen zij, op het gegeven toeken, het driemaal "Heilig" de Heilige toe.

Zo als het luidt bij Uw profeten: *"En de een riep de anderen toe en zeide: De Gemeente: "Heilig, Heilig, heilig is de Eeuwige Zebaoth, de gehele aarde is vol van zijn Majesteit!"*

De Voorlezer: Daarop verheffen zij een stem, gelijk aan een sterken, machtigen en geweldigen storm, zich tegenover de Seraphim verheffend, roepen zij: „Geloofd!"

De Gemeente: "Geloofd zij de heerlijkheid des Eeuwigen op haar plaats."

De Voorlezer: Van Uw woonplaats, onze Koning! zult Gij neerzien en over ons regeren, want wij hopen op U, wanneer zult Gij dan weder in Sion regeren? Mocht Gij toch spoedig in onze dagen voor eeuwig Uw zetel aldaar vestigen. Hoogverheven en verheerlijkt in Jeruzalem, Uw stad, door alle tijden en eeuw heen, Laat onze ogen Uw heerschappij aanschouw naar hetgeen er gezegd is in de heerlijke liederen van Uw vromen gezalfden David.

De Gemeente: De Eeuwige regere eeuwiglijk! Uw God, o Sion! door alle tijden heen, Hallelujah!

De Voorlezer: Ten allen tijde verkondigen wij Uw grootheid, verheerlijken in alle eeuwigheid Uw heiligheid; Uw lof, onze God! wijkt nimmer van onze mond, want Gij, Almachtige! zijt een groot en heilig Koning. Geloofd zijt Gij, Eeuwige, de heilige God!

De voorlezer vervolgt het gebed zo als blz. 30, waarna de zegen door de Kohanim uitgesproken wordt; vervolgens zegt men HALLEL, op blz. 37. Hiermee worden de wetboeken uit de Heilige Ark genomen, naar de orde op blz. 40, en de voorlezer leest de afdelingen uit de wetboeken voor, als bij de eersten dag blz. 42.

Voordat de Haftara gelezen wordt, en nadat de Heilige Rol behoorlijk dichtgemaakt is, zegt de daartoe aangewezenen het volgende:

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God! Koning des heelals, die goede profeten uitverkoren en welbehagen in hun met waarheid gezegde woorden gevonden heeft. Geloofd zijt gij, Eeuwige! die de Leer, Zijnen dienaar Mozes, Zijn volk Israël en de waarachtige en rechtvaardige profeten heeft uitverkoren!

Nu verzamelden zich alle mannen Israëls tot de koning Salomo op het feest, in de maand Ethanim; deze is de zevende maand. Toen kwamen ook al de oudsten Israëls, en de priesters namen de ark op. En zij droegen de ark des Eeuwigen opwaarts, benevens de tent der samenkomst en alle heilige vaten, die in de tent waren; de priesters en de levieten droegen ze opwaarts. De koning Salomo en de ganse gemeente Israëls, die bij hem vergaderd waren, en met hem voor de ark stonden, slachtten kleinvee en runderen, onberekenbaar en ontelbaar door hun aantal.

Toen brachten de priesters de ark des verbonds van de Eeuwige naar haar plaats, naar het binnenste heiligdom van de tempel, naar het heilige der heiligen, tot onder de vleugelen der Cherubim. Want de Cherubim spreidden hun vleugelen over de plaats der ark uit; ze overdekten de Cherubim de ark en haar draagbomen van boven. En zij deden deze draagbomen uitsteken, zodat de spitsen der draagbomen van het heiligdom aan de ingang van het binnenste heiligdom zichtbaar waren; doch van buiten niet gezien konden worden; en daar bleven zij tot de huldigen dag. Er was niets in de ark, behalve de twee stenen tafelen welke Mozes bij Choreb, toen de Eeuwige met de kinderen Israëls, bij hun uittrekken uit Egypte een verbond maakte, daarin gelegd had. Zodra de priesters uit het heiligdom gingen, vulde een wolk het huis des Eeuwigen. En de priesters konden niet in hun bediening staan, uithoofde van de wolk; omdat de Majesteit des Eeuwigen het huis des Eeuwigen vervuld had. Toen zeide Salomo: De Eeuwige heeft gezegd hier, in een donkere wolk, te zullen rusten. Daarom ook heb ik een huis gebouwd, U tot woning, een zetel tot Uw verblijf in eeuwigheid.

Nu wendde de koning zijn aangezicht om, en zegende de ganse verzameling Israëls, en de gehele verzameling van Israël stond overeind. Hij sprak: Geloofd zij de Eeuwige, Israëls God, die een toezegging aan David, mijn vader, gedaan heeft, en wiens almacht die thans vervult. Hij sprak namelijk: Van de dag af, dat ik Mijn volk Israël uit Egypte gevoerd heb, heb Ik Mij gene stad uitverkoren, van alle stammen Israëls, om een huis te bouw, opdat Mijn Naam daarin zij; slechts heb Ik David uitverkoren, om regent te zijn over Mijn volk Israël. Maar het was in het hart van David, mijn vader, om voor de Naam des Eeuwigen, de God Israëls, een huis te bouw. Toen zeide de Eeuwige tot David, mijn vader: Nademaal het in uw hart was om een huis voor Mijn Naam te bouw, zo hebt gij reeds wel gedaan dit ter harte te nemen. Slechts zult gij dit huis niet bouw, maar uw zoon, die uit uw lendenen ontsproten is, slechts deze zal dit huis voor Mijn Naam bouw. Zó heeft de Eeuwige Zijn woord gestand gedaan, dat Hij toegezegd had. Ik volgde in de plaats van David mijn vader, zit op de troon Israëls, gelijk de Eeuwige mij toegezegd had, en heb dit huis gebouwd, ter ere van de Naam van de Eeuwige, de God Israëls. Aldaar heb ik ook een plaats voor de ark, waarin het verbond des Eeuwigen zich bevindt, dat Hij met onze voorvaderen, toen Hij hen uit de lande Egypte voerde, gesloten heeft, ingeruimd.

Na het lezen der Haphtara zegt men Asrè op blz. 49, vervolgens worden de Wetboeken in de Heilige Ark geplaatst, en men eindigt het gebed als bij de eersten

dag, bl. 50 enz.

Bij het Namiddag-gebed leest men Asrè bl. 49, en Oeba LeSion, blz. 56, en doet voorts het gebed met een zachte stem; eindelijk zegt men Alenoe blz. 57.

Orde der Hosanoth

Na het eindigen van het Musaph-Gebed, neemt men (behalve op Sabbat) de wetsrol uit de ark, brengt die op de daartoe bestemde Bima, doet voorts plechtig met de dadeltak en Ethrog een omgang- rondom dezelve en zegt:
(Op Sabbat zegt men het hier onderstaande).

Help ons toch!

Om Uwentwil, onze God, help ons! Om Uwentwil, onze Schepper, help ons! Om Uwentwil, onze Vorser, help ons!

Ik orden mijn gebed in het huis mijns smekens: ik beleed reeds op genen vastendag (de verzoendag) mijn zonden, en vorste U om mij te helpen. Verneem de stem mijner kreten; hef U op, en verleen mij heil. Gedenk en ontferm U mijner, mijn Redder! Eeuwiglevende, schenk verkwikking! Neem, o Algoede! mijn zuchten welwillend aan, en laat mijn verlosser zich spoeden. Wentel de verleider af, opdat ik niet meer moge zondigen; spoed U, God mijns heils! om mij voor eeuwig te helpen. Vergeef de zonden mijner boosheid, schrijd over mijn misdaden heen, en keer U tot mij, om mij te helpen! o Rots, o Rechtvaardige, o mijn Redder! neem genadig mijn gebeden aan, en verhef de hoorn mijns heils! Almachtige, Redder! help ons! Openbaar Uw heerlijkheid en help ons.

Almachtige Redder, vertrouwd op de vier eden, naderen U, met vurig smeken, en onder het ordenen van gebeden, op Uw deuren kloppend, zij, die zich met Uw hartverheugende leer onderhouden, en die zich met haar geheimen laven. Zij smeken U, dat gij U genadig tot hen wilde keren, zij smachten naar Uw heil. Verhoor hen, die aan U gehecht zijn, en met verstand de tijden berekenen; die voor U in hun gebed de knieën buigen om de verkondiging te mogen verstaan, die uit Uw mond gehoord wordt. Gij toch schenkt heil, in beloften verkondigd, in getuigenissen voorspeld.

O Heilbewerker, die de rechtvaardigen redt; de stad onzes heils, vol van volksmenigten, help haar in de drie tijden (der bestraffing, spoed U tot onze hulp, help ons!

SLOT-GEBED.

Mocht de Eeuwige, onze God, met ons zijn, gelijk Hij met onze vaders was, ons niet verlaten, niet verstoten, ons hart tot Zich neigen, om te wandelen in al zijn wegen en zijn geboden, wetten en rechten, die Hij onze voorouders geboden heeft in acht te nemen. Mochten deze mijn woorden, die ik voor de Eeuwige smekend uitgesproken heb, de Eeuwige, onze God, nabij zijn bij dag en bij nacht, opdat Hij het recht Zijns dienaars en dat van Zijn volk Israël elke dag naar behoren handhave, opdat alle volkeren der aarde erkennen, dat alleen de Eeuwige de God is, en niemand buiten Hem.

Eeuwige leid mij in Uw vroomheid; ten spijt mijner benijders, maak Uw weg voor mij effen. Ik wandel in mijn eenvoud, verlos mij, zij mijner genadig, want ik sta eenzaam en verdrukt. Vast staat mijn voet op effen baan, in de volksverzamelingen dank ik de Eeuwige.

De Eeuwige is mijn behoeder, de Eeuwige is mijn Beschermmer ter rechterzijde. Mijn

hulp komt van de Eeuwige, de Schepper van hemel en aarde. De Eeuwige behoedt mijn uitgaan en inkomen, tot leven en gelukzaligheid, van nu tot in eeuwigheid. Zie uit Uw heilige woning, uit de hemel neer, en zegen Uw volk Israël en het aardrijk, dat Gij ons gegeven hebt, gelijk Gij onze voorouders hebt toegezworen: een land vloeiende van melk en honig.

God der ere! U wijd ik lied en lof, en vereer U dag en nacht. Geloofd zij de Enige en Eniggeprezene, die was, is en zijn zal, de Eeuwige God, Israëls God, 'koning aller koningen, Allerheiligste, geloofd zij Hij! Hij is de God van al het leven, de eenwiglevende en zelfstandige Koning in alle eeuwigheid! Geloofd zij de Naam Zijner heerlijke regering, immer en eeuwig! Op Uw hulp hoop ik, o Eeuwige!

Voor het naar buiten gaan vertoeft men enige ogenblikken en zegt:

Alleen de rechtvaardigen danken Uw Naam, toeven in vrome stemming voor Uw aangezicht.

Vervolgens wendt men zich buigende, met het gelaat naar de Heilige Ark, en zegt:

Alle volken volgen ieder de weg van hun god; doch ik volg dien van de Eeuwige, de eeuwiglevende God en Koning des heelals. Mijn hulp komt van de Eeuwige, de Schepper van hemel en aarde. De Eeuwige regeert immer en eeuwig.

Aan de deur gekomen zijnde, zegt men:

Eeuwige! leid mij in Uw vroomheid, ten spijt mijner benijders richt Uw weg voor mij.

Voor de Opperzangmeester, op de Neginoth, een lofzang. God zij ons genadig, geef ons Uw zegen, licht ons met Uw aangezicht voor, Sela! Dat men op aarde Uw weg erkenne, onder alle volken Uw hulp.

U, o God! huldigen de volken, alle natiën huldigen U. Volken verheugen zich en juichen, Gij richt de volken met rechtvaardigheid, regeert alle rijken der aarde, Sela! God, U huldigen de volken, alle natiën huldigen U. Het land geeft zijn gewas, dat ons zegene God, onze God! God zegene ons, en dat alle de machten der aarde Hem vereren. Psalm 67

De Zegen over het volk door de Kohanim. (Priesters)

Als de Voorlezer begint, begeven zich de andere naar een daartoe bestemde plaats voor de Heilige Ark, met het aangezicht naar dezelve gekeerd; daar gekomen zeggen zij zacht:

Het zij Uw wil, onze God! en God onzer voorouders! dat deze zegenspreuk, waarmede Gij ons bevolen hebt. Uw volk Israël te zegenen.

(De Gemeente zegt: waarmede Gij de Kohanim bevolen hebt ons te zegenen,) een volmaakte zegen moge zijn, en dat er struikeling noch misgreep bij plaats hebbe, van nu af tot in eeuwigheid.

De Voorlezer:

Toon Uw welbehagen, Eeuwige, onze God! aan Uw volk Israël en deszelfs gebeden. Herstel de offerdienst in het binnenste Uws heiligdoms. Neem Israëls offer en zijn gebeden met liefde en welbehagen aan. o, Mocht de dienst van Uw volk Israël, U ten allen tijde welbehaaglijk zijn.

Bij het Ochtend-gebed:

Mochten onze ogen aanschouw, dat Gij met erbarming naar Sion terugkeert. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! die zijn Majesteit andermaal in Sion zal doen tronen.

Bij het Alusaph-gebed zegt eerst de Gemeente en vervolgens de Voorlezer:

Mocht ons gebed U even aangenaam zijn als voormaals een brand- en gewoon offer! o Albarmhartige! breng, naar Uw oneindige barmhartigheid, Uw Majesteit naar Sion, en de offerdienst naar Jeruzalem terug. Mochten onze ogen Uw terugkeren naar Sion vol ontferming aanschouw, alsdan zullen wij U daar met eerbied dienen gelijk in voormalige dagen en jaren der oudheid. Geloofd zijt Gij, Eeuwige! Wien wij alleen vol eerbied dienen.

Wij danken U, daar Gij de Eeuwige, onze God en de God onzer voorouders zijt in alle eeuwigheid. Gij zijt door alle tijden heen de Rots onzes levens, het Schild onzes heils. Wij danken U, en verkondigen Uw roem, voor ons leven, dat slechts van U afhangt, voor onze ziel, die Gij bewaart, voor Uw wonderdaden, die wij dagelijks voor ons hebben, voor Uw wonderen en weldaden te allen tijde - des avonds, morgens en middags. Algoede! Uw barmhartigheid heeft nimmer opgehouden. Uw genade, Albarmhartige! is oneindig; op U vertrouwen wij eeuwiglijk.

Terwijl de Voorlezer het nevenstaande voordraagt, zegt men:

Wij danken U, daar Gij de Eeuwige, onze God en de God onzer voorouders, de God aller schepselen, onze Vormer, Schepper van alle gewrochten zijt. Lof en dank zijn wij aan Uw groeten en heiligen Naam verschuldigd, omdat Gij ons het leven geschonken hebt en dit bestendigt. Laat ons voortaan leven en onderhoud ons; voer onze ballingen bijeen naar Uw heilig verblijf, opdat wij Uw wetten kunnen in acht nemen, Uw wil volbrengen en U met ganser harte dienen, waarvoor wij U danken. Geloofd zij de God der dankzeggingen.

Voor dit alles zij Uw Naam, o Koning! geloofd en hoog geprezen, immer en eeuwig. En al wat leeft zal U danken en Uw Naam oprecht prijzen. God onzes heils en onzer hulp, Sela! Geloofd zijt Gij, Eeuwige! wiens Naam de Algoede is, en Wien alleen het ons betaamt te danken.

Onze God en God onzer voorouders! zegen ons met de drievoudigen zegen, die in Uw leer, door Uw dienaar Mozes geschreven, en door de mond van Aron en zijn zonen, de Kohanim, over Uw heilig volk uitgesproken is, met deze woorden:

Als de Voorlezer met luider stem zegt: *Kohanim*, dan wenden deze zich met het aangezicht naar de Gemeente, en zeggen:

Geloofd zijt Gij, Eeuwige, onze God, Koning des heelals! die ons met de heiligheid van Aron geheiligd, en ons bevolen hebt, om Zijn volk Israël met liefde te zegenen.

DE ZEGEN DOOR DE KOHANIM.

Nu zegt de voorlezer van de Kohanim, woord voor woord, het volgende voor.

Onder het uitspreken dezer woorden door de Voorlezer, zijn sommigen gewoon de daarnevens staande verzen te zeggen; echter neme men het diepste stilzwijgen in acht, zodra de Kohanim deze woorden herhalen.

HIJ ZEGENE U. *De Eeuwige zegene u uit Sion, de Schepper van hemel en aarde.*

DE EEUWIGE. *Eeuwige, onze Heer! hoe machtig is Uw Naam op de gehele aarde!*

EN HIJ BEHOEDE U. *Behoed mij, Almachtige! want ik vertrouwen op U.*

Terwijl de Kohanim dit woord herhalen, zegt de Gemeente met een zachte stem:

Heer der wereld! Ik behoor U toe, en mijn dromen behoren U toe; ik heb een droom gedroomd, en ik weet niet wat die beduidt. Moge het U behagen, Eeuwige, mijn God, en God mijner voorouders, al mijn dromen. Voor mij en voor gans Israël ten goede te bestemmen; het zij dat ik die omtrent mijzelf, hetzij dat ik die omtrent anderen gedroomd heb, of wel dat anderen omtrent mij gedroomd hebben; zo zij goed zijn, versterk en bevestig ze, dat zij vervuld worden aan mij en aan hen, gelijk de dromen van Jozef, de rechtvaardige. Maar indien zij genezing vereisen, genees ze dan als Chizkia, de koning van Juda, van zijn ziekte, als Mirjam, de profetes van haar melaatsheid; als Naäman van zijn melaatsheid; als de wateren van Marah door onze leraar Mozes; als de wateren van Jericho door Elisa.

En even als Gij de vloek van Biléam, de goddeloze, van vloek tot zegen hebt veranderd, wil ook zo al mijn dromen over mij en over gans Israël ten goede veranderen, en mij behoeden, genadig zijn, en met welbehagen opnemen, Amen.

HIJ DOE LICHTEN. *God zij ons gunstig en zegene ons, Hij late Zijn aangezicht ons toelichten, Sela!*

DE EEUWIGE. *Eeuwige! Eeuwige! almachtige God! albarmhartig en algenadig,*

langmoedig en van oneindige genade en trouw.

ZIJN AANGEZICHT. *Wend U tot mij, en wees mij genadig, want ik sta alleen en ben bedrukt.*

TOT U. *U, Eeuwige! draag ik mijn ziel op.*

EN HIJ ZIJ U GENADIG. *Zie, gelijk de ogen der knechten op de hand hunner heren, gelijk de ogen ener dienstmaagd op de hand haar gebiedster, zijn onze ogen op de Eeuwige, onze God, gericht, tot dat Hij ons genade bewijst.*

HIJ WENDE. *Hij verwerve alle zegen van de Eeuwige, billijkheid van de God zijns heils, vinde gunst en welgevallen in de ogen van God en mensen.*

DE EEUWIGE. *Eeuwige! zij ons genadig, wij hopen op U; wees hun macht elke ochtend, alsook onze hulp in de tijd van nood.*

ZIJN AANGEZICHT. *Verberg Uw aangezicht niet voor mij; op de dag van mijn nood, neig Uw oor tot mij; ten dage dat ik. U aanroep, verhoor mij spoedig.*

TOT U. *Tot U, die in de hemel zetelt, hef ik mijn ogen op.*

EN HIJ VERLENE. *Zij zullen Mijn Naam over de kinderen Israëls uitspreken, en Ik zal hen zegenen. U, U, Eeuwige! is de grootheid, de almacht, de heerlijkheid, de zege en de Majesteit, want Gij zijt het al in de hemel en op de aarde; U, Eeuwige! is het koninkrijk en de verhevenheid boven alles, als Opperhoofd.*

VREDE. *Vrede! Vrede voor de veraf en nabij zijnde, zegt de Eeuwige, en Ik genees hem.*

Sommigen zeggen bij het laatste woord het volgende:

Mocht het U welbehagen, Eeuwige, mijn God en God mijner voorouders, om uithoofde Uwer heilige goedertierenheid en grote ontferming, en uit kracht der reinheid van Uw grote, machtige en eerbiedwaardige Naam, voortvloeiende uit de verzen van de priesterlijken zegen, uitgesproken door Afton en zijn zonen over Uw heilig volk, mij nabij te willen zijn, telkens wanneer ik U aanroep, en mijn gebed en gesmeek steeds te willen verhoren, gelijk Gij het gesmeek van Uw dienaar, de vromen Jacob, verhoord hebt. Schenk mij en al mijn huisgenoten ons voedsel en onderhoud in overvloed, en niet met bekrompenheid, op een geoorloofde, en niet op een ongeoorloofde wijze, in genoeg en niet in verdriet, uit Uw milddadige hand, gelijk Gij de vromen Jacob brood om te eten en kleding om te kleden gegeven hebt. Verleen ons liefde, genade en gunst in Uw ogen, en in die van allen, welke ons zien; en mogen mijn woorden voor Uw verering aangenaam zijn.

Gelijk Gij de rechtvaardigen Jozef, tijdens zijn vader hem een veelkleurige rok aangetrokken heelt, genade, gunst en barmhartigheid in Uw ogen en in die van allen, welke hem zagen, verleend hebt, zo bewijs ook mij wonderen en wonderdaden en een teken ten goede, zo doe ook mijn wegen slagen, en boezem mijn gemoed verstand in, om te begrijpen, in te zien en op te volgen al de voorschriften van Uw leer, en Uw verborgenheden. Bewaar mij voor misslagen reinig mijn gedachten en mijn hart voor Uw dienst, verleng mijn levensdagen, (alsmede die mijner huisvrouw, zonen en dochteren,) die mijns vaders en mijner moeder, in voorspoed en genoeg, in volkomen welstand en vrede. Amen, Sela.

De Gemeente:

Gij, die machtig zijt in de hogen, die Uw verblijf houdt in de almacht! Gij zijt Vrede en Uw Naam is Vrede. Het zij U welbehaaglijk, om over ons en gans Uw volk, het huis Israëls, leven en zegen, ter bewaring van de vrede, te beschikken.

De Kohanim wenden het aangezicht naar de heilige ark en zeggen:

Heer der wereld! wij hebben, wat Gij over ons bevolen hebt, volbracht, doe Gij ons nu, gelijk Gij ons hebt verzekerd. Zie van Uw heilige woonplaats, van de hemel, neer en zegen Uw volk Israël en het aardrijk, dat Gij ons geschonken hebt, gelijk Gij onze voorouders toegezworen hebt, een land vloeiende van melk en honig.

EINDE